

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΔΙΚΑΙΟΥ

ΘΕΜΑ:
**« ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ »**
Έφη Χορταριά

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. Κουτούγκος
Σ. Γερασίμου
ΥΠΕΥΘΥΝΗ: Α. Χαντζοπούλου-Τζίκα

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό , θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διάφορους φορείς και υπηρεσίες που ανταποκρίθηκαν στις αλληπάλληλες ανάγκες ανταλλαγής απόψεων και προσφοράς πληροφοριών.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω να εκφράσω στην Δ/ντρια των Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Λαμιέων κα Σούλα Ριζοπούλου, στην Προϊσταμένη κα Αφροδίτη Πολιτοπούλου και στους κο Μπάμπη Σαμούρη και κα Ελισάβετ Αρβανιτάκη, για την συνεργασία τους και τη βοήθειά τους τόσο σε πρακτικά προβλήματα όσο και στην απόκτηση της απαραίτητης πληροφορίας.

Τέλος ευχαριστώ ιδιαίτερα την υπεύθυνη καθηγήτρια κα Αλίκη Χαντζοπούλου-Τζίκα για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή της στην πορεία της διπλωματικής αυτής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	8
1.1 Γεωγραφική θέση- Έκταση.....	9
1.2 Πληθυσμός.....	10
1.3 Κατοίκηση-Αστικοποίηση.....	11
1.4 Ιδιαίτερα στοιχεία του Δήμου Λαμιέων.....	11
2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΧΩΡΟΥ	14
2.1 Μορφολογία- Εδαφικοί πόροι.....	14
2.2 Επιφανειακά και υπόγεια νερά- Υδάτινοι πόροι.....	15
2.3 Γεωλογική διερεύνηση.....	17
3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ	
ΑΠΟΘΕΜΑ	18
3.1 Σύντομη Ιστορική Αναδρομή.....	18
3.2 Μνημεία στην πόλη της Λαμίας.....	25
3.3 Τα νεοκλασσικά της Λαμίας.....	34
3.4 Μουσεία στη Λαμία.....	42
3.5 Σχολιασμός-Συμπεράσματα.....	47
4. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ	
ΛΑΜΙΑΣ	49
4.1 Γενικά χαρακτηριστικά σχεδιασμού.....	49
4.2 Θεσμικό καθεστώς δόμησης και όρων δόμησης. Εξέλιξη και επιπτώσεις.....	51
4.3 Όροι δόμησης.....	56
4.4 Αστική δομή και λειτουργία.....	58
4.5 Χρήσεις γης.....	59
4.6 Σύστημα αστικού πρασίνου και ελευθέρων χώρων.....	59
4.7 Το πανεπιστήμιο της Λαμίας.....	61

5. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ.....	63
5.1 Το Θεσμικό πλαίσιο στον οικιστικό χώρο και την Υπαιθρο.....	63
5.2 Οικιστική ενότητα οικισμών Φραντζή-Κωσταλέξη-Υδρόμυλος- Κόμμα.....	68
5.3 Οικιστική ενότητα οικισμών Αγ. Παρασκευή-Παλαιοχώρι- Λιμογάρδι-Αγραδούλα.....	70
5.4 Οικισμός Θερμοπυλών.....	71
5.5 Οικισμός Ανθήλης.....	71
5.6 Οικιστική ενότητα ορεινών οικισμών Καλαμακίου-Δίβρης...	72
5.7 Οικισμός Λυγαριάς.....	72
6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	73
6.1 Θέση και Ρόλος του Δήμου στον Ευρύτερο Χώρο.....	73
6.2 Ενδογενής ανάπτυξη.....	74
6.3 Δυναμική υπαίθρου.....	75
6.4 Οικιστική ανάπτυξη και οργάνωση.....	77
6.5 Διαχείριση και λειτουργία- Θεσμικό πλαίσιο.....	79
6.6 Εναλλακτικά σενάρια οικιστικής οργάνωσης.....	81
6.6.1 Υπόθεση βάσης όλων των σεναρίων.....	82
6.6.2 Εναλλακτικό σενάριο Α'.....	84
6.6.3 Εναλλακτικό σενάριο Β'.....	90
7. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	91
7.1 Χλωρίδα- Πανίδα- Οικοσυστήματα.....	91
7.2 Έργα προστασίας περιβάλλοντος.....	92
7.3 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις μεγάλων έργων.....	93
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	99

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διπλωματική αυτή εργασία εκπονείται στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών της σχολής Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του μαθήματος του Δικαίου και Τεχνικής νομοθεσίας του τομέα ΑΚΕΔ της ΣΕΜΦΕ.

Αντικείμενό της είναι η ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη της πόλης της Λαμίας, όπως αυτή στοιχειοθετείται από τα Αρχεία του Κράτους, την Πολεοδομία, την Εφορία Αρχαιοτήτων Λαμίας και άλλους κρατικούς φορείς, οι οποίοι καταγράφουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της πόλης.

Σκοπός της προσπάθειας αυτής είναι η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, η αποτύπωση προβλημάτων που έχουν προκύψει, η αξιολόγηση αυτών και η προσπάθεια διατύπωσης εναλλακτικών σεναρίων οικιστικής οργάνωσης, ώστε να βρεθεί αυτό που θα προσφέρει την εύρυθμη λειτουργία στον αναπτυσσόμενο αστικό χώρο της Λαμίας.

Η **μεθοδολογία** που ακολουθήθηκε είναι η εξής: Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη: 1) Την Ιστορική εξέλιξη της πόλης της Λαμίας και 2) την Πολεοδομική εξέλιξη αυτής. Στο πρώτο μέρος, παρουσιάζεται η χωροταξική θεώρηση του Δήμου και η φυσιογνωμία αυτού, ενώ στο δεύτερο η πολεομική οργάνωση της πόλης και των οικισμών. Στο τέλος, αξιολογούνται τα δεδομένα και τα προβλήματα που έχουν παρουσιαστεί και προτείνονται δύο εναλλακτικά σενάρια οικιστικής οργάνωσης για τη λύση αυτών.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνταξη της μελέτης αυτής είναι από : τα Αρχεία του Κράτους του Δήμου Λαμιέων, την τεχνική υπηρεσία του Δήμου και συγκεκριμένα το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Λαμίας (α' φάση), την Πολεοδομία, την δημοτική Βιβλιοθήκη, την Εφορία Αρχαιοτήτων Λαμίας, αλλά και από ηλεκτρονικές σελίδες που αφορούν στο Δήμο Λαμίας και της ευρύτερης περιοχής.

Το περιεχόμενο της εργασίας αποτελείται από τα εξείς κεφάλαια:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 (σελ. 8-13): ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ, όπου περιγράφεται ο γεωγραφικός προσδιορισμός του δήμου, η έκταση, ο πληθυσμός καθώς και κάποια ιδιαίτερα στοιχεία, όπως τα ιαματικά λουτρά της Υπάτης και των Θερμοπυλών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 (σελ. 14-17): ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΧΩΡΟΥ, όπου αναλύεται η μορφολογία του εδάφους, του υπεδάφους και του υδροφόρου ορίζοντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 (σελ. 18-48): ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ, όπου γίνεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή της πόλης και παρουσιάζονται τα κυριότερα μνημεία, μουσεία και νεοκλασσικά κτίρια αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 (σελ. 49-62): ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ, όπου περιγράφονται τα γενικά χαρακτηριστικά σχεδιασμού της πόλης, οι όροι δόμησης, οι χρήσεις γης, η αστική δομή και λειτουργία αυτής, καθώς επίσης γίνεται αναφορά στο σύστημα αστικού πρασίνου και στο Πανεπιστήμιο της πόλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 (σελ. 63-72): ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ, όπου παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο στον οικιστικό χώρο και στην ύπαιθρο και γίνεται αναφορά στους οικισμούς της Λαμίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 (σελ. 73-90): ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, όπου αναφέρονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δήμος και προτείνονται λύσεις και εναλλακτικά σενάρια οικιστικής οργάνωσης, σύμφωνα πάντα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 (σελ. 91-94): ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, όπου γίνεται λόγος για τις αρνητικές επιπτώσεις των μεγάλων έργων και αναφέρονται τα έργα που έχουν γίνει για την προστασία του περιβάλλοντος.

Τέλος, η διπλωματική καταλήγει στο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 (σελ. 95-96): ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, όπου έπειτα από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και των δυνατοτήτων ανάπτυξης, προτείνεται η καλύτερη λύση, η οποία θα δώσει στη Λαμία την θέση που της αξίζει.

Συμπερασματικά, ύστερα από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, βλέπουμε ότι ο Δήμος Λαμιέων αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα, τα οποία όμως με τη συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης και των υπόλοιπων φορέων του κράτους, μπορούν να λυθούν δίνοντας στη Λαμία τη θέση που της αξίζει, αφού αυτή έχει τις ανάλογες δυνατότητες. Συγκεκριμένα, προτείνονται δύο εναλλακτικά σενάρια οικιστικής οργάνωσης, απ' τα οποία κατά τη γνώμη μου καταλληλότερο είναι το πρώτο (Δυναμικό σενάριο), το οποίο δίνει στη Λαμία κρίσιμο μέγεθος «μεσαίας» πόλης, με πληθυσμό 100.000 κατοίκων.

1. ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ

Ο Δήμος Λαμιέων, αριθμεί σήμερα με βάση τα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ περίπου 60.000 κατοίκους ενώ ο πραγματικός πληθυσμός του εκτιμάται στους 75.000 κατοίκους. Ο Δήμος Λαμιέων εντάσσεται διοικητικά και γεωπολιτικά στη γειτονική της Αθήνας Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, πληθυσμού 653.015 κατοίκων, και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας, τη μεγαλύτερη ως προς την έκταση και δεύτερη ως προς τον πληθυσμό (178.771 κατ.) νομαρχιακή υποδιαίρεση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

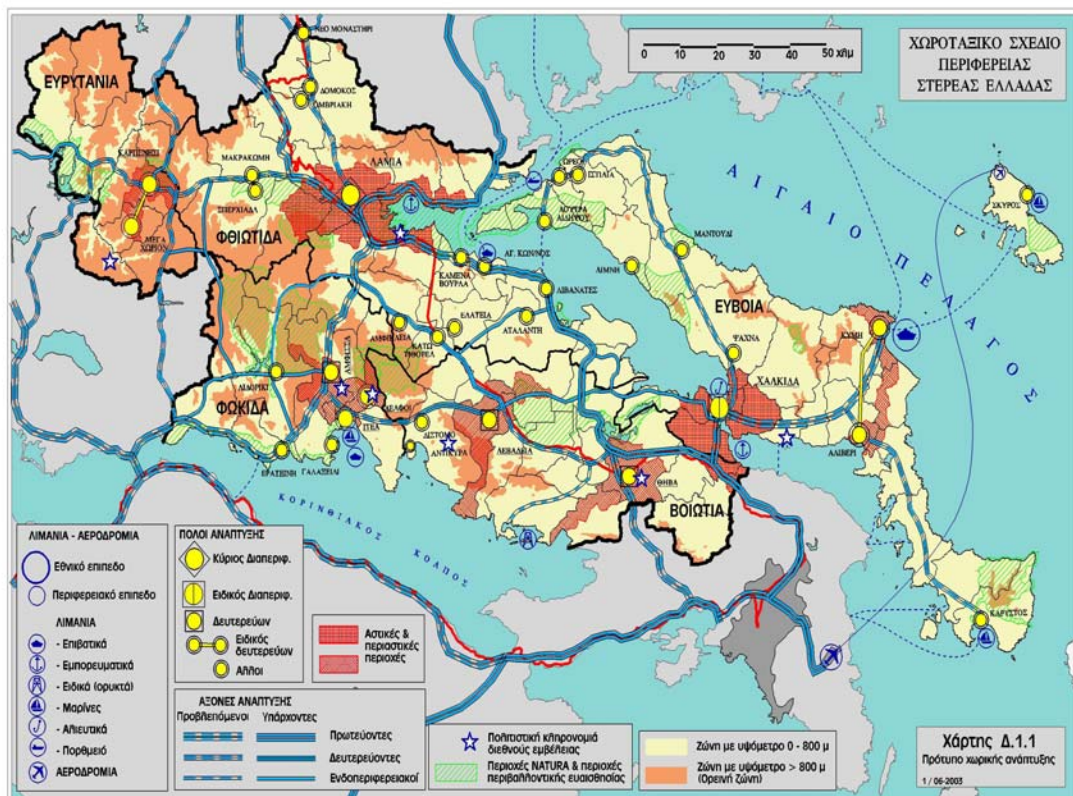
Η πόλη της Λαμίας είναι η έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας καθώς και του Νομού Φθιώτιδας, συσσωρεύοντας όλες τις προβλεπόμενες δημόσιες υπηρεσίες. Αποτελεί ένα δυναμικά αναπτυσσόμενο αστικό κέντρο στο οποίο κινούνται καθημερινά 100.000 άνθρωποι. Το όνομα της το πήρε από τους Μαλιείς.

¹ <http://www.e-lamia.gr>

1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ-ΕΚΤΑΣΗ

Ο Δήμος Λαμιέων αναπτύσσεται στα δυτικά της Λεκάνης του Σπερχειού Ποταμού, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα των εκβολών του (Δέλτα), και έχει έκταση 413.931 στρέμματα. Σε διαπεριφερειακό επίπεδο, η γεωγραφική του θέση είναι εξαιρετικά σημαντική δεδομένου ότι χωροθετείται σε κρίσιμο κεντρικό τμήμα του ηπειρωτικού χώρου της Ελλάδας, στο ιδιότυπο «πέρασμα» του Μαλιακού Κόλπου από τη Βόρεια Ελλάδα /και τη Θεσσαλία στη Στερεά Ελλάδα και την Αττική. Σε σχέση με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, χωροθετείται δυτικά του γεωγραφικού της κέντρου βάρους, ενώ την ίδια θέση κατέχει και ως προς το Νομό Φθιώτιδος .

2

² ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

1.2 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ο Δήμος Λαμιέων, κατά την τελευταία απογραφή του 2001, όπως προαναφέρθηκε, έχει πληθυσμό 58.601 κατοίκους και αντιπροσωπεύει το 33% του πληθυσμού του Νομού Φθιώτιδας. Η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού είναι σταθερά θετική και τις τρεις δεκαετίες (71-81, 81-91, 91-2001) αλλά την τελευταία δεκαετία 1991-2001 παρουσιάζει σημαντική μείωση ίση με 40% σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία (5,7% έναντι 9,3%). Με βάση τα στοιχεία της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης του Δήμου Λαμιέων (ΔΕΥΑΛ) ο εκτιμηθείς πραγματικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σήμερα στους 75.000 κατοίκους έναντι 58.601 κατοίκων της απογραφής του 2001 ήτοι παρουσιάζει μία σημαντική διαφορά της τάξης του 28%.³

Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Η πυραμίδα των ηλικιών εμφανίζει τα ίδια προβληματικά χαρακτηριστικά του συνόλου της χώρας με σημάδια σταδιακής γήρανσης του πληθυσμού. Θετικά στοιχεία της πυραμίδας των ηλικιών αποτελούν: Η σύνθεση κατά φύλο όπου οι γυναίκες υπερτερούν των ανδρών και στο Δήμο και στο Δ.Δ. της Λαμίας σε αντίθεση με το Νομό Φθιώτιδας και την Περιφέρεια που παρουσιάζει το αντίθετο φαινόμενο. Τα μικρά ακόμα ποσοστά μεγάλων ηλικιών ήτοι 6.868 άτομα άνω των 65 ετών έναντι 7.620 ατόμων κάτω των 14 ετών (στενή κορυφή έναντι της βάσης). Οι δείκτες γήρανσης και εξάρτησης του πληθυσμού, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι είμαστε σε οριακά θετική κατάσταση ως προς τη θετική πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου, της πόλης και των οικισμών του. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο, ο Δήμος έχει αστικά χαρακτηριστικά αλλά ποιοτικά λιγότερο ανταγωνιστικά από το προφίλ

³ <http://www.e-lamia.gr>

μιας μεσαίας ευρωπαϊκής πόλης, αφού τα ποσοστά των κατόχων ιδιαίτερων σπουδών και τα ποσοστά των όσων δεν διαθέτουν πλήρως στοιχειώδεις γνώσεις, είναι αντιστοίχως μικρότερα ή μεγαλύτερα των παρατηρουμένων σε ανερχόμενες ευρωπαϊκές πόλεις. Θετική προοπτική για τη βελτίωση των δεικτών αυτών αποτελεί η ανάπτυξη Πανεπιστημίου στην πόλη της Λαμίας.

1.3 ΚΑΤΟΙΚΗΣΗ – ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Τα ηλικιακά και μορφωτικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού και η εξέλιξή τους, όπως προαναφέραμε, δείχνουν την αύξηση της αστικοποίησης ή προαστικοποίησης όλων των οικισμών του Δήμου με ένταση στο Δ.Δ. της Λαμίας. Την τάση αυτή καταδεικνύουν επίσης τα χαρακτηριστικά της εξέλιξης της κτιριακής υποδομής. Αύξηση του μέσου μεγέθους κατοικίας σε 3,93 δωμάτια ανά κατοικία και 1,3 δωμάτιο ανά άτομο, και μεγάλη μείωση των κατοικιών χωρίς τις απαραίτητες ανέσεις (κουζίνα, λουτρό, κεντρική θέρμανση), δείχνουν επίσης την αστικοποίηση των προτύπων κατοίκησης. Χαρακτηριστικός δείκτης που αξίζει να αναφερθεί είναι ότι σήμερα μόνο το 22,6% των κατοικιών του Δήμου δεν διαθέτει κεντρική θέρμανση έναντι 48,1% το 1991.

1.4 ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΑΣ

Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα πολιτιστικά τοπία διεθνούς σημασίας των Θερμοπυλών και των Αμφικτυονιών και η συνδεδεμένη μ' αυτά αρχαία πόλη της Λαμίας και των συνοικισμών της καθώς και οι χώροι του Δικτύου «Φύση 2000» του Σπερχειού Ποταμού, του Εθνικού Δρυμού της Οίτης και του Γοργοποτάμου, εξασφαλίζουν στο Δήμο

Λαμιέων ιδιαίτερη ταυτότητα και διεθνή αναγνωρισιμότητα. Στον ελληνικό χώρο ιδιαίτερη αναγνωρισιμότητα έχει η πόλη της Λαμίας συνδεδεμένη με τη νεώτερη ελληνική ιστορία και τον ιστορικό τόπο της Αλαμάνας, με τα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα διατροφής, και με τη λειτουργία της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας (ΠΕΛ).

ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ

Σε απόσταση 18χλμ. από τη Λαμία βρίσκονται τα Λουτρά της Υπάτης, κοντά στην ομώνυμη κωμόπολη στους πρόποδες της *Οίτης*, που περιβάλλεται από ένα καταπράσινο και πανέμορφο φυσικό περιβάλλον. Το νερό της θεραπεύει το δύσκολο πρόβλημα των ημικρανιών. Επίσης ενδείκνυται για καρδιοαγγειακές παθήσεις, μυϊκά προβλήματα και παθήσεις του νευρικού συστήματος. Άλλες ιαματικές πηγές βρίσκονται στις Θερμοπύλες, το νερό των οποίων θεραπεύει σαλπιγγίτιδες και περιπτώσεις στενώσεων ή υπερτροφικών ωοθηκών.

ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ

Από το 1999 με βάση το Νόμο 2539/97 ο Γοργοπόταμος αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Γοργοποτάμου. Ο Δήμος Γοργοποτάμου αποτελείται από έντεκα Δημοτικά Διαμερίσματα (Βαρδάτες, Γοργοπόταμος, Δαμάστα, Δέλφινο, Δυο Βουνά,

Ελευθεροχώρι, Ηράκλεια, Κουμαρίτσι, Μοσχοχώρι, Νέο Κρικέλο &

Οίτη στο οποίο ανήκει και το χωριό του Σκαμνού) και έχει έδρα το μεγαλύτερο, το Δ.Δ Μοσχοχωρίου. Πάνω απ' το χωριό βρίσκεται η Ιστορική γέφυρα του Γοργοποτάμου που ενώνει τις δύο πλαγιές της Οίτης και στην

οποία περνά η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών - Θεσσαλονίκης. Σ' αυτή την γέφυρα γράφτηκε μια από τις ενδοξότερες σελίδες της νεότερης ιστορίας. Την νύχτα της 25 Νοεμβρίου του 1942, οι ενωμένες αντιστασιακές οργανώσεις του Ε.Α.Μ και του Ε.Δ.Ε.Σ σε συνεργασία με το Αγγλικό Κλιμάκιο του Συνταγματάρχη Μάγερ, ανατίναξαν την γέφυρα προκαλώντας μεγάλη καθυστέρηση στην διέλευση των Γερμανών που πίεζαν τους συμμάχους στην Αφρική. Η Ελληνική κυβέρνηση το 1982 καθιέρωσε ως επίσημο εορτασμό της Ελληνικής Εθνικής Αντίστασης το Γοργοπόταμο και ημερομηνία εορτασμού , αυτήν της ανατίναξης της Γέφυρας .

Στην περιοχή "Λίθνος" υπάρχουν πολλές πηγές απ' όπου αρδεύεται το χωριό, ενώ ιδιαίτερης ομορφιάς είναι το πλατανόδασος εκεί. Είναι γνωστό δε ότι η περιοχή του Φαραγγιού του Γοργοποτάμου αποτελεί καταφύγιο του αγριοκάτσικου της Οίτης.⁴

⁴ Μάργαρης Α. Βασίλης «Φθιώτιδα-Λαμία Πολυοδηγός

2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΧΩΡΟΥ

2.1 Μορφολογία – Εδαφικοί Πόροι

Η περιοχή του Δήμου έκτασης 413 χιλιάδες στρέμματα γεωμορφολογικά κυριαρχείται από τις πεδινές εκτάσεις ένθεν και ένθεν του Σπερχειού Ποταμού, τη Δελταϊκή Πεδιάδα των Εκβολών του και τις λοφώδεις, ημιορεινές και ορεινές περιοχές, ιδίως στα ανατολικά, που την περιβάλλουν. Εντάσσεται δε στην ευρύτερη λεκάνη του Σπερχειού της οποίας καταλαμβάνει το κεντρικό ανατολικό τμήμα της εξόδου της στο Μαλιακό Κόλπο και τμήμα του ορεινού όγκου του όρους Όρθρυς που τη χωρίζει από τη θεσσαλική πεδιάδα προς Βορρά.

Το ανάγλυφο του Δήμου είναι πεδινό κυρίως στο νότιο τμήμα του και έντονα ορεινό στο βόρειο-δυτικό και νοτιο-ανατολικό τμήμα του. Η πόλη της Λαμίας αναπτύσσεται στους πρόποδες της Όρθρυς μοιρασμένη ανάμεσα στις υπώρειες των λόφων και την πεδινή έκταση του Σπερχειού. Τα εδάφη στα πεδινά είναι προσχωσιγενή από τις φερτές ύλες του Σπερχειού Ποταμού.

Στις λοφώδεις περιοχές, το έδαφος είναι αυτόχθονο και προέρχεται από αποσάθρωση σβεστολιθικών πετρωμάτων ή φλύσχη. Το πεδινό τμήμα της Λεκάνης βρίσκεται στη ζώνη της ελιάς, τυπικά μεσογειακό με υγρό και ψυχρό χειμώνα και θερμό και ξηρό καλοκαίρι. Καλύπτεται κατά κανόνα από εντατικές καλλιέργειες μόνιμες, αροτραίες και κηπευτικά. Οι εκτάσεις είναι κατά κανόνα αρδευόμενες (τεχνητή βροχή, με στάγδην ή επιφανειακή άρδευση με κατάκλυση για το ρύζι του Δέλτα).

2.2 Επιφανειακά και υπόγεια νερά – Υδάτινοι πόροι

πλάτος 25 χλμ.⁵

Σύστημα Σπερχειού ποταμού. Την περιοχή της μελέτης διαρρέει ο ποταμός Σπερχειός, ο οποίος πηγάζει από τον Τυμφρηστό σε υψόμετρο 2327 μ. και έχει συνολικό μήκος 85 χλμ. Το σύστημα του Σπερχειού Ποταμού είναι από τα σημαντικότερα στην Ελλάδα. Η λεκάνη του έχει συνολικό μήκος περίπου 85 χλμ. και

Ο Δήμος Λαμιέων συμμετέχει στο κρίσιμο τμήμα των εκβολών του Ποταμού, όπου κατάντη της Παλαιάς Εθνικής Οδού Αθηνών – Λαμίας διχάζεται σε δύο κοίτες μέσω Τεχνικού Έργου (Μεριστή), στη φυσική κοίτη της «Αλαμάνας» και την τεχνητή κοίτη «Νέας Κοίτης Σπερχειού». Το μέσο υψόμετρο της λεκάνης είναι 810 μ. Ο Ξηριάς εκβάλλει στην Τάφρο Λαμίας, η οποία αποτελεί τεχνητό αποδέκτη για την αποχέτευση των χαμηλών εκτάσεων που κείνται κατάντη της Σιδηροδρομικής Γραμμής.

Ο Ξηριάς Λαμίας είναι χείμαρρος χωρίς θερινή ροή, και αποτελεί αποδέκτη των επιφανειακών υδάτων που απορρέουν απ' τους ασβεστόλιθους του ΒΑ ορίου της λεκάνης του Σπερχειού. Η κοιλάδα του Σπερχειού είναι πολύ πλούσια σε πηγαία ψυχρά ύδατα, κυρίως στην περιοχή επαφής των διαρηγμένων ασβεστολίθων της περιοχής Οίτης – Καλλιδρόμου, όπου εμφανίζονται πηγές υπερχειλίσεως στους: Μεξιάτες, Κομποτάδες, Γοργοπόταμο και Μαυρονέρι. Απ' την βόρεια πλευρά εμφανίζονται πηγες στη Μεγάλη Βρύση και στη

⁵ . ΥΠΕΧΩΔΕ, 1995. «Εκτίμηση και διαχείριση των υδάτινων πόρων της Στερεάς Ελλάδας» Φάση Β', ΕΜΠ Τομέας Υδατικών Πόρων-Υδραυλικών & Θαλάσσιων Έργων

Μαυρομανδήλα. Η περιοχή είναι πλούσια σε πηγαία θερμά ύδατα που δίδουν τις γνωστές ιαματικές θερμές πηγές (Υπάτη, Θερμοπύλες, Καμένα Βούρλα κλπ.). Το υδατικό σύστημα και οι πλημμύρες στην περιοχή του Δήμου Λαμιέων αποτελούν φαινόμενα που εντάσσονται στη λειτουργία του ευρύτατου συστήματος του Σπερχειού Ποταμού και της λεκάνης απορροής του. Οι πλημμυρικές καταστάσεις που παρατηρούνται κατά διαστήματα δημιουργούν σημαντικές ζημιές στη νότια πεδινή ζώνη της περιοχής μελέτης.

ΜΑΛΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

Ο Μαλιακός είναι ένας κλειστός και πολύ αβαθής σε αρκετά σημεία κόλπος που δέχεται τα νερά του Σπερχειού. Χαρακτηριστική είναι η παρουσία πολλών οργανικών ουσιών ειδικά κοντά στις εκβολές του ποταμού, καθώς και οι διαφορές στην αλατότητα του νερού από τις εκβολές προς τα ανοιχτά. Ο Σπερχειός μεταφέρει στο Μαλιακό κόλπο πολλές φερτές ύλες καθώς επίσης και τα αστικά λύματα της Σπερχειάδας και της Μακρακώμης, τα απόβλητα διαφόρων βιομηχανικών μονάδων που βρίσκονται κατά μήκος της κοιλάδας του και κύρια τα φυτοφάρμακα και τα λιπάσματα από τις γύρω καλλιεργούμενες εκτάσεις.⁶

⁶ . Πρακτικά Διημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Εκτίμηση της ρύπανσης περιοχής Σπερχειού ποταμού – Μαλιακού». Μ. Δασενάκης κ.ά. (Σύλλογος Ελλήνων Ωκεανογράφων / Τμήμα Χημείας Πανεπιστημίου Αθηνών)

2.3 Γεωλογική Διερεύνηση

Ζώνες γεωλογικής καταλληλότητας Με συσχετισμό, όλων των γεωλογικών στοιχείων και παραμέτρων και κυρίως την επίδραση της έντονης Νεοτεκτονικής δραστηριότητας (όπως αποδεικνύεται από τα ρήγματα πιθανά και ορατά, τις έντονες και συστηματικές γεωμορφολογικές δομές, κ.ά.) της περιοχής διερεύνησης, έχουν αποτυπωθεί στον γεωλογικό χάρτη, οι Ζώνες γεωλογικής καταλληλότητας:

Ζώνη 1. Κατ' αρχή κατάλληλες περιοχές για δόμηση

Ζώνη 2. Περιοχές κατάλληλες υπό περιορισμούς

Ζώνη 3. Κατ' αρχή ακατάλληλες περιοχές για δόμηση

Τα κριτήρια συσχετισμού για την διάκριση των ζωνών, που ελήφθησαν, κατά σειρά σπουδαιότητας είναι:

- Ο μηχανισμός της πιθανότερης σεισμικής διάρρηξης, η Σεισμική Ζώνη 3 Ο προσανατολισμός και η διεύθυνση των ρηγμάτων, σε συσχετισμό με την Σεισμική Ζώνη 3, και τη σχετική θέση των οικισμών.
- Η επίδραση των τοπικών εδαφικών – εδαφοτεχνικών συνθηκών καθώς και η γενική γεωλογία κάθε οικισμού, σε συσχετισμό με τη συμπεριφορά των σεισμικών κυμάτων και της πιθανής κυματικής διαδρομής όταν αυτά φθάσουν στην επιφάνεια, με την εκδήλωση φαινομένων, όπως π.χ. «εδαφική ενίσχυση».
- Το γεωμορφολογικό ανάγλυφο και η τοπογραφία, σε συσχετισμό με το γεωλογικό υπόβαθρο, αλλά και τις γενικές εδαφοτεχνικές συνθήκες στη θέση κάθε οικισμού.⁷

⁷ <http://el.wikipedia>.

3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

3.1 Σύντομη Ιστορική Αναδρομή

Η κοιλάδα του Σπερχειού, λόγω της σημαντικής γεωγραφικής της θέσης που κατείχε στην καρδιά της Κεντρικής Ελλάδας, αποτέλεσε το σταυροδρόμι των πολιτισμών. Στην βόρεια πλευρά της επιχωρίαζε στην αρχαιότητα το έθνος των Μαλιέων, γνωστό ήδη από την εποχή του Ομήρου ως αναπόσπαστο κομμάτι του βασιλείου του Αχιλλέως. Πρωτεύουσα του ήταν η Λαμία. Η θέση της αρχαίας πόλης εντοπίζεται στην κοιλάδα που σχηματίζεται ανάμεσα στο λόφο του Κάστρου ανατολικά και στον λόφο του Αγίου Λουκά δυτικά, ακριβώς κάτω από την σύγχρονη πόλη.

Η εξαιρετικά σημαντική γεωγραφική της θέση, δικαίως της επιτρέπει τον χαρακτηρισμό της από τον Friedrich Stählin ως «κλειδί για την Κεντρική Ελλάδα», αλλά και δικαιολογεί τις ενδιαφέρουσες περιγραφές των περιηγητών. Από τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία γνωρίζουμε ότι η κοιλάδα του Σπερχειού κατοικήθηκε για πρώτη φορά κατά την Νεολιθική Εποχή (6.500-3.700 π.Χ.). Δυο από τους σημαντικότερους οικισμούς είναι ο νεολιθικός οικισμός του Λιανοκλαδίου και ο οικισμός με την ονομασία «Πλατάνια» στην Μεγάλη Βρύση. Οι οικισμοί αυτοί συνέχισαν να κατοικούνται και στις επόμενες φάσεις της Προϊστορίας. Πολύ σημαντικό είναι και το νεκροταφείο θαλαμωτών τάφων, το οποίο ερευνήθηκε στην θέση Μπικιόρεμα κοντά στο χωριό Σταυρός. Η χρήση του νεκροταφείου παρουσιάζει μια αξιοσημείωτα μακρόχρονη χρήση, από τον 1400 π.Χ. έως τους αρχαϊκούς χρόνους. Της ίδιας σπουδαιότητας είναι και οι οικισμοί στη θέση «Τύμπανος», πολύ κοντά στο Μπικιόρεμα, στη θέση «Ταράτσα» και στη θέση «Βαλόγουρνα». Μέσα στην Λαμία έχουν επίσης ερευνηθεί τάφοι και οικοδομήματα

αυτής της εποχής, τα οποία μαρτυρούν την συνεχή κατοίκηση του χώρου.

Για τους πρώτους κατοίκους της περιοχής δεν υπάρχει καμία μαρτυρία επιγραφική ή φιλολογική. Οι ανασκαφείς εικάζουν ότι οι πρώτοι κάτοικοι ήταν οι Αχαιοί, οι οποίοι αργότερα εκδιώχθηκαν από τους Δωριείς. Ο Όμηρος αναφέρει στην Ιλιάδα ότι το βασίλειο του Πηλέα στην μυθική Θεσσαλία έφτανε μέχρι την κοιλάδα του Σπερχειού. Τρία φύλα διεκδικούν την κυριαρχία στην κοιλάδα του Σπερχειού: οι Μαλιείς, οι Οιταίοι και οι Αινιάνες. Οι Μαλιείς δεν ανήκαν στην γεωγραφική ενότητα της Θεσσαλίας, αλλά με τους Οιταίους, τους Αινιάνες και τους Αχαιούς Φθιώτες αποτελούσαν τους περίοικους. Η σχέση εξάρτησής τους με τη Θεσσαλία ήταν αρκετά χαλαρή και διαμορφώθηκε ήδη από τα τέλη του 6ου αι. π.Χ., όταν οι Φωκείς προκειμένου να προστατευθούν από τους Θεσσαλούς έχτισαν τείχος στην περιοχή των Θερμοπυλών, ώστε να θωρακιστούν από την απειλή των Θεσσαλών.

Περίπου το 426 π.Χ. διαιρέθηκαν σε τρεις φυλές στους Τραχινιείς, τους Παράλιους και τους Ιερείς. Οι Τραχινιείς κατοικούσαν στην ορεινή περιοχή, την Τραχίνα και συνόρευαν νότια με τους Οιταίους. Οι Παράλιοι εικάζεται ότι κατοικούσαν κοντά στην Παραλία, από την Αντίκυρα μέχρι και τις Θερμοπύλες. Το όνομα Ιερείς είναι το κανονικό εθνικό για την μαλιακή πόλη. Πρέπει εξαιτίας του ονομάτος να υποθέσει κανείς ότι η πόλη βρισκόταν κοντά στο ιερό των Θερμοπυλών, στην ιερά οδό της Πυθίας και στο δρόμο των Υπερβορείων. Οι Ιερείς εξαφανίστηκαν ενώ οι Τραχινιείς επιβιώνουν, λόγω του ότι σύμφωνα με τον Stählin, ήταν ίσως το απομεινάρι ενός παλαιού λαού που διατηρήθηκε λόγω της λατρείας του.

Στη διάρκεια των Περσικών πολέμων οι Μαλιείς εμήδισαν. Στη συνέχεια καμία μαρτυρία δεν υπάρχει για την στάση των Λαμιέων απέναντι στην ίδρυση της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας, εικάζουμε ωστόσο ότι είχαν υπαχθεί στη σφαίρα επιρροής των Αθηναίων. Η επόμενη

μαρτυρία αφορά στην ίδρυση μιας νέας πόλης, μέσα στην δίνη των γεγονότων του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.). Μετά τις συνεχείς επιθέσεις των Οιταίων στα γειτονικά φύλα της περιοχής βασική συνέπεια ήταν η αποδυνάμωση και η καταστροφή της Τραχίνας. Οι κάτοικοι ζητούν την βοήθεια των Σπαρτιατών και αυτοί με τη σειρά τους ιδρύουν το 426 π.Χ. μια νέα πόλη την Ηράκλεια σε στρατηγικό σημείο, από όπου ήλεγχαν το στενό των Θερμοπυλών. Στην διάρκεια αυτή του δευτέρου μισού του 5ου αιώνας και μετά την ίδρυση της Ηράκλειας, το κέντρο βάρους μετατίθεται από την περιοχή της Τραχίνος.

Οι Μαλιείς ανέδειξαν την Λαμία σε νέο αστικό κέντρο. Έτσι από εδώ και στο εξής η ιστορία του φύλου των Μαλιέων είναι αρχικά συνδεδεμένη με αυτή της πρωτεύουσάς τους, της Λαμίας, η οποία, κατά τον Staehlin, λόγω της σταδιακής της εξέλιξης παραγκώνισε το όνομα και τη σημασία της φυλής. Το ίδιο χρονικό διάστημα μαρτυρείται ένας σεισμός, ο οποίος φαίνεται ότι συντάρραξε όλη την περιοχή, ενώ δεν άφησε αλώβητη και την Λαμία. Η πόλη απέκτησε ισχυρή οχύρωση, τμήματα της οποίας αποκαλύπτονται και σήμερα κάτω από τον σύγχρονο ιστό της. Αποτέλεσε σταθμό για όλες τις στρατιωτικές δυνάμεις που θέλησαν να κατακτήσουν την περιοχή. Οι κάτοικοι της Λαμίας συμμετέχουν σε όλες τις πολεμικές αναμετρήσεις: στη μάχη στα Λεύκτρα (371 π.Χ.), στην μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.) και τους Ιερούς πολέμους. Με την εμφάνιση του Φιλίππου Β΄ το 342 π.Χ. στην περιοχή και την νέα πολιτική διαίρεση της Θεσσαλίας, ένα από τα λιμάνια των Μαλιέων, ο Εχίνος αφαιρείται από τους Θηβαίους και παραχωρείται στους Μαλιείς.

Η επόμενη μαρτυρία αφορά στην συμμετοχή των Θεσσαλών στο Συνέδριο της Κορίνθου (338 π.Χ.) υπό τον μακεδόνα βασιλιά Φίλιππο Β΄, όπου εκεί σύμφωνα με την επιγραφική μαρτυρία συμμετέχουν και οι Μαλιείς, οι οποίοι αποτελούν ένα από τα ιδρυτικά μέλη. Είναι μια εποχή γενικότερων ανακατάξεων, όπου τα ελληνικά φύλα

συνενώνονται σε ομοσπονδιακά κράτη. Στην επόμενη φάση της ελληνικής ιστορίας με κύριο χαρακτηριστικό την δημιουργία του οικουμενικού ελληνικού πολιτισμού, με τη μεγαλειώδη εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου οι Μαλιείς συμμετέχουν και πολεμούν στο πλευρό των Ελλήνων, καθώς σύμφωνα με την μαρτυρία του Διοδώρου, εκτός από τους Θεσσαλούς ιππείς στην εκστρατεία λαμβάνει μέρος και το ιππικό των Μαλιέων. Μετά το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου (323 π.Χ.) η ένταση που υπάρχει μεταξύ των Μακεδόνων και των νοτιότερων Ελλήνων, αλλά και το πολιτικό πρόβλημα της κυριαρχίας των Διαδόχων πυροδοτείται και κορυφώνεται με τα γεγονότα του Λαμιακού πολέμου (323-322 π.Χ.). Στο πλευρό του Λεωσθένη παρατάσσονται όλοι οι Θεσσαλοί με ελάχιστες εξαιρέσεις. Ο Αντίπατρος από την άλλη, στρατηγός των Μακεδόνων, οχυρώνεται στην πόλη της Λαμίας και εκεί τον πολιορκεί ο Λεωσθένης. Στην αναμέτρηση που ακολούθησε σκοτώθηκε ο Λεωσθένης. Μετά την οριστική ήττα των συμμάχων στην μάχη της Κραννώνας (322 π.Χ.) όλη η Θεσσαλία ερημώθηκε εκτός από τους Μαλιείς και την Λαμία, η οποία τέθηκε εκ νέου υπό μακεδονική κυριαρχία.

Στους χρόνους που ακολουθούν και μετά τις εσωτερικές διαμάχες ανάμεσα στους διαδόχους, ο Κάσσανδρος γίνεται κύριος όλης της Θεσσαλίας και της Κεντρικής Ελλάδος. Με την εμφάνιση του Δημητρίου Πολιορκητού το 302 π.Χ. στην περιοχή εκδιώκεται η μακεδονική φρουρά από τη Λαμία. Μετά από το έτος αυτό ο Δημήτριος Πολιορκητής ανεκήρυξε τη Λαμία και το έθνος των Μαλιέων ελεύθερο. Τότε προς τιμήν του η πόλη εξέδωσε αργυρές κοπές, οι οποίες έφεραν ως εμπροσθότυπο το πορτραίτο του βασιλέως. Με την απειλή της γαλατικής λαίλαπας κατά το 280/279 π.Χ. οι Μαλιείς συνασπίζονται στο πλευρό των Θεσσαλών απέναντι στον κοινό εχθρό τους Γαλάτες. Ο χρόνος εισχώρησης της πόλης στους κόλπους της Αιτωλικής Συμπολιτείας τοποθετείται περί το 250 π.Χ. Διοικητικά αποτελούσε την ένατη αιτωλική ψήφο στο Αμφικτυονικό Συνέδριο. Η

περιοχή της Λαμίας πλήττεται ουσιαστικά στα μετέπειτα χρόνια από τις πολεμικές αναμετρήσεις, που διεξάγονται μεταξύ των Αιτωλών και Ρωμαίων και το Φίλιππο τον Ε΄, καθώς μαζί με τους Θαυμακούς αποτελούσαν τα δυο αιτωλικά οχυρά που φυλούσαν τα περάσματα πάνω από την οροσειρά της Όρθους.

Στην διάρκεια των Μακεδονικών πολέμων, το 208 π.Χ. ο Τίτος Λίβιος αναφέρει ότι ο Φίλιππος Ε΄ συγκρούστηκε με τους Αιτωλούς κοντά στην Λαμία, τους οποίους και νίκησε. Οι Αιτωλοί αναγκάστηκαν να κλειστούν στην Ακρόπολη της Λαμίας, όπου τελικά δεν επετέθη ο Φίλιππος Ε΄. Το 196 π.Χ. μετά τη διακήρυξη της ελευθερίας του Τίτου Κόϊντου Φλαμίνιου, οι Μαλιείς παρέμειναν στην Αιτωλική Συμμαχία. Με την έναρξη του δευτέρου Μακεδονικού πολέμου (323-322 π.Χ.) ο Αντίοχος συνοδευόμενος από τον Αννίβα, τον Καρχηδόνιο στρατηγό, αποβιβάσθηκε στα Φάλαρα το 192 π.Χ. μετά από πρόσκληση των συμμάχων Αιτωλών. Οι Λαμείς όπως μας πληροφορεί ο Τίτος Λίβιος, τον δέχτηκαν με εξαιρετικές τιμές και τον ανακήρυξαν αρχιστράτηγο όλων των συμμάχων στους Ρωμαίους. Η επίδειξη αυτής της φιλίας που επέδειξαν οι Λαμείς προς τον Αντίοχο εξόργισε τον Φίλιππο Ε΄ και πολιορκήσε χωρίς επιτυχία την πόλη.

Οι πολεμικές αναμετρήσεις που ακολούθησαν τον επόμενο χρόνο ήταν σφοδρές και οδήγησαν στην λεηλασία και τελική υποταγή της πόλης. Συγκεκριμένα το 191 π.Χ. συγκρούστηκαν οι δυνάμεις του Αντιόχου με τους Ρωμαίους υπό τον ύπατο Μάνιο Ακίλιο Γλαβρίωνα στις Θερμοπύλες. Από την αναμέτρηση αυτή νικητές βγήκαν οι Ρωμαίοι. Η οριστική καταστροφή της πόλης επήλθε τον επόμενο χρόνο (190 π.Χ.) μετά την πολιορκία και την τελική υποταγή της πόλης, η οποία περιήλθε στα χέρια του ρωμαίου στρατηγού Μάνιου Ακίλιου, όπου παρά τη γενναία αντίσταση που προέβαλλε συλήθηκε άγρια. Η δήωση αυτή επιβεβαιώνεται και από τα ανασκαφικά στρώματα της πόλης.

Αυτή η απότομη πτώση από την οποία η Λαμία δεν συνήλθε πλήρως ποτέ πια, είχε ως αποτέλεσμα ένα νέο πολιτικό προσανατολισμό. Το 189 π.Χ. η Λαμία αποχώρησε ειρηνικά από το Αιτωλικό κοινό και προσαρτήθηκε στη Θεσσαλία, όπου ασπάστηκε την πολιτική των Θεσσαλών στρατηγών. Οι εκφάνσεις της ζωής στην πόλη λιγοστεύουν κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. Επί Αυγούστου το 27 π.Χ. η Λαμία ενώθηκε ολοκληρωτικά με τη Θεσσαλία και τη Φθιώτιδα.

Τα χρόνια που ακολουθούν η Λαμία είναι μια ασήμαντη πόλη, αφού τότε η Λαμία υπερκεράστηκε κατά πολύ από τη γειτονική της πόλη Υπάτη. Το 551 μ.Χ. ένας ισχυρός σεισμός την κατέστρεψε με αποτέλεσμα να οδηγηθεί στην παρακμή. Νωρίτερα σύμφωνα με τον ιστορικό Προκόπιο, ο Ιουστινιανός είχε πισκευάσει τα τείχη της Ακρόπολης, ενώ οχύρωσε πολλές τοποθεσίες στις Θερμοπύλες. Κατά τους χριστιανικούς χρόνους η Λαμία αναφέρεται από τον Ιεροκλή ως επισκοπική έδρα. Αντίθετα προς αυτό το όνομα Ζητούνιο εμφανίζεται ήδη το 879 στα πρακτικά των συνόδων, το οποίο έφερε η επισκοπή έως το 19ο αιώνα. Κοντά στη Λαμία έγινε η περίφημη μάχη του Σπερχειού (995 π.Χ.) κατά την οποία ο Βυζαντινός στρατός υπό τον Νικηφόρο Ουρανό συνέτριψε του Βουλγάρους υπό τον Σαμουήλ εξανεμίζοντας τις βλέψεις του στην Ελλάδα.

Το 1397 η πόλη πέρασε στα χέρια των Τούρκων, από αυτούς ονομάστηκε επίσης Isdin. Το Γενί Τζαμί βρισκόταν στη θέση που είναι το σημερινό θέατρο. Ένα άλλο το οποίο εξαιτίας της κομμένης κορφής στο Μιναρέ ονομάστηκε Κομμένο Τζαμί, βρισκόταν κοντά στους Αγίους Θεοδώρους. Οι μωαμεθανοί κατοικούσαν μέσα στην Ακρόπολη και στην Κάτω πόλη με θαυμάσιους κήπους, τα πηγαδούλια. Οι χριστιανοί κατοικούσαν στις πλαγιές του λόφου της Ακρόπολης όπου βρίσκεται η μητρόπολή τους, ο Άγιος Νικόλαος. Το 1821 βρήκε μαρτυρικό θάνατο στη Λαμία, ο ήρωας Αθανάσιος Διάκος. Το 1832 με την Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως η Λαμία πέρασε στην Ελλάδα και απέκτησε το αρχαίο όνομά της. Στην διάρκεια του

19ου αιώνα η Λαμία αποτέλεσε σημαντικό εμπορικό κέντρο γνωρίζοντας ιδιαίτερη άνθηση - το 1846 ιδρύθηκε το Γυμνάσιο της πόλης, ιδρύθηκε το Τουρκικό Προξενείο (1857-1881), τελωνείο, Εθνική Τράπεζα (1858) και έγιναν πολλές δημόσιες υπηρεσίες. Ιδρύθηκαν τυπογραφεία, εξεδόθηκαν εφημερίδες και βιβλία, ιδρύθηκαν σύλλογοι επαγγελματιών και επιστημόνων.

Στα πρώτα χρόνια του εικοστού αιώνα η Λαμία παρουσιάζει επίσης εξαιρετική κίνηση λόγω της κατασκευής της νέας σιδηροδρομικής γραμμής. Η ανάπτυξη της πόλης δεν σταματά: δημιουργούνται μικρές βιομηχανίες, βιοτεχνικά κέντρα, τα οποία συμβάλλουν στην πληθυσμιακή και οικιστική της εξάπλωση. Το 1934 ιδρύθηκε η Παιδαγωγική Ακαδημία για να δώσει την σκυτάλη της στην ίδρυση του Πανεπιστημίου Στερεάς και το 2007 στην ίδρυση του Ανοικτού Πανεπιστημίου, δυο γεγονότα εξαιρετικά σημαντικά για την πνευματική ζωή της πόλης.

Ολοκληρώνοντας αυτήν την σύντομη αναφορά στην ιστορία της πόλης και της περιοχής της αξίζει να αναφέρουμε την ρήση του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου «το τοπίο της Ρούμελης έχει κατά την περίσταση και τη Γεωγραφική στιγμή τρία πρόσωπα. Είναι αισθηματικό, δραματικό και ηρωικό», η οποία ταιριάζει απόλυτα στο χαρακτήρα της πόλης και της περιοχής.⁸

⁸ Δακορώνια Φ., Το έργο της ΙΔ'Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων από το 1990 έως το 1998, εις Το Έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1990–1998), 1η Επιστημονική Συνάντηση, Βόλος 2000, 13–21.

. Παναγιωτόπουλος Τρ., Ιστορία και Μνημεία της Φθιώτιδος, Λαμία 1973.

3.2 ΜΝΗΜΕΙΑ ΣΤΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Ακρολαμία-Κάστρο

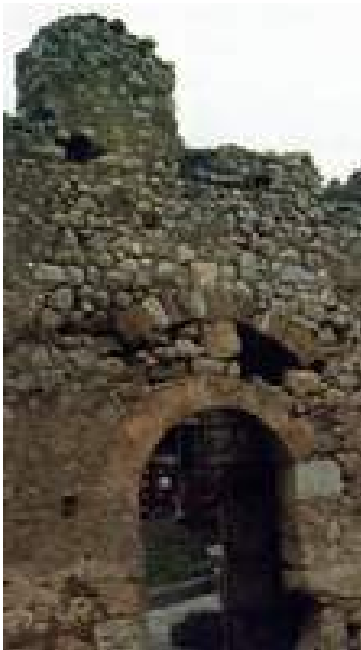
Η Ακρολαμία, το Κάστρο της Λαμίας, βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο της πόλης, σε έναν βραχώδη λόφο που προσφέρει πανοραμική θέα, είναι το πιο αξιόλογο ιστορικό και αρχαιολογικό μνημείο της

και η όλη περιτειχισμένη έκτασή της είναι 16 στρέμματα περίπου. Κυρήχθηκε προέχον βυζαντινό μνημείο, ΒΔ 25-2-1922 (ΦΕΚ 28/Α/26-2-1922 ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964). Από την θέση του Κάστρου ο επισκέπτης απολαμβάνει το θέαμα ολόκληρης σχεδόν της Λαμίας και της γραφικής κοιλάδας του Σπερχειού, τη φαντασμαγορική μεγαλοπρέπεια της κορυφής του Καλλιδρόμου και των δύσβατων πλαγιών της μυθικής Οίτης, και στο βάθος-κατά το χειμώνα-το κατάλευκο πέπλο των χιονοσκεπών κορυφών του ιεροπρεπούς Παρνασσού και της Γκιώνας. Από τα διατηρούμενα λείψανα τοιχοποιίας του περιβόλου της Ακρολαμίας, δηλαδή του πολυγωνικού τμήματος στη δυτική πλευρά, συμπεραίνουμε ότι χρονικώς ανάγεται στον 6ο π.Χ. αι. Ωστόσο τα ευρήματα από την ανασκαφή του καθηγητή Χουρμουζιάδη (1973) επαληθεύουν την άποψη που έχει διατυπωθεί ότι ίσως «Ίσως κατά τη Μηκυναϊκή εποχή η φύσει οχυρά και μεγάλης στρατηγικής σημασίας αυτή θέση είχε χρησιμοποιηθεί και από τους Αχαιούς της εριβώλου Φθίης, επί της οποίας εξετεινέτο η επικράτεια του ενδόξου Αχιλλέως». Στην ανατολική πλευρά, όπου η πυργοειδής προβολή του περοβόλου

,διατηρείται ισοδομικό τμήμα τοιχοποιίας, γεγονός που μαρτυρεί ότι και κατά τον 5ο και 4ο αιώνα συνεχίστηκε η οχύρωση και η αμυντική αξιοποίηση της θέσεως αυτής. Τέλος η οικοδομική τέχνη των Ρωμαίων, των Βυζαντινών, των Φράγκων, των Καταλανών και των Τούρκων είναι αποτυπωμένη στην τοιχοποιία του Κάστρου και μαρτυρεί ότι σε όλες τις εποχές, μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έπαιξε σημαντικό ρόλο κατά τον έναν ή τον άλλο τρόπο στην άμυνα της Λαμίας. Κατά τη Φραγκοκρατία η Ακρολαμία διαιρέθηκε εσωτερικά με δύο εγκάρσιους τοίχους σε τρεις τομείς.

Από τους εσωτερικούς τοίχους διατηρείται σε καλή κατάσταση ο βορειότερος, που χωρίζει τον βόρειο τομέα.

Σκοπός αυτής διαίρεσης σε τομείς ήταν η εσωτερική άμυνα, σε περίπτωση που ο εχθρός θα παραβίαζε την κεντρική νοτιοανατολική πύλη. Έτσι υποχωρώντας στον μεσαίο αμυντικό τομέα και από κει στον βόρειο, τον καλά διατηρούμενο, οι υπερασπιστές του θα έκαναν την τελευταία αμυντική προσπάθεια αποκρούσεως του εχθρού. Σήμερα δεσπόζει του Κάστρου ο οθωνικός στρατώνας που έχει

αναπαλαιωθεί και αξιοποιηθεί με τη μετατροπή του σε πολύ αξιόλογο Αρχαιολογικό Μουσείο, σε αίθουσα συνεδρίων και σε στέγη της ΙΔ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Παρά την «εξημέρωση» αυτή το Κάστρο διατηρεί ολοζώντανη ακόμα την «αγριωπή του έκφραση».

9

⁹ Παναγιωτόπουλος Τρ., Ιστορία και Μνημεία της Φθιώτιδος, Λαμία 1973.

Παπακωνσταντίνου Μ.Φ., Το Κάστρο της Λαμίας, Αθήνα 1994

Ανδριάντας του Αθανασίου Διάκου

Έχει στηθεί στη δυτική πλευρά της ομώνυμης πλατείας, της γνωστής με το όνομα Πλατεία Διάκου «εις αίδιον μνήμην αυτού». Τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος έκανε ο Γεώργιος Α΄ στις 23 Απριλίου 1903. Ο Διάκος παρίσταται ολόσωμος, είναι στραμμένος προς την Αλαμάνια κι έχει το δεξί του πόδι προτεταμένο. Με το δεξί του χέρι υπεράνω της κεφαλής κρατά τη λαβή του κομμένου σπαθιού του, ενώ με το αριστερό την κάπα του. Οι κομψοί κυματισμοί από τις πτυχώσεις της φουστάνελλας του φανερώνουν ορμητική κίνηση του σώματος για χτύπημα. Δεν αποτελεί κηρυγμένο μνημείο.¹⁰

¹⁰ Παναγιωτόπουλος Τρ., Ιστορία και Μνημεία της Φθιώτιδος, Λαμία 1973.

Θερμοπύλες

Κάθε ντόπιος και ξένος περιηγητής επιβάλλεται να επισκεφθεί τις Θερμοπύλες, την Αλαμάνα, τη γέφυρα του Γοργοποτάμου. Να αναλογιστεί τους αγώνες και την παγκόσμια σημασία των αγώνων που διαδραματίστηκαν στα αγιασμένα τούτα χώματα. Στα (τότε) στενά των Θερμοπύλων οι Έλληνες τον Ιούλιο του 480 π.Χ. με αρχηγο το βασιλιά της Σπάρτης Λεωνίδα απέκρουσαν τον Ξέρξη και έπεσαν «τοίς κοίνων ρήμασι πειθόμενοι». Ο Ξέρξης εξαπέλυσε αλλεπάλληλες επιθέσεις , οι οποίες συνάντησαν τη σθεναρή αντίδραση των υπερασπιστών Ελλήνων και συνετρίβησαν. Παρά την αποτυχία, όμως, των επιθέσεων ο Ξέρξης, με τη βοήθεια του Εφιάλτη κατόρθωσε να διαβεί τα Στενά. Ο Λεωνίδας με τους τριακόσιους Σπαρτιάτες, τους επτακόσιους Θεσπιείς, τους ογδόντα Μηκυναίους και τον Αιτωλο

μάντη Μεγιστία έπεσε ηρωικά και κατέστησε τον τόπο αυτό παγκόσμιο προσκύνημα. Σήμερα στην κορυφή του Κολωνού, ο οποίος κατά τον Απολλώνιο τον Τυανέα, είναι το υψηλότερο βουνό της γης, ο προσκυνητής διαβάζει χαραγμένο σε πλάκα, τοποθετημένη σε λίθους που έχουν μεταφερθεί από τη Σπάρτη το επίγραμμα του Σιμωνίδη. «Ὡ ξειν, ἀγγέλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τήδε κείμεθα τοις κοίνων ρήμασι πειθόμενοι». Το επίγραμμα αυτό, ο ανδριάντας του Λεωνίδα και το μνημείο των πεσόντων Θεσπιέων θυμίζουν την τιπάνια εκείνη μάχη. Κυρήχθηκε ως ιστορικός χώρος με την ΥΑ 8945 23-8-1963 (ΦΕΚ 389B/3-9-1963) και συμπληρώθηκε με την ΥΑ 53246/1671/11-11-1983 (ΦΕΚ 732/B/21-2-1983).

11

¹¹ Καστριώτης Π., Ανασκαφικά έρευναι εν Θερμοπύλαις, ΠΑΕ 1899, Αθήνα 1900, 76-97. Marinatos N., Thermopylae. An Historical and Archaeological Guide, Αθήνα 1951

Αλαμάνα

Ο Αθανάσιος Διάκος ανέλαβε την υπεράσπιση της Αλαμάνας, δηλαδή το δυτικό στενό των Θερμοπυλών, από τη γέφυρα μέχρι τις χαμηλότερες πλαγιές του Καλλιδρόμου. Έτσι, ο Ομέρ Βρυώνης στράφηκε κατά του Διάκου και των παλικαριών του. Ο αγώνας είναι άνισος, τα παλικάρια του Διάκου πέφτουν ηρωικά. Ο Διάκος τραυματίζεται στον δεξιό του ώμο και πέφτει ζωντανός στα χέρια των Τούρκων. Ο Διάκος οδηγήθηκε ενώπιον των πασσάδων. Οι φιλοφρονήσεις του Ομέρ Βρυώνη και οι υποσχέσεις του για ηθικές και υλικές αμοιβές, αν προσκύναγε, απορρίφθηκαν από τον ήρωα της Αλαμάνας με υπερηφάνια. «...εγώ Γραικός γεννέθηκα, Γραικός θε να πεθάνω». Στη γέφυρα του Σπερχειού δίπλα στη Ν.Ε.Ο. έχει στηθεί σήμερα μνημείο του Διάκου, ενώ μέσα στην πόλη της Λαμίας υπάρχει ο αδριάντας του στην ομώνυμη πλατεία.¹²

¹² Παναγιωτόπουλος Τρ., Ιστορία και Μνημεία της Φθιώτιδος, Λαμία 1973.

Γοργοπόταμος

Στις 25 Νοεμβρίου 1942 ανατινάχθηκε η σιδηροδρομική γέφυρα του Γοργοποτάμου. Εκατόν πενήντα αντάρτες του ΕΛΑΣ και εξήντα αντάρτες του ΕΔΕΣ, υπό τον στρατηγό Ναπολέοντα Ζέρβα, εξουδετέρωσαν τη φρουρά της γέφυρας και έδωσαν την ευκαιρία στους Άγγλους δολιοφθορείς, υπό τον Έντυ Μάγιερ, να υπονομεύσουν τη γέφυρα με εκρηκτικά και να την τινάξουν στον αέρα. Η επιτυχία αυτή παρακόλλησε τον ανεφοδιασμό των δυνάμεων του Ρώμελ στη Βόρειο Αφρική και έδωσε την ευκαιρία στους συμμάχους να περάσουν στην αντεπίθεση. Ο χώρος ανακηρύχθηκε ως ιστορικός 494/B/24-7-1984.

13

¹³ <http://www.e-lamia.gr/history.php>

3.3 ΤΑ ΝΕΟΚΛΑΣΣΙΚΑ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Η πόλη της Λαμίας, μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, αρχίζει να αναπτύσσεται σε διοικητικό και εμπορικό κέντρο. Στην πεντηκονταετία, που ακολουθεί (1833-1881), η πόλη αποκτά αστικό χαρακτήρα. Ιδρύονται δημόσιες υπηρεσίες, γυμνάσιο, τελωνείο, τράπεζες, τυπογραφείο. Εκδίδονται εφημερίδες και βιβλία, ιδρύονται επιστημονικοί και επαγγελματικοί σύλλογοι. Η οικιστική της ανάπτυξη, που αρχικά γίνονταν αυτόνομα με βάση την κάλυψη των πρακτικών αναγκών των κατοίκων της, συστηματοποιείται με απόκτηση σχεδίου πόλης.

Το τέλος του 19^{ου} αιώνα και η αρχή του 20^{ου} αιώνα βρίσκει την πόλη της Λαμίας σπουδαίο διοικητικό, εμπορικό και κοινωνικό κέντρο με σημαντική οικιστική ανάπτυξη, που είναι εμφανής και στα κτίρια της εποχής. Ο πολεοδομικός ιστός της πόλης αναπτύχθηκε στις υπώρειες των δύο λόφων, του Κάστρου και του Αγίου Λουκά, με κέντρο ένα πλέγμα τεσσάρων πλατειών.

Γύρω από τις χαρακτηριστικές αυτές πλατείες, που βρίσκονται σε μικρή απόσταση η μία από την άλλη αναπτύχθηκε η εμπορική και κοινωνική ζωή της πόλης. Η κάθε μία από τις πλατείες αυτές, έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ανάλογα με τις λειτουργίες που συγκεντρώνει. Μερικοί δρόμοι κερδίζουν σε σημασία, όταν οδηγούν προς τις πλατείες ή προς τις εξόδους της πόλης και κατ'ακολουθία συγκεντρώνουν τα αξιόλογα οικοδομήματα της εποχής, χαρακτηριστικά δείγματα αρχιτεκτονικής νεοκλασσικού ύφους.

Μεταπολεμικά η Λαμία, όπως και οι περισσότερες επαρχιακές πόλεις, γνώρισε τον χαρακτηριστικό τρόπο ανοικοδόμησης με την ανέγερση πολυόροφων εμπορικών πολυκατοικιών. Οι υψηλοι συντελεστές δόμησης οδήγησαν σε αλλοίωση των μορφολογικών και πολεοδομικών χαρακτηριστικών της πόλης με αποτέλεσμα τη δημιουργία έντονων κυκλοφοριακών προβλημάτων, υψηλών πυκνοτήτων κατοίκησης και την εξαφάνιση των ημι-ιδιωτικών χώρων. Μαζί χάθηκαν και μια σειρά ενδιαφέροντα νεοκλασσικά κτίσματα που εξέφραζαν την διαχρονική εξέλιξη της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας της πόλης.

Πολύ αργότερα, στις δεκαετίες του '80 και του '90, η πολιτεία αρχίζοντας να ανησυχεί για την απώλεια της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς αυτής της περιόδου, προβαίνει, είτε μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού, είτε μέσω του Υπουργείου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, σε χαρακτηρισμό ως διατηρητέων μερικών από τα εναπομείναντα νεοκλασσικά κτίσματα της πόλης.

Μερικά χαρακτηριστικά κτίσματα της εποχής:

A)
Κτίριο Ιδιοκτησίας
Ελλάσωνας

Διεύθυνση: Πλατεία Διάκου και
Καραγιαννοπούλου γωνία

Χαρακτηρισμός: ως ιστορικό έργο τέχνης ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/
Γ/355/4824/22. 1.1992 ΥΠΕΧΩΔΕ
ΦΕΚ 329/Β/31.3.1980
ΦΕΚ 935/Β/14.11.1991
ΦΕΚ 329/Δ/88

Περιγραφή: Διόρωφο κτίσμα με υπόγειο, χαρακτηριστικό δείγμα νεοκλασικισμού σε μεγαλοαστική κατοικία. Παρουσιάζει αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον με ακροκέραμα στη στέγη, γεισόποδες και σκοτίες στο γείσο, συμμετρικά ανοίγματα με πεσσούς-παραστάτες, που καταλήγουν σε μικρό αέτωμα πάνω από τα ανοίγματα, μπαλκόνια που στηρίζονται σε γλυπτά μαρμάρια φουρούσια διακοσμημένα με διπλή έλικα, ανθέμια και ρόδακες που στολίζουν τις τρεις όψεις του κτιρίου και ωραιότατες σιδεριές. Ο κήπος του δε με φοίνικες αποτελεί λειτουργική και αισθητική συνέχεια του διατηρητέου κτιρίου.

B)

**Κτίριο Ιδιοκτησίας Τράπεζας
της Ελλάδος**

Διεύθυνση: Πλατεία Διάκου και

Διοβουνιώτη

Χαρακτηρισμός: Ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο από το ΥΠ.ΠΟ. (1985) και το ΥΠΕΧΩΔΕ (1988) ΦΕΚ 805/Β/31.12.1985 ΦΕΚ 329/Δ/88

Περιγραφή: Διώροφο κτίσμα με υπόγειο, αξιόλογο δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής των αρχών του 20^{ου} αιώνα, και σημείο αναφοράς συνδεδεμένο με τη μνήμη των κατοίκων της περιοχής. Σημαντικό κτίσμα για τη μελέτη της εξέλιξης της ιστορίας της αρχιτεκτονικής, κεραμοσκεπές, με λιτά διακοσμητικά στοιχεία, γείσα, ταινίες και κορνίζες, που πλαισιώνουν τα ανοίγματα. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εξώστες που στηρίζονται σε φουρούσια με σφυρήλατες σιδεριές και το σιδερένιο στέγαστρο στην είσοδο του κτιρίου.

Γ)
Κτίριο Νομαρχίας
Φθιώτιδας

Διεύθυνση: Πλατεία Ελευθερίας
και Υψηλάντη γωνία

Χαρακτηρισμός: Ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο από το ΥΠ.ΠΟ.
(1991) ΦΕΚ 132/Β/8.3.1991

Περιγραφή: Διώροφο κτίριο με υπόγειο, αντιπροσωπευτικό δείγμα μεγαλοπροπετούς αρχιτεκτονικής των αρχών του αιώνα. Παρουσιάζει αξιοθαύμαστη συμμετρία στις όψεις του και είναι συνονθύλευμα διαφόρων ρυθμών, νεοκλασσικού-μπαρόκ-ροκοκό,κ.τ.λ και γι αυτή τη σύμμιξη του παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Δ)

Κτίριο Δικαστηρίων

Διεύθυνση: Καποδιστρίου

Χαρακτηρισμός: Ως παραδοσιακό από το ΥΠΕΧΩΔΕ (1988)

ΦΕΚ 342/Β /2.4.1980

ΦΕΚ 329/Δ /4.5.1988

Περιγραφή: Μεγάλο κτίσμα των αρχών του αιώνα με νεοκλασσικά στοιχεία, ενδεικτικό της επίσημης αρχιτεκτονικής των δημοσίων κτιρίων, δωρεά του ευεργέτη Ανδρέα Συγγρού. Το κτίριο οργανώνεται σε πέντε συμμετρικούς όγκους με προεξέχοντα τον κεντρικό, που φέρει τα περισσότερα διακοσμητικά στοιχεία. Η είσοδος τονίζεται από κίονες και ο κεντρικός άξονας υπογραμμίζεται από αψιδωτό άνοιγμα στον όροφο.

Ε)

Κτίριο Ιδιοκτησίας Β.

Καλιμπάνη

Διεύθυνση: Αμαλίας 18

Χαρακτηρισμός: Ως παραδοσιακό από το ΥΠΕΧΩΔΕ (1987)

ΦΕΚ 634/Δ /3.7.1987

Περιγραφή: Διώροφο νεοκλασσικό Κτίριο κατοικίας, που κτίστηκε γύρω στα 1890. Φέρει αέτωμα πάνω από την κεντρική είσοδο, μετώπες, κυμάτια με σταγόνες, κορνίζες πάνω από τα ανοίγματα και ακροκέραμα στη στέγη. Περιβάλλεται από κήπο και η είσοδος γίνεται από την αυλή. Τυπικό δείγμα αστικής κατοικίας.

ΣΤ)

Κτίριο Ιδιοκτησίας Σ.Μίχου

Διεύθυνση: Μακροπούλου και Αινιάνων

Χαρακτηρισμός: Ως παραδοσιακό από το ΥΠ.ΠΟ. και το ΥΠΕΧΩΔΕ (1987)

Περιγραφή: Διώροφο νεοκλασικό κτίριο κατοικίας, που χτίσθηκε γύρω στα 1930. Μορφολογικά παρουσιάζει έντονα επιρροές από ξενόφερτη αρχιτεκτονική με μπαρόκ στοιχεία. Η στέψη του γίνεται με στηθαίο και φέρει ταινία και κορνίζα έντονα διακοσμημένη. Χαρακτηριστικοί είναι οι ταμπλάδες από τραβηχτά επιχρίσματα κάτω από τα ανοίγματα.¹⁴

¹⁴ . Δακωρώνια Φ., Το έργο της ΙΔ'Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων από το 1990 έως το 1998, εις Το Έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1990–1998), 1η Επιστημονική Συνάντηση, Βόλος 2000, 13–21.

3.4 ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ

1) Αρχαιολογικό μουσείο Λαμίας

Ένα από τα αρτιότερα αρχαιολογικά μουσεία, θεωρείται αυτό της Λαμίας. Κυρήχθηκε προέχον βυζαντινό μνημείο, υπαγόμενο στις διατάξεις του Νόμου 2447, σύμφωνα με το ΒΔ 25-2-1922 (ΦΕΚ 28/Α/26-2-1922).

Αναπτύσσονται τα εκθέματά του κυρίως σε δύο μεγάλες αίθουσες, στο δεύτερο όροφο του «Οθωνικού στρατώνα», επάνω στην Ακρολαμία και περιλαμβάνει όσα αρχαιολογικά ευρήματα έφεραν στο φως ανασκαφές ή εκσκαφές στην περιοχή της Φθιώτιδας και αρχίζουν από την 8^η π.Χ. χιλιετία.

Τα εκθέματα είναι τοποθετημένα σε ειδικές προθήκες, κατά αρχαιολογική σειρά, αλλά και κατά χρήση, οικιακή, επαγγελματική, πολεμική. Σε ειδικούς περίοπτους χώρους είναι τοποθετημένοι κατατοπιστικοί χρονολογικοί πίνακες περιόδων, ενώ σε κάθε προθήκη είναι αναρτημένες πινακίδες, που δηλώνουν τη χρονολογική περίοδο στην οποία ανήκουν τα εκτεθειμένα σ' αυτήν.

Έτσι ο επισκέπτης, μελετώντας τα δεδομένα αυτά, κατατοπίζεται απόλυτα, πραγματοποιεί τις συγκρίσεις του και δεν χρειάζεται ξεναγό. Αλλά με τον τρόπο που είναι τοποθετημένα τα εκθέματα, καταδείχνουν χαρακτηριστικά την εξέλιξη του πολιτισμού, των συνηθειών της ζωής, του καλλωπισμού των γυναικών, των βοηθητικών εργαλείων των

διάφορων επαγγελμάτων, των πολεμικών μέσων κ.ά. Δίνουν ακόμη απαντήσεις σε πάρα πολλά ερωτήματα και απορίες, σχετικά με τις καταστάσεις της καθημερινής ζωής και στο πώς αντιμετωπίζονταν όλα αυτά. Τέλος, κι αυτό είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί, έχει τοποθετηθεί ειδικός ανελκυστήρας για να διευκολύνει την επίσκεψη ατόμων με ειδικές ανάγκες.

15

¹⁵ Δακορώνια Φ., Το έργο της ΙΔ'Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων από το 1990 έως το 1998, εις Το Έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1990–1998), 1η Επιστημονική Συνάντηση, Βόλος 2000, 13–21.

Παπακωνσταντίνου Μ.Φ., Το Κάστρο της Λαμίας, Αθήνα 1994.

2) Λαογραφικό μουσείο Φθιώτιδος

Το λαογραφικό μουσείο Φθιώτιδας είναι νομικό πρόσωπο του Δήμου και ιδρύθηκε το 1984. Έχει στόχο την ανεύρεση, διάσωση και διατήρηση κάθε είδους λαογραφικό υλικό που υπάρχει στη Λαμία και στην περιοχή της Φθιώτιδας, καθώς και τη διαφύλαξη και τη διάσωση της παράδοσης και των εθίμων, που αναφέρονται στον ποιμενικό, αγροτικό και οικογενειακό βίο της περιοχής. Διαθέτει μια αρκετά πλούσια συλλογή από τοπικές φορεσιές, υφαντά, κεντήματα, σκεύη, είδη καθημερινής χρήσης, εργαλεία κι άλλα αντικείμενα, προσφορά του συλλόγου γυναικών Λαμίας. Το μουσείο βρίσκεται στην οδό Αχιλλέως 2, κάτω απ' το αρχοντικό του παλιού δημάρχου της Λαμίας και προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, Γεωργίου Πλατή.

Το Λαογραφικό μουσείο Λαμίας εκδίδει ακόμα βιβλία λαογραφικού περιεχομένου και διοργανώνει διάφορες λαογραφικές εκδηλώσεις. Ετοιμάζεται νέο κτίριο που θα στεγαστεί στον τόπο, όπου όπως λέγεται, οι Τούρκοι είχαν κλείσει τον Αθανάσιο Διάκο και τον βασάνιζαν για ν' αλλάξει την πίστη του όλη νύχτα, ρίχνοντας στα πόδια και στα χέρια του ζεματιστό λάδι.

16

¹⁶ <http://www.e-lamia.gr>

Δημοτική Πινακοθήκη

Ιδρύθηκε το 1984 και υπάγεται στο Δήμο Λαμιέων. Γίνονται εικαστικές εκθέσεις Λαμιωτών και άλλων, αλλά και εκθέσεις συναφούς περιεχομένου. Διαθέτει πλούσια συλλογή έργων από τους κατά καιπούς εκθέτοντες. Κυρίως έχει πλούσια συλλογή έργων του μεγάλου Αλέκου Κοντόπουλου, όπως και του Κ. Κορναράκη. Κατά καιρούς συνδράμει σε εκδόσεις βιβλίων, μεταξοτυπιών αλλά και λευκωμάτων. Ιδιωτικές συλλογές στη Λαμία είναι του Α.Πλατή (κεραμικά, βιβλία, χειρόγραφα, φωτογραφίες), του Α. Κουνούπη (κεραμικά, γλυπτά, κοσμήματα, είδη λαϊκής τέχνης, όπλα του 1821) .κ.ά.

3.5 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από το ιστορικό υπόβαθρο αποδεικνύεται ο κομβικός χαρακτήρας της Λαμίας τόσο για την Κεντρική Ελλάδα, αλλά και για τον υπόλοιπο κορμό της. Αδιάψευστοι μάρτυρες στέκουν τόσο τα αρχαία κατάλοιπα, ήδη από τους Προϊστορικούς χρόνους, όσο και από τα νεώτερα κτίσματα, τα οποία αποτελούν σπουδαία δείγματα της αρχιτεκτονικής των αρχών του προηγούμενου αιώνα.

Από τα σημαντικότερα μνημεία της πόλης είναι η Ακρόπολη (σημερινό Κάστρο), η οποία δεσπόζει της πόλης και επιτηρεί ολόκληρη την κοιλάδα του Σπερχειού. Η σημερινή μορφή της οφείλεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της στις επεμβάσεις των Βυζαντινών, των κατακτητών του Μεσαίωνα και στους Τούρκους με πυρήνα τμήματα της αρχαίας οχύρωσης, το πρωϊμότερο από τα οποία ανάγεται στον 5ο αι. π.Χ. Ο οχυρωματικός περίβολος, ο οποίος αποτελούσε το κέντρο άμυνας και συνδεόταν με το τείχος της κάτω πόλης, είχε ελλειπτικό σχήμα και έφθανε στα δυτικά μέχρι το ύψωμα του Αγίου Λουκά. Ακολούθως, το τείχος της αρχαίας πόλης εικάζεται ότι ξεκινούσε κατά πάσα πιθανότητα από την νοτιοανατολική γωνία της Ακρόπολης. Κατευθυνόταν νότια, νοτιοδυτικά και στη συνέχεια βορειοδυτικά περιέβαλλε το λόφο του Αγίου Λουκά και με κατεύθυνση ανατολικά, βορειο-ανατολικά, σύμφωνα με τους ανασκαφείς θα πρέπει να κατέληγε στη βορειοδυτική γωνία της Ακρόπολης. Τμήματα του τείχους έχουν εντοπιστεί σε διάφορα σημεία της πόλης και συνεχίζουν να εντοπίζονται με αφορμή τις νέες οικοδομές.

Το κέντρο της αρχαίας πόλης θα πρέπει να ταυτίζεται με αυτό της σημερινής. Αξιόλογα μνημειώδη οικοδομήματα έχουν ανασκαφεί ένθεν

και ένθεν της οδού Αινιάνων, όπου σύμφωνα με τους ανασκαφείς εικάζεται ότι βρισκόταν η αρχαία αγορά. Από τα οικοδομήματά της αναφέρουμε το ηρώο ελληνοιστικών χρόνων, το οποίο διατηρείται ορατό σε υπόγειο οικοδομής στην ίδια οδό και τη μνημειώδη κλίμακα στο διπλανό οικόπεδο, η οποία θα οδηγούσε στο άνδριο του ηρώου.

Εξαιρετική σημασία από αρχιτεκτονικής απόψεως έχουν κτίρια του 19ου αιώνα (Αρχοντικό Χατζηχρήστου, Δημητριάδη, Κτίριο Π. Κατσούδα, Κτίριο Δικαστικού Μεγάρου, Κτίριο Τραπεζίης της Ελλάδος κ.α.), τα οποία εντοπίζονται ανάμεσα στις σύγχρονες κατοικίες. Τα κτίρια αυτά προστατεύονται από το ΥΠΕΧΩΔΕ και την 5^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού. Με αυτήν την πλούσια πολιτιστική παρακαταθήκη η πόλη της Λαμίας πρέπει να επιδείξει σοβαρότητα και προσοχή στην προστασία της, καθώς η διασφάλιση των στοιχείων του παρελθόντος ισχυροποιεί την ταυτότητά της, στοιχείο πολύτιμο για το μέλλον της.

4. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Η αναφορά στην πόλη της Λαμίας σήμερα, όπως ήδη αλλού έχει αναφερθεί, υπερβαίνει την πόλη της Λαμίας του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Ν.1337/83 (της περιόδου της ΕΠΑ 83-87), και εντάσσει τους οικισμούς του Σταυρού, Ταράτσας (Αφράτης), Αγγιλιάς, Ροδίτσας και της Μεγάλης Βρύσης που αποτελούν ένα «οικιστικό συνεχές» με την πόλη του '87, ένα «πολεοδομικό συγκρότημα» κατά τον ορισμό της ΕΣΥΕ. Γενεσιουργός πυρήνας του πολεοδομικού συγκροτήματος είναι η ιστορική πόλη της Λαμίας. Η ανάλυση των δεδομένων αυτού του κεφαλαίου έτσι αφορά το πολεοδομικό αυτό συγκρότημα που αποτελεί τη σημερινή πραγματική πόλη της Λαμίας.

4.1 Γενικά χαρακτηριστικά σχεδιασμού

Ιστορικό κέντρο – Παλιά πόλη [Παλιά πόλη: Προεπαναστατική (πριν το 1835)]

Η παλιά πόλη της Λαμίας οριοθετείται νότια από τη σιδηροδρομική γραμμή, ανατολικά από το στρατοπέδο Τσαλτάκη, βόρεια από τους λόφους Μιχαήλ και Γαβριήλ (Πηγαδούλια) και δυτικά από τον Αγ. Λουκά και το Στρατόπεδο Τσάκαλος -ΜΕΡΥΠ.

Νεώτερη εποχή – Η Νεοκλασσική Πόλη (1835 – 1950)

Με την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους, η Λαμία αναδεικνύεται κύρια πόλη των βόρειων συνόρων του. Το 1836 σχεδιάζεται η ανάπτυξη και επέκτασή της πόλης σε εφαρμογή Πολεοδομικού Σχεδίου που εκπονεί ο μηχανικός Δημ. Μανιατάκης. Το σχέδιο έχει τη βάση του στους

βασικούς υφιστάμενους δρόμους και τις 4 πλατείες από τις οποίες οι τρεις προϋπάρχουν ως μη σχεδιασμένοι χώροι και η τέταρτη και μεγαλύτερη, η σημερινή Πλατεία Δημοκρατίας / Πάρκου, δημιουργείται στην άμεση γειτονιά τους

.

Η σύγχρονη περίοδος

Με την αποκέντρωση της βιομηχανίας της περιόδου 1960-1970 και τη διοικητική αποκέντρωση και δημιουργία των Περιφερειών της περιόδου 1980–1990, η Λαμία αποκτά νέο ρόλο στον ευρύτερο ελληνικό περιφερειακό χώρο, γίνεται έδρα Περιφέρειας, διαθέτει οργανωμένη βιομηχανική περιοχή (ΒΙΠΕΛ) και αξιοποιώντας τη νέα περίοδο σχεδιασμού των Ελληνικών πόλεων της ΕΠΑ 1983–1985, αναμορφώνει τον πολεοδομικό της σχεδιασμό και επεκτείνεται σημαντικά, πάντα με τρόπο «συμπαγή», με βάση τον προϋπάρχοντα ιστό της κυρίως στα νότια πεδινά τμήματα της πόλης.

17

¹⁷ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

4.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΟΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΩΝ ΔΟΜΗΣΗΣ – ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ιστορική εξέλιξη

Η πόλη της Λαμίας, όπως έχει ήδη αναφερθεί, αποκτά το πρώτο της ρυμοτομικό σχέδιο σε ένα πρώτο κεντρικό πυρήνα της το 1836, την εποχή των «Καποδιστριακών Σχεδίων».

Το πρώτο αυτό ρυμοτομικό σχέδιο αναθεωρείται το 1939, και επεκτείνεται μέχρι τη σιδηροδρομική γραμμή στα νότια της πόλης και την περιοχή της Άνοιξης στο Βορρά.

Ένα χρόνο μετά, το 1940, αποκτά όρους δόμησης.

Το 1964 γίνεται η πρώτη στην ουσία μεγάλη επέκταση του σχεδίου και εντάσσονται στο σχέδιο οι συνοικισμοί Νέα Άμπλιανη, Γαλανείικα, Παγκράτι και Νέα Μαγνησία, κατ' εξοχή περιοχή στέγασης προσφύγων, όπου και αναπτύσσεται οργανωμένο στεγαστικό πρόγραμμα από την Πρόνοια.

Το 1970 τροποποιείται η ρυμοτομία του σχεδίου πόλης για την εφαρμογή αποτμήσεων και στοών στο ιστορικό κέντρο της πόλης.

Το 1972 με νέα επέκταση εντάσσεται στο σχέδιο ο συνοικισμός Καλύβια στα δυτικά της πόλης και εκτός των στενών ορίων της.

Τα σχέδια μέχρι αυτή την εποχή είναι σχέδια ρυμοτομίας σε κλίμακα 1:2.000 κατ' εφαρμογή του πρώτου πολεοδομικού νόμου (Ν.Δ. 1923), συνταγμένα σε ανεπαρκή υπόβαθρα μη ανταποκρινόμενα στις ιδιαίτερες απαιτήσεις του δύσκολου ανάγλυφου της πόλης και ως εκ τούτου δύσκολα εφαρμόσιμα. Η προσπάθεια επιβολής τους καταστρέφει σταδιακά τον παραδοσιακό ιστό των ιστορικών συνοικιών και του κέντρου της πόλης, όπως προαναφέρθηκε. Η καταστροφή επιταχύνεται μετά το 1964 – 1965 με την αναθεώρηση και επιβολή των νέων όρων δόμησης και την υψηλή γαιοπρόσοδο που αυτοί συνεπάγονται. Με δύο αλληπάλλληλα διατάγματα υπερδιπλασιάζονται

η δόμηση, οι όροι και τα ύψη στην κεντρική πόλη. Η πυκνότητα κατοίκησης εντείνεται στην παλιά πόλη χωρίς τα πολεοδομικώς απαιτούμενα (εξοπλισμός της πόλης σε κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους), αφού η εγκεκριμένη ρυμοτομία δεν μπορεί να ακολουθήσει την κατασκευαστική έξαρση της δεκαετίας του '70. Σημαντικοί ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι που προβλέπονται (νότια της Αβέρωφ μεταξύ Διάκου και Βενιζέλου ή μεταξύ Θερμοπυλών και Καποδιστρίου) δεν υλοποιούνται.

Η τροποποίηση των όρων δόμησης του 1978, με την εισαγωγή συντελεστών δόμησης κατά τομείς, μολονότι μειώνει τη δόμηση δεν αποτελεί ικανοποιητική παρέμβαση για να διορθώσει τις στρεβλώσεις σε κεντρικά τμήματα της ιστορικής πόλης χωρίς «αντοχή» για πυκνή και ψηλή δόμηση. Η επιβολή των όρων γίνεται χωρίς ειδική μελέτη σ' ένα δύσκολο πολεοδομικό ιστό.

Η δεκαετία του '80 χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια της ΕΠΑ και η πόλη αποκτά για πρώτη φορά ένα κατευθυντήριο συνολικό δομικό σχέδιο ανάπτυξής της (ΓΠΣ του 1986) και σε εφαρμογή αυτού νέες επεκτάσεις στις περιοχές οργανωμένες σε πολεοδομικές ενότητες: Νέα Άμπλιανη, Παγκράτι, Καλύβια και Ρεβένια.

Αυτή την περίοδο τα ρυμοτομικά σχέδια των νέων επεκτάσεων με την επιβολή εισφορών σε γη και χρήμα υλοποιούνται, οι δε όροι δόμησης τους ελέγχονται αποτελεσματικότερα ως προς την γεωπρόσοδο (χαμηλοί Σ.Δ.) αλλά και ως προς τον τρόπο δόμησης (έλεγχος κάλυψης, έλεγχος ύψους). Παράλληλα επιχειρείται συνολική αναθεώρηση των παλαιών σχεδίων για την εφαρμογή των κατευθύνσεων του Γ.Π.Σ. του 1986.

Η αναθεώρηση όμως αυτή περιορίζεται μόνο σε θέματα ρυμοτομίας και κάποιων κοινωφελών και κοινόχρηστων χώρων. Δεν αντιμετωπίζει ούτε τους όρους δόμησης και την επιβολή που απαιτούσε ο μέσος συντελεστής δόμησης του Γ.Π.Σ. του 1986- 89, επιβολή που εμμέσως

θα οδηγούσε σε αναδιάταξη και μείωση των Συντελεστών Δόμησης, ούτε την οργάνωση των χρήσεων γης στον κεντρικό πυρήνα που κάλυπταν τα παλιά (προ του ΓΠΣ του 1986) σχέδια πόλης.

Η «μη εφαρμογή» αυτή των απαιτούμενων από το ΓΠΣ του 1986-89, έχει εξαιρετικά σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για την πόλη τόσο σε όρους ποιότητας ζωής, όσο και ποιότητας του δομημένου (ανθρωπογενούς) περιβάλλοντος διότι:

- Με την εισαγωγή του νέου Γ.Ο.Κ. του 1985 και τις ρυθμίσεις του για τα μέγιστα ύψη των οικοδομών κατ' αναλογία των συντελεστών δόμησης, τα ύψη εκτοξεύονται σε μεγέθη «μη ανεκτά» από τον πολεοδομικό ιστό της παραδοσιακής πόλης και δημιουργούν «μη ανεκτές» συνθήκες γειτνίασης στις περιμετρικές πολεοδομικές ενότητες στις περιοχές συνύπαρξης «παλαιών» και «νέων» σχεδίων. Οι επιπτώσεις στο δομημένο περιβάλλον και τη φυσιογνωμία της πόλης είναι παρά πολύ αρνητικές.

- Η ενεργοποίηση της δόμησης των μικρών οικοπέδων κτισμένων ή μη του κέντρου εντείνεται υπέρμετρα αφού γίνεται ιδιαίτερα οικονομικά αποδοτική με τη μέθοδο των «οροφοδιαμερισμάτων» και της «θέας από ψηλά» με συνέπειες:

- την επιτάχυνση της κατεδάφισης παραδοσιακών κτισμάτων και συνόλων,

- την υπερβολική πυκνότητα δόμησης και κατοίκησης σε περιοχές που δεν διαθέτουν ικανοποιητικές υποδομές, ιδίως κοινωνικές (παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία, πράσινο, στάθμευση και ενίοτε κατάλληλους δρόμους).

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο στην πόλη της Λαμίας είναι μείγμα των διατάξεων:

α) του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του οικισμού της Λαμίας του πολεοδομικού νόμου 1337/83, όσον αφορά τις ρυθμίσεις που δεν έχουν εξειδικευθεί από πολεοδομικές μελέτες.

β) των ρυμοτομικών σχεδίων που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις του πολεοδομικού νόμου 1923 (προ του Ν. 1337/83) και των όρων δόμησης του οικισμού της Λαμίας και του οικισμού Σταυρού όπως διαμορφώθηκαν μέχρι σήμερα.

γ) των πολεοδομικών σχεδίων των περιοχών επέκτασης του οικισμού της Λαμίας που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις του Ν. 1337/83, του Οικοδομικού Συνεταιρισμού Δημοσίων Υπαλλήλων και των παρεμβάσεων του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας.

δ) του καθεστώτος περί οικισμών με λιγότερους από 2.000 κατοίκους, που ισχύει για τους οικισμούς της Τaráτσας (Αφράτης), Ροδίτσας και Μεγάλης Βρύσης.

ε) τις γενικές διατάξεις του Γ.Ο.Κ. και του Κτιριοδομικού Κανονισμού, πέραν των ειδικών διατάξεων των παραπάνω περιοχών.

Το παραπάνω θεσμικό καθεστώς ρυμοτομίας, ορίων και όρων δόμησης αποτυπώνεται στους πίνακες Όρων Δόμησης (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ)

Στη συνέχεια ακολουθούν αναλυτικότερα οι σημαντικότερες για το νέο ΓΠΣ θεσμικές ρυθμίσεις που είναι σε ισχύ σήμερα.

Οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν:

- Την οργάνωση της πόλης στις παρακάτω πολεοδομικές ενότητες (Π.Ε.):

1. Κεντρική περιοχή (Π.Ε.1.)
2. Άμπλιανη (Π.Ε.2.)
3. Παγκράτι (Π.Ε.3.)
4. Καλύβια (Π.Ε.4.)
5. Αγ. Λουκά – Ανθέων (Π.Ε.5.)
6. Γαλανείκων (Π.Ε.6.)
7. Ευρυτάνων (Π.Ε.7.)
8. Νέας Μαγνησίας (Π.Ε.8.)

- Τους μέσους συντελεστές δόμησης (Μ.Σ.Δ.) και τις μέσες πυκνότητες (Μ.Πυκν.) δόμησης στις παρακάτω πολεοδομικές ενότητες ως εξής:

1. Κεντρική περιοχή: Μ.Σ.Δ.=1,6, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha
2. Άμπλιανη: Μ.Σ.Δ.=0,90, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha
3. Παγκράτι: Μ.Σ.Δ.=1,00, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha
4. Καλύβια - Ρεβένια: Μ.Σ.Δ.=0,90, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha
5. Άγιος Λουκάς- Ανθέων: Μ.Σ.Δ.=0,90, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha
6. Γαλανείκα: Μ.Σ.Δ.=1,00, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha
7. Ευρυτάνες: Μ.Σ.Δ.=0,40, Μ.Πυκν.= 105 κατ/Ha
8. Νέα Μαγνησία: Μ.Σ.Δ.=0,90, Μ.Πυκν.= 130 κατ/Ha

- Τις παρακάτω χρήσεις

- Γενική κατοικία στα προ του Ν. 1337/83 εγκεκριμένα σχέδια.
- Κέντρο πόλης σε τμήμα του σημερινού κέντρου και τοπικά κέντρα ανά συνοικία.

- Μετατροπή του Στρατοπέδου Τσαλτάκη σε Αστικό «Πράσινο» - Πάρκο με πολιτιστικές χρήσεις, παράλληλα χωροθέτηση εντός αυτού Διοικητηρίου και μετεγκατάσταση του υπάρχοντος στρατοπέδου.
- Επιλογές που δεν αποτελούν θεσμικό πλαίσιο αλλά κατευθύνσεις πολιτικών και προγραμμάτων.
- Για το οδικό δίκτυο προτείνονται περιφερειακές παρακαμπτήριες αρτηρίες νότια, στο όριο της επέκτασης της πόλης, νότιος περιφερειακός οδικός άξονας και διαβάθμιση εσωτερικής κυκλοφορίας.
- Προτείνεται διατήρηση της σιδηροδρομικής γραμμής με βύθιση και πλατφόρμα καθώς και ανισόπεδες διαβάσεις.
- Προώθηση λειτουργίας αστικών μεταφορών.
- Πρόταση για εκπόνηση ειδικής μελέτης ολοκληρωμένης διαχείρισης της περιοχής του τ. Στρατοπέδου Τσαλτάκη.¹⁸

4.3 ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Η εξέλιξη των υψών και της δόμησης

Από την άποψη των υψών και του skyline που ευθέως συνδέεται μ' αυτά, και με δεδομένο το ανάγλυφο του χώρου της πόλης (έντονα κεκλιμένα και επίπεδα τμήματα με έντονο contrast μεταξύ τους), παρατηρούμε τα εξής:

- Η πόλη μέχρι τη δεκαετία του '60 είναι «διώροφη» έως «τριώροφη», με ύψη κτιρίων που κυμαίνονται (λόγω στενών δρόμων του ρυμοτομικού της σχεδίου) μεταξύ 9,5 και 11,5 μ. με καλή προσαρμογή στο ανάγλυφο και άρτιο αισθητικό αποτέλεσμα.
- Η τροποποίηση του 1964 εκτινάσσει τα ύψη αποδεσμεύοντάς τα από τη ρυμοτομία της πόλης και άρα το ανάγλυφο και τον ιστό της, και

¹⁸ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

εκτινάσσει παράλληλα προς τα πάνω τη δόμηση αφού τη συνδέει έμμεσα με τα νέα ύψη και τους ορόφους. Η παράλληλη διατήρηση αρτιότητας κάλυψης αυξάνει την πυκνότητα δόμησης.

- Η παρέμβαση του 1978 (εποχή Μάνου) , αυξάνει τα ύψη με την καθιέρωση μέγιστων συντελεστών δόμησης παράλληλα με τους ορόφους και το ύψος κατά ΓΟΚ, ενώ μειώνει σχετικά την πυκνότητα δόμησης.

- Η ΕΠΑ 1983-1985 παρεμβαίνει αναποτελεσματικά στο «παλιό σχέδιο», αφού η μείωση της δόμησης και των υψών που συνεπάγονται οι προτάσεις του ΓΠΣ 1987 (μέσοι συντελεστές δόμησης – περιοχές προστασίας μέσω ειδικών όρων δόμησης, διατηρητέα), είναι «προτάσεις» που δεν επιφέρουν θεσμικές τροποποιήσεις στη δόμηση. Διαμορφώνει όμως νέες συνθήκες στις επεκτάσεις με ελεγχόμενη πυκνότητα δόμησης και ύψη «χαμηλά».

- Η κατάσταση ανατρέπεται πάλι με τη γενική εφαρμογή μέχρι σήμερα του Γ.Ο.Κ. του '85 σε σχέση με τα ύψη και τους ορόφους. Όμως, οι πολύ μεγάλοι Σ.Δ. εκτινάζουν πολύ ψηλά τα ύψη. Κάθε προηγούμενη ρύθμιση ειδικών όρων δόμησης της πόλης καταργείται «προσωρινά», μέχρι την επαναφορά της με νέα διατάγματα.

Η κατασκευαστική αγορά και οι υπεραξίες γης επωφελούνται άμεσα με ενεργοποίηση των διατάξεων του Γ.Ο.Κ. «υπέρ του οικοπέδου» και με αδιαφορία για την πόλη. Οι υπεραξίες που δημιουργούνται, λειτουργούν ανασταλτικά στην επαναφορά των προηγούμενων διατάξεων ή υιοθέτηση νέων προσαρμοσμένων στη ρυμοτομία και το ανάγλυφο της πόλης από τις Δημοτικές Αρχές ή την Πολιτεία (ΥΠΕΧΩΔΕ – Νομαρχία). Τα ύψη σχεδόν διπλασιάζονται, τόσο λόγω των νέων απόλυτων υψών, όσο και λόγω της «κακής» εφαρμογής του Γ.Ο.Κ. στο δύσκολο κεκλιμένο ανάγλυφο της παλιάς πόλης. Οι πολλαπλές υπερβάσεις στις οικοδομές (Γ.Ο.Κ., ημι-υπαίθριοι – υπόγειοι χώροι σε κλίση κλπ.) αυξάνουν δραματικά την οικονομική

απόδοση των οικοπέδων και την πυκνότητα της δόμησης και της κατοίκησης ξεπερνώντας κατά πολύ τη φέρουσα ικανότητα των γειτονιών της πόλης, ακόμα και στις περιοχές των πρόσφατων επεκτάσεων.

Εκτιμάται σήμερα από τους μελετητές, ότι οι πυκνότητες στην παλιά πόλη ξεπερνούν κατά 30-50% τις ανεκτές πυκνότητες του ΓΠΣ του 1987, ενώ η εξάντληση του χώρου της εκτεταμένης παλιάς πόλης (συντελεστής κορεσμού) έχει φθάσει σε οριακά προς τα άνω επίπεδα (πάνω από το 80% των οικοπέδων δομημένα).

4.4 ΑΣΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Η πόλη εξακολουθεί να λειτουργεί αποκλειστικά «μονοκεντρικά» με «κέντρο πόλης» το ιστορικό της κέντρο. Είναι όμως εμφανής πλέον η τάση δημιουργίας ενός άλλου ισχυρού «κεντρικού τόπου» στο ανατολικό άκρο της πόλης στην περιοχή του Στρατοπέδου Τσαλτάκη. Την τάση αυτή θα παγιώσει η προώθηση αφ' ενός της κατασκευής του Νέου Διοικητηρίου που θα στεγάσει τις κύριες υπηρεσίες της Περιφερειακής και Νομαρχιακής Διοίκησης αφ' ετέρου του Δικαστικού Μεγάρου εντός του χώρου του Στρατοπέδου Τσαλτάκη καθώς και η σταδιακή ολοκλήρωση του Πάρκου Πόλης εντός του ιδίου χώρου που προβλέπει το ΓΠΣ της πόλης και υλοποιεί σταδιακά ο Δήμος Λαμιέων.

Παράλληλα ισχυρή εξειδικευμένη κεντρικότητα αναπτύσσεται τόσο στην περιοχή της ΠΕΛ (πόλος αθλητισμού – εκθέσεων) όσο και του Νέου Νοσοκομείου στο βόρειο τμήμα της πόλης. Αναδυόμενος παράγοντας αναδιατάξεων εξισορρόπησης είναι ο αναβαθμιζόμενος

¹⁹σιδηροδρομικός σταθμός Λιανοκλαδίου υπό την προϋπόθεση της συμβατής λειτουργίας του με τον αστικό χαρακτήρα της περιοχής.

Όσον αφορά τις πολεοδομικές ενότητες (συνοικίες – γειτονιές) της πόλης και τα τοπικά κέντρα της καθημερινής ζωής εμφανίζουν τόσο οι μιν όσο και τα δε, ικανοποιητική συνοχή και λειτουργία είτε ως παραδοσιακοί εγκατεστημένοι πυρήνες είτε ως διαμορφούμενες νέες πραγματικότητες - προϊόντα του επιτυχημένου σχεδιασμού της προηγούμενης περιόδου (ΓΠΣ και Π.Μ. της ΕΠΑ 83-87).

4.5 Χρήσεις γης

Οι σημαντικότερες ποσοτικά χρήσεις στην εντός του εγκεκριμένου ΓΠΣ περιοχή είναι:

- η κατοικία με ποσοστό 43,5%,
- το οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο με ποσοστό 26,5%,
- οι κεντρικές χρήσεις (κέντρο πόλης και τοπικά κέντρα) με ποσοστό 10%,
- το αστικό πράσινο και οι ελεύθεροι χώροι με ποσοστό 8,4%.

4.6 ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ

Για την ανάλυση του υπάρχοντος δυναμικού πρασίνου και ελεύθερων χώρων έγινε ταξινόμηση των δομών αυτών στις παρακάτω κατηγορίες:

¹⁹ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

- Μεγάλοι πόλοι με έκταση άνω των 25 στρεμμάτων που έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν ως μεγάλοι πράσινοι οικολογικοί πόλοι.
- Μεσαίοι πόλοι με έκταση μεταξύ 5 και 25 στρεμμάτων που έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν ως εσωτερικοί του δομημένου ιστού διασυνοικιακοί χώροι με δυνατότητα λειτουργίας τους ως μεσαίοι οικολογικοί πόλοι.
- Μικροί πόλοι με έκταση κάτω των 5 στρεμμάτων και πλατείες που λειτουργούν ως πόλοι τοπικής εμβέλειας.
- Γραμμικές δομές πρασίνου που αφορά στις νησίδες πλάτους από 10μ. έως 30μ. περίπου και τους πεζοδρόμους.

Στις ίδιες κατηγορίες ταξινομούνται και οι χώροι αθλητισμού, ανοιχτοί ή κλειστοί αλλά ενταγμένοι σε μεγάλους ελεύθερους χώρους. Η χωροθέτηση των πόλων εμφανίζει ιδιαιτερότητα στην κατανομή με περίσσεια χώρων στις επεκτάσεις της πόλης στην Περιφέρειά της και στενότητα και σπανιότητα χώρων στην «παλιά πόλη». Όμως η χωροθέτηση των μεγάλων πόλων πρασίνου στην παλιά πόλη έστω και περιμετρικά, αποτελεί τη μόνη δυνατότητα εξυπηρέτησης αυτής της περιοχής της πόλης με ιδιαίτερη ανάγκη στο πράσινο λόγω της πυκνοκατοίκησης της. Γραμμικές αναπτύξεις και πεζοδρομήσεις είναι τα μόνα εργαλεία που μπορούν να επιτύχουν τη «διείσδυση» των πόλων αυτών στην καθημερινότητα της παλιάς πόλης.²⁰

²⁰ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

4.7 ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Σχέση πανεπιστημίου- πόλης

Αμφίδρομη η σχέση Πόλης – Πανεπιστημίου, τέτοια ώστε να αποτελέσει συνεχή ζωογόνο παράγοντα της οικονομικής & πνευματικής εξέλιξης της πόλης. Η «πανεπιστημιακή υποδομή» θα παράγει «αστικότητα» , θα γίνει πόλος έλξης δηλαδή και αστικό χώρο τοπικά και υπερτοπικά. Αβίαστα μπορούν να καθοριστούν οι βασικές αρχές που να ενσωματώνουν τα ανωτέρω:

- Άμεση σύνδεση με τον πολεοδομικό ιστό της Πόλης
- Περιβάλλον Χώρος και Πανεπιστημιακό Συγκρότημα
- Κόστος κτιρίων – Υποδομής

Εύρος του πανεπιστημίου

Τα ποσοτικά κριτήρια που αφορούν τόσο στην παρούσα όσο και στην μελλοντική εξέλιξη του πανεπιστημίου είναι:

- Ο αριθμός φοιτητών
 - Ο αριθμός σχολών ή τμημάτων
- , ενώ οι παράλληλες λειτουργίες αυτού:
- Φοιτητική εστία
 - Φοιτητική λέσχη

- Αθλοπαιδιές

Οι μετρικές σχέσεις του πανεπιστημίου είναι:

α) το είδος της σχολής και του τμήματος

β) τον λόγο αριθ. φοιτητών / αριθ. διδασκόντων

γ) τον προγραμματισμό λειτουργίας της σχολής – τμήματος.

Επιλογή όρων δόμησης

Αξιολογώντας με τα κριτήρια που ήδη αναφέραμε, καταλήγουμε ότι οι χώροι που βρίσκονται στην Νοτιοδυτική πλευρά της πόλης σε θέσεις αναβαθμισμένες ως προς τα σημεία θέας και ενδιαφέρουσας γεωμορφολογίας είναι οι κατ' εξοχή προσφερόμενοι για τη χωροθέτηση ενός Πανεπιστημίου για την πόλη.²¹

²¹ <http://el.wikipedia>
<http://www.e-lamia.gr>

5. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ

5.1 Το Θεσμικό πλαίσιο στον οικιστικό χώρο και την Ύπαιθρο

1. Το Θεσμικό πλαίσιο στον οικιστικό χώρο

Το θεσμικό καθεστώς που διέπει τον οικιστικό χώρο του Δήμου διαφοροποιείται στους παρακάτω τύπους οικιστικής ανάπτυξης:

1α. Το Κύριο Αστικό Κέντρο η Λαμία

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του αστικού κέντρου Λαμίας που εκπονήθηκε την περίοδο 1984 – 1986, ισχύει από το 1986 μετά την έγκρισή του με Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Υφυπουργού Γεωργίας με αριθμό 69566/2999 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 955/Δ/ 15.10.86. Το Γ.Π.Σ. Λαμίας προσδιορίζει θεσμικά, σε συνολική έκταση αστικής χρήσης 9.134 στρεμμάτων, την πολεοδομική οργάνωση της πόλης και αναφέρεται σε προγραμματιζόμενο πληθυσμιακό μέγεθος 80.000 κατοίκων. Με το ΓΠΣ θεσπίστηκε επέκταση του προϋφισταμένου σχεδίου της πόλης κατά 4000 στρέμματα περίπου, οργάνωση της πόλης σε οκτώ πολεοδομικές ενότητες και χωροθέτηση λειτουργιών, κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων και δραστηριοτήτων, ως και τον προγραμματισμό των απαραίτητων έργων τεχνικής υποδομής. Η μέση πυκνότητα κατοίκησης στο αστικό κέντρο είναι της τάξης των 40 ατ./Ha (πληθυσμός απογραφής ΕΣΥΕ 2001 ή 68 ατ./Ha σύμφωνα με την πληθυσμιακή εκτίμηση της ομάδας μελέτης για το 2001), ενώ η πυκνότητα κατοίκησης στις επί μέρους πολεοδομικές ενότητες ποικίλει από 60 έως 150 ατ./Ha. Οι αντίστοιχοι Συντελεστές Δόμησης κυμαίνονται από 0,4 έως 1.6.

Με νέα Υπουργική απόφαση, με αριθμό 347/32 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 11 Δ / 16.01.89, του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και Υφυπουργού Γεωργίας τροποποιήθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Λαμίας .

Οι βασικές τροποποιήσεις αναφέρονται σε :

- Τροποποίηση του ορίου του ΓΠΣ
- Εξαίρεση από το ΓΠΣ περιοχών αστικού πρασίνου
- Εξαίρεση από το ΓΠΣ του οικισμού προ του 23 « Αφράτης – Ταράτσας» με πληθυσμό μικρότερο των 2000 κατ.
- Αύξηση των πυκνοτήτων κατοίκησης, στις πολεοδομικές ενότητες, που κλιμακώνονται από 105 έως 130 ατ./Ha, που αυξάνουν σημαντικά τη μέση πυκνότητα.
- Τροποποίηση - αύξηση των Συντελεστών Δόμησης στις 6 Πολεοδομικές ενότητες επί συνόλου 8, σε μεγέθη από 0,1 έως 0,30. Το ποσοστό συμμετοχής της θεσμοθετημένης, με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό σχέδιο του 1986-1989, έκτασης ανέρχεται σε 2,2% στο σύνολο της έκτασης του Δήμου.

1β. Οι λοιπές θεσμοθετημένες οικιστικές περιοχές του Δήμου.

Οι λοιπές οικιστικές περιοχές του Δήμου, εντός ΓΠΣ, είναι οι καταγεγραμμένοι, στην απογραφή της ΕΣΥΕ 2001 οικισμοί, ως και η Περιοχή Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ). Το θεσμικό πλαίσιο δόμησης που διέπει τους οικισμούς αναφέρεται στις παρακάτω κατηγορίες:

A. Οικισμοί με ρυμοτομικό σχέδιο ή διανομή

1. Με Σχέδιο Πόλεως - οικισμοί προ του 1923 Ανθήλη, Μεγάλη Βρύση, Σταυρός – Βράχα, Σταυρός – Σ.Σ. Λιανοκλαδίου
2. Με Σχέδιο Πόλεως (Μόνο ως Ρυμοτομία) βάσει του ΦΕΚ 181Δ/ 03.05.85 Θερμοπύλες

3. Οικισμός από Διανομή (Υπ. Γεωργίας – Μόνο ως ρυμοτομία).
Φραντζής

Β. Οικισμοί Οριοθετημένοι πληθυσμού ≤2000 κατοίκων με όρους
δόμησης

Αγία Παρασκευή, Δίβρη, Καλαμάκι, Παλαιοχώρι, Κόμμα, Κωσταλέξης,
Ταράτσα/ Αφράτη, Λυγαριά, Αγγιλιά, Ροδίτσα, Σταυρός /Οικισμός,
Φραντζής, Ζακαΐικα, Υδρόμυλος.

Γ. Οικισμοί μη Οριοθετημένοι

Αγραδούλα, Λιμογάρδιο.

Οι οικισμοί προ του 1923 της κατηγορίας Α καταλαμβάνουν συνολικά έκταση της τάξης των 4.500 στρεμ. Το ρυμοτομικό σχέδιο Θερμοπυλών έχει έκταση 565 στρέμματα και του Φραντζή 471 στρέμματα. Συνολικά καλύπτουν έκταση της τάξεως του 9,5% του Δήμου. Το θεσμικό καθεστώς που ισχύει για τους υπό κατηγορία Β οικισμούς του Δήμου είναι το καθεστώς των οριοθετημένων, με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων, οικισμών, σε εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος 24.04.85 (ΦΕΚ 181/Δ/03.05.85). Η οριοθέτηση τους έγινε με απόφαση του Νομάρχη και καλύπτουν συνολικά έκταση της τάξεως των 7.100 στρεμμάτων, ήτοι 12,2% συμμετοχή στη συνολική έκταση του Δήμου. Οι οικισμοί της τελευταίας κατηγορίας Γ (μη οριοθετημένοι οικισμοί), και εκτιμώντας το συνεκτικό τους τμήμα, καλύπτουν μόλις έκταση 37 στρεμμάτων. __

Η κατηγοριοποίηση των οικισμών σύμφωνα με το Π.Δ./85 είναι:

01. Αγ. Παρασκευή : Περιαστικός, Αδιάφορος, Συνεκτικός, Δυναμικός, Μεσαίος. Οριοθέτηση με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 345/Δ/05.07.90).
02. Αγραδούλα: Μη Οριοθετημένος οικισμός.
03. Λιμογάρδιο: Μη οριοθετημένος οικισμός.

04. Παλαιοχώρι: Αδιάφορος, Συνεκτικός, Δυναμικός, Μικρός.
Οριοθέτηση με την υπ' αριθμόν Τ.Π. 7529/88 ή Τ.Π. 43514/07.12.88
απόφαση Νομάρχη.
05. Δίβρη: Αδιάφορος, Συνεκτικός, Φθίνων, Μεσαίος. Οριοθέτηση με
απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 691/Δ/07.07.94).
06. Θερμοπύλες: Ενδιαφέρων, Συνεκτικός, Δυναμικός, Μεσαίος, με
σχέδιο πόλεως & Οριοθέτηση με απόφαση Νομάρχη(ΦΕΚ
206/Δ/03.08.74).
07. Καλαμάκι :Αδιάφορος, Συνεκτικός, Φθίνων, Μεσαίος. Οριοθέτηση
με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ. 1049/Δ/22.10.87)
08. Κόμμα: Περιαστικός, Αδιάφορος, Συνεκτικός, Στάσιμος, Μεσαίος.
Οριοθέτηση με την υπ' αριθμόν Τ.Π. 5248/26.06.91 απόφαση
Νομάρχη.
09. Κωσταλέξης: Αδιάφορος, Συνεκτικός, Στάσιμος, Μεσαίος.
Οριοθέτηση με την υπ' αριθμόν. Τ.Π. 5279/91 απόφαση Νομάρχη.
10. Ταράτσα/Αφράτη: Οριοθέτηση με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ
94/Δ/23.02.90)
11. Λυγαριά :Αδιάφορος, Συνεκτικός, Φθίνων, Μεσαίος. Οριοθέτηση
με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 130/Δ/12.08.88).
12. Αγριλιά : Αδιάφορος, Διάσπαρτος, Φθίνων, Μικρός. Οριοθέτηση με
απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 454/Δ/30.06.89).
13. Ροδίτσα: Περιαστικός, Αδιάφορος, Συνεκτικός, Δυναμικός,
Μεγάλος 0 TD0. Οριοθέτηση με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ
1580/Δ/31.12.93)
14. Σταυρός : Αδιάφορος, Συνεκτικός, Δυναμικός, Μεγάλος.
Οριοθέτηση με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 347/Δ/05.06.89).
15. Φραντζής: Οριοθέτηση και των 3 οικισμών (Φραντζή, Ζακαίικα και
16. Ζακαίικα (Υδρόμυλος): με απόφαση Νομάρχη
17. Υδρόμυλος: (ΦΕΚ 247 Δ/24.03.88).

Η οικιστική έκταση που έχει θεσμοθετηθεί με τις παραπάνω αποφάσεις και Π.Δ., είναι της τάξεως των 5.500 στρεμμάτων, ήτοι ποσοστό 1,3% του συνόλου της έκτασης του Δήμου.

1γ. Περιοχή Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.Π.Ο)

Πέραν των ήδη υφιστάμενων οικισμών έχει καθορισθεί περιοχή έκτασης 15.000 στρεμμάτων περίπου, οριζόμενη ως ζώνη αναζήτησης «Περιοχής Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης» (Π.Ε.Ρ.Π.Ο) για την ανάπτυξη οικιστικής έκτασης μεγέθους 800 στρεμμάτων που θα αναπτυχθεί σε δύο φάσεις (Υ.Α. ΠΕΧΩΔΕ 26641/4168/ ΦΕΚ 1044 Δ'/14.12.01). Η περιοχή αναφέρεται σε ανάπτυξη Α' κατοικίας και χωροθετείται δυτικά και βόρεια του ΓΠΣ στην περιοχή του Δ.Δ. Λυγαριάς.²²

²² ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

5.2 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΦΡΑΝΤΖΗ – ΚΩΣΤΑΛΕΞΗ – ΖΑΚΑΪΚΑ-ΥΔΡΟΜΥΛΟΣ-ΚΟΜΜΑ

Οικισμοί Φραντζής – Υδρόμυλος – Ζακαΐκα

Ενιαίο οικιστικό σύνολο σε ήπιο ανάγλυφο, αμφιθεατρικά αναπτυσσόμενο ως προς το Σπερχειό Ποταμό και την πόλη της Λαμίας. Ο οικισμός Υδρόμυλος είναι στην ουσία γειτονιά του

οικισμού Φραντζή και όχι ανεξάρτητος πυρήνας. Αναπτύσσεται γύρω από συγκρότημα παραδοσιακού υδρόμυλου - μνημείο που έχει ανακαινιστεί και λειτουργεί ως σημείο επισκεπτικού ενδιαφέροντος ενός εγκαταλελειμμένου αξιόλογου βιομηχανικού κτιρίου. Ο οικισμός Φραντζής έχει αναπτυχθεί με βάση σχέδιο διανομής και έχει ως εκ τούτου αναπτυγμένο πολεοδομικό ιστό και πλήρεις υποδομές καθημερινής λειτουργίας και κοινωνικών εξυπηρετήσεων. Οι οικισμός Ζακαΐκα αποτελεί έναν οικιστικό πυρήνα εξαρτώμενο από τους οικισμούς Φραντζή και Γοργοπόταμο. Είναι παρόχθιος του Γοργοποτάμου και στην άμεση περίμετρό του αναπτύσσονται υδατοκαλλιέργειες. Έχει κυρίως γεωργικό χαρακτήρα.

Οικισμός Κόμμα

Πεδινός παραποτάμιος οικισμός με άνετη δόμηση και αξιόλογο χαρακτήρα «οικισμού του αγροτικού κάμπου». Διαθέτει οργανωμένο πολεοδομικό ιστό και υποδομές γειτονιάς. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η απειλή της πλημμύρας. Οι γεωσεισμικές συνθήκες απαιτούν χαμηλά κτίρια ως τα υπάρχοντα.

Οικισμός Κωσταλέξη

Οικισμός που αναπτύσσεται σε ήπιο ανάγλυφο με πλούσια βλάστηση, αμφιθεατρικά ως προς το Σπερχειό ποταμό, τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Λιανοκλαδίου του ΟΣΕ και τον οικισμό Σταυρός του πολεοδομικού συγκροτήματος της Λαμίας. Οικισμός Κόμμα (Χάρτης Α.4.6. εκτός κειμένου) Πεδινός παραποτάμιος οικισμός με άνετη δόμηση και αξιόλογο χαρακτήρα «οικισμού του αγροτικού κάμπου». Διαθέτει οργανωμένο πολεοδομικό ιστό και υποδομές γειτονιάς. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η απειλή της πλημμύρας. Οι γεωσεισμικές συνθήκες απαιτούν χαμηλά κτίρια ως τα υπάρχοντα.

5.3 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ – ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ – ΛΙΜΟΓΑΡΔΙ – ΑΓΡΑΔΟΥΛΑ

Ενότητα οικισμών αλληλοτροφοδοτούμενων αφού ο πεδινός προαστιακός οικισμός της Αγ. Παρασκευής (Χάρτης Α.4.1 εκτός κειμένου) αποτελεί το μόνιμο πια τόπο κατοικίας πρώην κατοίκων των λοιπών ορεινών οικισμών της ενότητας. Ο οικισμός της Αγ. Παρασκευής, που συνορεύει άμεσα με την ΒΙΠΕΛ, είναι εξαιρετικά πυκνοδομημένος και σταδιακά μετατρέπεται σε συνοικία της πόλης της Λαμίας.

5.4 Οικισμός Θερμοπυλών

Οικισμός του πεδινού χώρου με ιδιαίτερα σοβαρή πολιτιστική αναφορά αφού έχει το όνομα και συνορεύει με τις αρχαίες Θερμοπύλες, τόπο διεθνούς ιστορικής αναφοράς. Στην άμεση περίμετρό του καταγράφονται αλληπάλληλοι αρχαιολογικοί διεθνούς αναφοράς χώροι, και ιστορικοί τόποι (Αλαμάνια – Μνημείο Λεωνίδα κλπ.) καθώς και οι τουριστικές εγκαταστάσεις γύρω από τα «Λουτρά Θερμοπυλών» σε καθεστώς ημι-εγκατάλειψης (Υδροθεραπευτήριο και Ξενοδοχειακό κτιριακό συγκρότημα εντός Πάρκου Πρασίνου).

5.5 Οικισμός Ανθήλης

Μεγάλος πεδινός προαστιακός οικισμός στην άμεση γειτονία των κόμβων των οδικών αξόνων ΠΑΘΕ και Ε65 και της νέας σιδηροδρομικής γραμμής. Σήμερα είναι κατ' εξοχή γεωργικής δραστηριότητας οικισμός στις εκβολές του Σπερχειού.

5.6 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΕΙΝΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ – ΔΙΒΡΗΣ

Στην ενότητα αυτή εντάσσονται οι βόρειοι ορεινοί οικισμοί του Δήμου ένθεν και ένθεν του οδικού άξονα Λαμία – Δομοκός και ο οικισμός Ιερά Μονή Αντινίσης. Η ενότητα αυτή έχει στόχο να προωθήσει την οριζόντια επικοινωνία των οικισμών αυτών μεταξύ τους ώστε να εμπλουτιστούν σε αγροτο-τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές (μονοπάτια – ξενώνες – παραθεριστική κατοικία) που θα διατηρήσουν και θα αναβιώσουν τους παραδοσιακούς αυτούς πόλους κατοικίας.

5.7 Οικισμός Λυγαριάς

Ο οικισμός αναπτύσσεται στα βόρεια λοφώδη της πεδινής περιοχής στην άμεση περίμετρο του πολεοδομικού συγκροτήματος της Λαμίας αλλά ακόμα δεν έχει ενσωματωθεί στο συνεχή οικιστικό ιστό του. Ο οικισμός έχει συγκροτημένο τοπικό κέντρο και υποδομές κοινωνικών και διοικητικών εξυπηρετήσεων επιπέδου γειτονιάς²³

²³ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

6.1 ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ

Ο Δήμος Λαμιέων κατέχει κομβική θέση στο σύστημα διεθνών και εθνικών μεταφορών και τηλεπικοινωνιών της χώρας. Η διασύνδεσής της με τα μεγάλα αστικά κέντρα (Πάτρα – Γιάννενα / Ηγουμενίτσα) ισχυροποιείται και επαναπροσδιορίζεται. Η ΠΕΛ (Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας) παρέχει την κατάλληλη υποδομή διεθνών εμπορικών εκθέσεων κι έτσι η Λαμία προάγεται σε κέντρο παραγωγής και εμπορίας διεθνούς εμβέλειας βιομηχανικών μονάδων τροφίμων. Οι υποδομές, η δραστηριότητα και η παράδοση σε συγκεκριμένους τομείς πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων (θέατρο – μουσική) υπερτοπικής εμβέλειας παράλληλα με τη συμμετοχή του Δήμου Λαμιέων σε διεθνή / ευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων αποτελούν βασικά προτερήματα της πόλης της Λαμίας στον ευρύτερο εθνικό και διεθνή χώρο.

Οι ευκαιρίες για ανάπτυξη που παρέχονται από το Δήμο Λαμιέων είναι πολλαπλές. Αρχικά, η δυνατότητα λειτουργίας ως κόμβος συνδυασμένων οδικών – σιδηροδρομικών αξόνων και η υπό μελέτη αναδιοργάνωση του λιμένα της Στυλίδας. Η δυνατότητα ένταξης στη στατιστική κατηγορία των πολεοδομικών συγκροτημάτων και η ανάπτυξη του νεοϊδρυθέντος Πανεπιστημίου και υποδομών Έρευνας και Τεχνολογίας υπόσχονται ένα πιο σίγουρο μέλλον για τους νέους της Λαμίας αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Επίσης, η ύπαρξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων (Θερμοπύλες – Αμφικτιονίες)

καθιστούν τη Λαμία σημαντικό κέντρο πληροφοριών αρχαιολογικού περιεχομένου.

Παρόλ'αυτά, όμως, υπάρχουν κάποιοι τομείς, στους οποίους η Λαμία σαν Δήμος έχει μείνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό στάσιμη. Για παράδειγμα, η καθυστέρηση στην τουριστική ανάπτυξη και ο χαμηλός βαθμός εκσυγχρονισμού των βιοτεχνικών επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα, η μεγάλη συμμετοχή των πολύ μικρών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών στον υπερισχύοντα των δραστηριοτήτων τομέα των υπηρεσιών επιβραδύνει την ανάπτυξη της εμπορικής δραστηριότητας στην πόλη της Λαμίας, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή.

Οι κίνδυνοι που ελοχεύουν είναι αρκετοί. Κυριότερος όλων, ο κίνδυνος καθυστέρησης κατά την προσαρμογή στα νέα δεδομένα χρηματοδότησης της Ε.Ε. σε συνδυασμό με την αυξημένη ανεργία των νέων και των γυναικών. Βασική, όμως, είναι και η γήρανση του πληθυσμού και η αύξηση της εξάρτησης από μετακινούμενους πληθυσμούς.

6.2 ΕΝΔΟΓΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ευρύτερη περιοχή της πόλης της Λαμίας έχει σημαντική ενδοπεριφερειακή ανάπτυξη κι αυτό αποδεικνύεται από τα χαρακτηριστικά που ακολουθούν. Αρχικά, το ΑΕΠ και το εισόδημα είναι ανώτερο του μέσου όρου της χώρας. Η ανάπτυξη οργανωμένου χώρου βιομηχανικής παραγωγής (ΒΙΠΕΛ) και ο πρωτογενής γεωργικός τομέας υψηλής παραγωγικότητας χρίζουν τη Λαμία εμπορικό κέντρο διανομαρχιακής εμβέλειας και κέντρο υπερτοπικού εμπορίου (διαδημοτικής εμβέλειας). Επίσης, η αστικοποίηση της οικονομικής παραγωγικής βάσης καθώς και η παράδοση και η δραστηριοποίηση στο συνεταιριστικό τραπεζικό τομέα (Συνεταιριστική

Τράπεζα Λαμίας) την μετατρέπουν σε σημαντικό κέντρο παροχής υπηρεσιών ενδοπεριφερειακά. Νέες πολιτικές αναπτύσσονται στη βιομηχανική γεωργία και προωθείται η εξαγωγή προϊόντων με μονομασία προέλευσης. Παράλληλα, αναπτύσσονται εξειδικευμένες μορφές τουρισμού (αστικός, πολιτιστικός, συνεδριακός, φυσιολατρικός, SPA).

6.3 ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Στον υπαίθριο χώρο του Δήμου Λαμιέων, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, η ύπαρξη ιδιαίτερης αξίας οικοσυστημάτων (NATURA, δάση, υγρά τοπία κλπ.) καθώς και το ενδιαφέρον αγροτικό τοπίο και ο ζωντανός αγροτικός χώρος στα ορεινά και ημι-ορεινά τοποθετούν τη Λαμία ψηλά, στα μάτια του διεθνούς ενδιαφέροντος για το περιβάλλον. Τα φυσικά τοπία περί την πόλη και το Δήμο και η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας σε συνδυασμό με την παρουσία ορυκτού πλούτου και το πλούσιο υδρογραφικό δίκτυο δημιουργούν μια πολυσύνθετη εικόνα φυσικού κάλλους. Οι αξιόλογοι και πολλαπλοί πολιτιστικοί χώροι / μνημεία καθώς και οι ιστορικοί τόποι στην ύπαιθρο, οι οποίοι βρίσκονται σε άμεση γειτονία με ιδιαίτερης αξίας φυσικά οικοσυστήματα συνθέτουν ένα πλούσιο φυσικό και ιστορικό υπόβαθρο κατάλληλο για μελέτη.

Έτσι, δημιουργούνται νέες τάσεις αναψυχής και οικοτουρισμού καθώς και τάσεις ποιότητας ζωής και περιβάλλοντος και νέες αγορές «πολιτιστικών και περιβαλλοντικών αγαθών» των αστικών πληθυσμών. Οι πολιτικές πολλών ευρωπαϊκών και διεθνών φορέων για προστασία συνολικών τοπίων και μάλιστα συνδυασμού «πολιτιστικών τοπίων – μνημείων φύσης / εξαιρετικών

οικοσυστημάτων» δίνουν την ευκαιρία στη Λαμία για αξιοποίηση των διάφορων επιδοτήσεων της Ε.Ε. Όσον αφορά την οδοποιία, επανεξετάζεται η δυνατότητα για σύμπτυξη των κόμβων Λαμίας και Ηγουμενίτσας μέσω του Ε65 δεδομένου ότι το έργο έχει δημοπρατηθεί και έχει ξεκινήσει η φάση κατασκευής των έργων.

Υπάρχουν, όμως, κάποια μείζοντα προβλήματα τα οποία χρίζουν ιδιαίτερης προσοχής. Αρχικά, η καταστροφή των φυσικών χώρων και τοπίων, στην άμεση περίμετρο και το μέτωπο της πόλης, από λατομική δραστηριότητα και η υπερβολική επιβάρυνση του φυσικού και αστικού τοπίου από τα πολλαπλά εναέρια δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Επίσης, η υπερβολική υποβάθμιση του πεδινού – αγροτικού τοπίου στην άμεση θέα της πόλης από τα μεγάλα έργα μεταφορών και τις ασυντόνιστες χαράξεις τους χωρίς να υπάρχει φροντίδα αισθητικής ένταξης και αποκατάστασης του τοπίου δείχνει να είναι απ' τα σπουδαιότερα προβλήματα που αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζει η Λαμία. Παράλληλα, παρατηρείται διασπορά μεμονωμένων μονάδων σημαντικής ρύπανσης και διάχυση δραστηριοτήτων και κατοίκησης, οι οποίες σε συνδυασμό με τις αυξημένες μετακινήσεις αποτελούν σημαντική πηγή ρύπανσης του περιβάλλοντος. Η υπέρμετρη κατάληψη γης υψηλής παραγωγικότητας από τα μεγάλα έργα που προγραμματίζονται με ελλιπή συντονισμό ως προς τις χαράξεις και τους κόμβους τείνει να υποβαθμίσει μη αναστρέψιμα τους φυσικούς πόρους και τα τοπία. Τέλος, παρατηρείται ραγδαία υποβάθμιση από επέκταση δόμησης και ρυπαίνουσα χρήση των προστατευόμενων αρχαιολογικών χώρων και ειδικών οικοσυστημάτων (Αγ. Παρασκευή – Θερμοπύλες – Κοίτη Σπερχείου

Το πρόβλημα των σεισμών είναι φλέγον για την ευρύτερη παρριοχή της Λαμίας, καθώς αυτοί προκαλούν πλημμύρες και καθιζήσεις λόγω ρευστοποίησης στους οικισμούς της λεκάνης «Ανθήλη – Κόμμα». Ελοχεύει ιδιαίτερος κίνδυνος λόγω εφησυχασμού σε θέματα αναγκαίας θωράκισης από σεισμούς γενικότερα.

6.4 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Στο Δήμο Λαμιέων υπάρχουν εκτεταμένες, πλήρως πολεοδομημένες, οικιστικές εκτάσεις ιδίως στο αστικό κέντρο. Οι αναπτυσσόμενες κοινωνικές υποδομές στην πόλη εκτός ιστορικού κέντρου και στους λοιπούς οικισμούς δίνει την αίσθηση ικανοποιητικής διασύνδεσης των οικισμών και της πόλης. Το ζωντανό κέντρο της πόλης με το ισχυρό πολιτιστικό απόθεμα (μνημεία, διατηρητέα) και τα αξιόλογα αντιπροσωπευτικά κτίρια και οικιστικά σύνολα αφήνει περιθώρια στην ανάπτυξη νέων, εκτός των ήδη οργανωμένων προαστιακών προσφερόμενων για ποιοτική κατοικία, οικισμών εκτός του ιστορικού κέντρου. Υπάρχουν σύγχρονες υποδομές κοινωφελείς και προστασίας του περιβάλλοντος στην πόλη καθώς και σημαντικό απόθεμα σε Δημόσια γη και εγκαταλελειμμένα ή υπό εγκατάλειψη δημόσια κτίρια, διατηρητέα ή μνημεία. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον των αστικών πληθυσμών για ποιότητα αστικού περιβάλλοντος, το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο με τις ιστορικές και πολιτιστικές αξίες του ιστορικού κέντρου της πόλης, το πράσινο και την πολιτιστική αναψυχή συμβάλλει σε πολύ μεγάλο βαθμό στη συντήρηση, ανακατασκευή και επανάχρηση διατηρητέων κτιρίων της πόλης. Έτσι, υπάρχει τάση επανάχρησης εγκαταλειπόμενων δημοσίων κτιριακών υποδομών, σημαντικού αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος ιδιαίτερος στο ιστορικό κέντρο.

Παρόλ' αυτά, η έλλειψη κοινωνικών υποδομών καθημερινών αναγκών (νηπιαγωγεία, παιδικοί σταθμοί, παιδικές χαρές, μικροί χώροι πρασίνου) στο παραδοσιακό ιστορικό κέντρο και η έλλειψη διοικητικών κτιρίων και Δημαρχείου, το οποίο έχει μεταφερθεί εκτός πόλης, καθώς και η διασπορά υπηρεσιών στο ιστορικό κέντρο της πόλης είναι κάποια θέματα που χρίζουν ιδιαίτερης προσοχής. Εκτός, όμως, απ' αυτήν τη διασπορά, και η ανεξέλεγκτη διάχυση και μεταφορά επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κατά μήκος των μεγάλων οδικών αξόνων εκτός πόλης έχει προκαλέσει αποδιοργάνωση της αστικής δομής της πόλης. Επίσης, η κυκλοφοριακή συμφόρηση του κέντρου της πόλης και η έλλειψη δυνατοτήτων στάθμευσης είναι από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της Λαμίας τα τελευταία χρόνια.

Όσον αφορά στη βιομηχανία, βρισκόμαστε στη μη ολοκλήρωση μέχρι σήμερα όλων των έργων υποδομής της ΒΙΠΕΛ, η μη πρόβλεψη γραμμής εξυπηρέτησης της οποίας, οδηγεί στην ενδεχόμενη χρησιμοποίηση από τον ΟΣΕ της διερχόμενης από το κέντρο της πόλης τοπικής γραμμής προς Στυλίδα για εμπορευματικές.

Στον τομέα της πολεοδομίας, λόγω της μη έγκαιρης τροποποίησης των όρων δόμησης και των μεγάλων υψών, έχει υποβαθμιστεί η φυσιογνωμία της πόλης. Επίσης, λόγω της απρόσκοπτης διασύνδεσης της πόλης με τους λοιπούς πεδινούς οικισμούς τείνει να αποκοπεί ο οικισμός Κόμμα.

6.5 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ-ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ²⁴

Οι εκτεταμένες περιοχές των επεκτάσεων της Λαμίας έγιναν με βάση το ΓΠΣ του 1986 με ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό, αντίστοιχη πολεοδομική μελέτη και εφαρμογή αυτής (τελειωμένες Πράξεις Εφαρμογής. Οι ΚΥΑ Περιβαλλοντικών Όρων των υπό εκτέλεση μεγάλων έργων κατά της υποβάθμισης της ποιότητας ζωής και περιβάλλοντος, της πόλης και των οικισμών που δέχονται αρνητικές επιπτώσεις συνέβαλαν τα μέγιστα στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των μεγάλων αυτών έργων. Ακόμα, το υπό επεξεργασία θεσμικό καθεστώς των περιοχών NATURA προστατεύει τους υγρότοπους και τα οικοσυστήματα της περιοχής.

Πολύ επιτυχημένες είναι οι νέες μορφές συνεργασίας «Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα» (ΣΔΙΤ) για την άμεση προώθηση επενδύσεων σε έργα δημοσίου συμφέροντος στη νέα περίοδο αλλαγής των όρων στην περιοχή. Σ' αυτό βοηθάει, σε πολύ μεγάλο βαθμό, η σημαντική εμπειρία και δυνατότητα διαχείρισης τεχνικών έργων από τις υπηρεσίες του Δήμου. Επίσης, η ενεργοποίηση του Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Φθιώτιδας στα θέματα του Εμπορευματικού Κέντρου και της αναδιοργάνωσης της Π.Ε.Λ. έχει, ήδη, επιφέρει πολύ θετικά αποτελέσματα στον εμπορικό και επιχειρηματικό κόσμο. Στον ίδιο χώρο, η αναδυόμενη διασύνδεση του Τ.Ε.Ι. και των παραγωγικών φορέων καθώς και η διασύνδεση Τ.Ε.Ι. – Πανεπιστημίου δημιουργεί προϋποθέσεις αξιοποίησης νέων πόρων. Τέλος, πολύ σημαντική είναι η δυνατή επιχειρησιακή ικανότητα της ΔΕΥΑΛ.

Υπάρχουν, όμως, κάποιες ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο που καλύπτει τη διαχείριση και λειτουργία του Δήμου Λαμιέων. Για παράδειγμα, η έλλειψη ολοκληρωμένου θεσμικού καθεστώτος

²⁴ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, ιδίως των βυζαντινών μνημείων καθώς και η έλλειψη κήρυξης «ιστορικού κέντρου» στην πόλη της Λαμίας και καθεστώτος προστασίας παραδοσιακού συνόλου. Αυτό ισχυροποιείται από την μη αντιμετώπιση των ιστορικών και πολιτιστικών τόπων της περιοχής με όρους ανακήρυξης και προστασίας «τοπίων» και όχι μόνο μεμονωμένων χώρων / μνημείων. Επίσης, το θεσμικό καθεστώς δόμησης των περιοχών με σχέδια πόλης πριν το ΓΠΣ του 1986, το οποίο περιείχε απλά ρυμοτομικά σχέδια και η τροποποίηση λόγω ΓΟΚ του 85 παλαιού πλαισίου δόμησης της πόλης (ύψη, όροφοι) μαρτυρούν ότι πριν από αυτή την τροποποίηση η Λαμία υστερούσε ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου.

Οι συνέπειες αυτών των ελλείψεων οδήγησαν σε ενδεχόμενες αντιπαλότητες ή μη συντονισμένες δράσεις των δημόσιων, κοινωνικών και παραγωγικών φορέων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τις μη συνολικά σχεδιασμένες επιλογές μεγάλων έργων και παρεμβάσεων και τον «χωρίς συμμετοχή» των τοπικών φορέων και οριζόντιο συντονισμό σχεδιασμό των μεγάλων έργων και ιδιαίτερα των έργων «ΠΑΘΕ – Ε65 – ΟΣΕ

6.6 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η αδρομερής περιγραφή των εναλλακτικών σεναρίων σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η διατύπωσή τους είναι μια πρώτη προσέγγιση των αναπτυξιακών και οργανωτικών θεμάτων που επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία ενός ζωντανού αναπτυσσόμενου αστικού χώρου, αποτελεί κυρίως έναυσμα για προβληματισμό και συζήτηση, έλεγχο και αξιολόγηση, προκειμένου να επιλεγεί και οριστικοποιηθεί το πλέον κατάλληλο αφού εμπλουτισθεί από τις θέσεις και τις προτάσεις των αρμόδιων φορέων άσκησης πολιτικής στα διάφορα επίπεδά της και των συμμετεχόντων κοινωνικών φορέων. Αρχικά, οι προσεγγίσεις των σεναρίων είναι ποιοτικές. Βραχυπρόθεσμα, πρέπει να διατυπωθούν και ποσοτικά προκειμένου να είναι δυνατόν να διασαφηνισθεί το προτεινόμενο προς συζήτηση εύρος των ρυθμίσεων - παρεμβάσεων των αντίστοιχων προτάσεων που συνδέονται κυρίως με τις αναπτυξιακές επιλογές και τις απορρέουσες από αυτές χρήσεις γης στην έκταση του Δήμου (υποδοχή της ανάπτυξης).

Μετά την οριστικοποίηση του επιθυμητού σεναρίου, μέσα από διαδικασίες ελέγχου και διαβούλευσης που εξασφαλίζουν την αποδοχή από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων αλλά προβλέπονται και θεσμικά, θα είναι πλέον δυνατή η συγκεκριμενοποίηση των μεγεθών.

Οι παράγοντες – κλειδιά που πρέπει να αποτελέσουν τη ραχοκοκαλιά των σεναρίων ανάπτυξης είναι:

- η θέση και ο ρόλος που πρέπει να έχει η πόλη της Λαμίας στο σύστημα των αστικών κέντρων σε εθνικό διαπεριφερειακό και ευρωπαϊκό διαπεριφερειακό επίπεδο,

- η θέση της πόλης και του Δήμου στο χωρικό και αναπτυξιακό σύστημα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, του Νομού Φθιώτιδας, της ευρύτερης περιοχής επιρροής της,
- το ανθρώπινο δυναμικό και οι εξελίξεις των δημογραφικών μεγεθών (πληθυσμός, εξειδικεύσεις, απασχόληση, ποιότητα ζωής),
- οι περιβαλλοντικές ευαισθησίες, αξίες και πολιτικές και η ένταξή τους στην τοπική παραγωγική διαδικασία και την εξασφάλιση της ποιότητας ζωής,
- η ανάδειξη των πολιτιστικών και αισθητικών αξιών στη διαχείριση και αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος με χαρακτηριστικά ποιότητας και πολιτιστικής ταυτότητας,
- οι χρηματοδοτικές, επενδυτικές και οργανωτικές δυνατότητες της περιόδου 2009 – 2012+.

6.6.1 Υπόθεση βάσης όλων των σεναρίων

Η υπόθεση βάσης για τα σενάρια συνίσταται σε κοινές παραδοχές για τους εξωγενείς παράγοντες αλλαγών. Οι παραδοχές αυτές είναι:

- Μεταβατική περίοδος με χαρακτηριστικά μετάλλαξης της αστικής ανάπτυξης της περιοχής του Δήμου προς μία ευρεία – αστική περιοχή με στοιχεία «μητροπολιτικού χαρακτήρα» και υπερτοπικό ρόλο στο εθνικό αστικό σύστημα σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού
- Περίοδος διοικητικών ανακατατάξεων στο Περιφερειακό Επίπεδο.
- Σταθερότητα στον χρονικό ορίζοντα του σεναρίου των πολιτικών δημόσιας – κοινοτικής χρηματοδότησης
- Αυξανόμενη ζήτηση για θεματικό τουρισμό (συνεδριακό, πολιτιστικό, φυσιολατρικό, SPA κλπ.).

- Ολοκλήρωση θεσμικού πλαισίου προστασίας των περιοχών Φύση 2000 και των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων και της υγιεινής και ασφάλειας των οικισμών από κάθε πηγή ρύπανσης.
- Προστασία των Δασών και Δασικών Εκτάσεων σύμφωνα με το ίδιο καθεστώς
- Η αυστηρή παρακολούθηση των περιβαλλοντικών όρων που συνοδεύουν τα εν εξελίξει μεγάλα έργα και η πρόταση της μελέτης για επανεξέταση του σχεδιασμού του Ε65 μεταξύ του κόμβου Ηγουμενίτσας και του κόμβου Λαμίας.²⁵

²⁵ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

6.6.2 ΣΕΝΑΡΙΟ Α: «ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ – ΔΥΝΑΤΗ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟ 2020+»

Μέσω των νέων ευκαιριών διασυνδέσεων της κεντρικής με τη Δυτική Ελλάδα (Ιωάννινα – Πάτρα και τις αντίστοιχες πύλες εισόδου) αναδύεται μια κεντρική ενδοχώρα που ενισχύει κατ' εξοχή τη διαπεριφερειακή θέση και το διαπεριφερειακό ρόλο της Λαμίας και δημιουργεί τις προϋποθέσεις αναβάθμισης και λειτουργίας της ως μεσαίας πόλης στο δίκτυο των ελληνικών και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών πόλεων.

Η αναβάθμιση της πόλης ως ανωτέρω:

- ♦ στηρίζεται και ενισχύεται από μια ευρύτερη αστική περιοχή που θα της προσδώσει «μητροπολιτικό χαρακτήρα» μέσα από μια διαδημοτική συνεργασία και εφαρμογή πολιτικών εδαφικής συνοχής των ομόρων Δήμων Στυλίδας, Υπάτης και Μώλου, Γοργοποτάμου και Λιανοκλαδίου.
- ♦ Αποκτά κρίσιμο μέγεθος μεσαίας πόλης με την ολοκλήρωση του πολεοδομικού συγκροτήματος της Λαμίας ως πυρήνα της αστικής περιοχής με πληθυσμιακό μέγεθος της τάξης των 100.000 κατοίκων και
- ♦ κατοχυρώνεται με την ανάδειξη μιας εικόνας της πόλης «ελκυστικής» με χαρακτηριστικά σύγχρονης ευρωπαϊκής μεσαίας πόλης.

Με αυστηρή επιλογή χωρο-αναπτυξιακών προτεραιοτήτων τη δεκαετία 2006-2013 με προτεραιότητα στις παρεμβάσεις κατοχύρωσης «ποιοτικού» διαπεριφερειακού ρόλου παρά τη μεγέθυνση της πόλης

της Λαμίας αναδεικνύονται και λειτουργούν εντός της δεκαετίας οι παρακάτω υποδομές που θα αυξήσουν / διαφοροποιήσουν την εμβέλεια και τη συνεργασία ιδίως με Πάτρα / Γιάννενα και τους νέους αναδυόμενους άξονες της περιοχής εκτός του παραδοσιακού / πολωμένου άξονα Αθήνα – Θεσ/νίκη:

- ◆ Πανεπιστημιακός / Ερευνητικός Πόλος.
- ◆ Διαμετακομιστικό κέντρο / Εμπορευματικός κόμβος συνδυασμένων μεταφορών οδικών / ΟΣΕ / Λιμάνια Στυλίδας – Άμφισσα.
- ◆ Πολιτιστική υποδομή στη Λαμία στους τομείς θέατρο / μουσική / Καλές Τέχνες εμβέλειας κοινού >250.000 κατ.
- ◆ Υποδομές αστικού τουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού / φυσιολατρικού τουρισμού «Βουνό – Θάλασσα - Οικότοποι»

Η αστική παραγωγική υποδομή στηρίζεται στη διατήρηση του βιομηχανικού πόλου της Λαμίας, την ενίσχυσή του με καινοτομικές επιχειρήσεις και τη σύνδεσή του με υπηρεσίες του τριτογενούς προς τις επιχειρήσεις. Το παραγωγικό πλέγμα συμπληρώνεται με πλατφόρμα συνδυασμένων μεταφορών οδικών – σιδηροδρομικών και λιμενικών.

Η γεωργική παραγωγική παραδοσιακή βάση της περιοχής διατηρείται στα πλαίσια των πολιτικών αφ' ενός της αειφόρου διαχείρισης των μεγάλων οικοσυστημάτων της περιοχής (Φύση 2000 – δασικά συστήματα και ορεινός χώρος) αφ' ετέρου νέων αναδυόμενων πολιτικών για τη γεωργία συνδεδεμένων με τις βιομηχανικές εξειδικεύσεις της περιοχής

Χωροταξικές / πολεοδομικές επιλογές που συνοδεύουν το σενάριο είναι:

- Οργάνωση του πολεοδομικού συγκροτήματος της πόλη της Λαμίας και των προαστίων του Λυγαριά, Φραντζή, Κωσταλέξη, Κόμμα, Υδρόμυλος, Ζακαΐκα για τη λειτουργία της ως «μεσαία ευρωπαϊκή

πόλη» όπως την επιδιώκει η περιφερειακή πολιτική ανταγωνιστικότητας και συνοχής του Δ' ΚΠΣ και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών για τις πόλεις και όπως την χαρακτηρίζουν τα επιτυχημένα παραδείγματα πόλεων στον κοινοτικό χώρο και την διαμορφώνουν οι τάσεις της κοινωνίας των πολιτών και του παραγωγικού δυναμικού.

Ειδικότερα η οργάνωση στοχεύει σε:

- Αναλογική κατανομή πληθυσμού, εξυπηρετήσεων και προσπελασιμότητας κατοίκων στις πολεοδομικές ενότητες το 2020+
- Ένταξη των νέων έργων ΠΑΘΕ-Ε65-ΟΣΕ και αναδιοργάνωση της προσπέλασης και εξυπηρέτησης του πολεοδομικού συγκροτήματος, των προαστίων του και της ευρύτερης αστικής περιοχής.
- Αναβάθμιση της εικόνας της πόλης:
 - ♦ μέσω ποιοτικά υψηλών standards σε θέματα ποιότητας ζωής και ποιότητας περιβάλλοντος με κυρίαρχα τα θέματα της εκπαίδευσης, της περίθαλψης, της υπαίθριας αναψυχής και της αισθητικής.
 - ♦ μέσω εξαιρετικών υποδομών:

A) στον τομέα του πολιτισμού, τόσο ως πολιτική κληρονομιά-ταυτότητα, διατήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη ιστορικού κέντρου (ιστός και διατηρητέα) πόλης και δικτύου μνημείων / τόπων, όσο και ως σύγχρονη πολιτιστική δημιουργία με υποδομές σε βιώσιμου μεγέθους πόλους σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας,

B) στον τομέα του τουρισμού,

Γ) στον τομέα του εξαιρετικού εμπορίου.

- Χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις που με οργανωμένη δόμηση (ΠΕΡΠΟ) μπορούν να απορροφήσουν την πληθυσμιακή ζήτηση που θα δημιουργήσουν οι νέες εξελίξεις.

- Προώθηση σε επίπεδο «μητροπολιτικής περιοχής» της χωροθέτησης, υπερτοπικών υποδομών και λειτουργιών που απαιτείται για την διαπεριφερειακή-περιφερειακή ειτουργία της πόλης αλλά και τον τουρισμό στην καταλληλότερη θέση με πνεύμα συνεργασίας και συμφερότερης συνολικά λύσης.

Έτσι π.χ.

- Το Πανεπιστήμιο συνδέεται με τη πόλη της Λαμίας.

- Ο βιομηχανικός πόλος με την διασυνοριακή περιοχή Αγ.Παρασκευή / Αυλάκι των Δήμων Λαμίας – Στυλίδας.

- Ο τουρισμός με τους πόλους Υπάτη – Ιστορικό Κέντρο Λαμίας - Θερμοπύλες – Οικοσυστήματα Σπερχειού – Οίτης και Ορεινών Όγκων – Παραθαλάσσια Δήμου Στυλίδας.

- Οργάνωση εντός της πόλης του εκπαιδευτικού πόλου Γ'βάθμιας εκπαίδευσης με εξειδικευμένο Πανεπιστήμιο ικανοποιητικής δυναμικότητας «βιώσιμου περιφερειακού μεγέθους» δικτυακά συνδεδόμενου με το ΤΕΙ Λαμίας και το Τεχνολογικό Κέντρο Λαμίας ανοιχτού στις νέες διασυνδέσεις της πόλης.

- Χωροθέτηση και λειτουργία Τεχνολογικού Πάρκου στο χώρο της ΠΕΛ με θερμοκοιτίδα

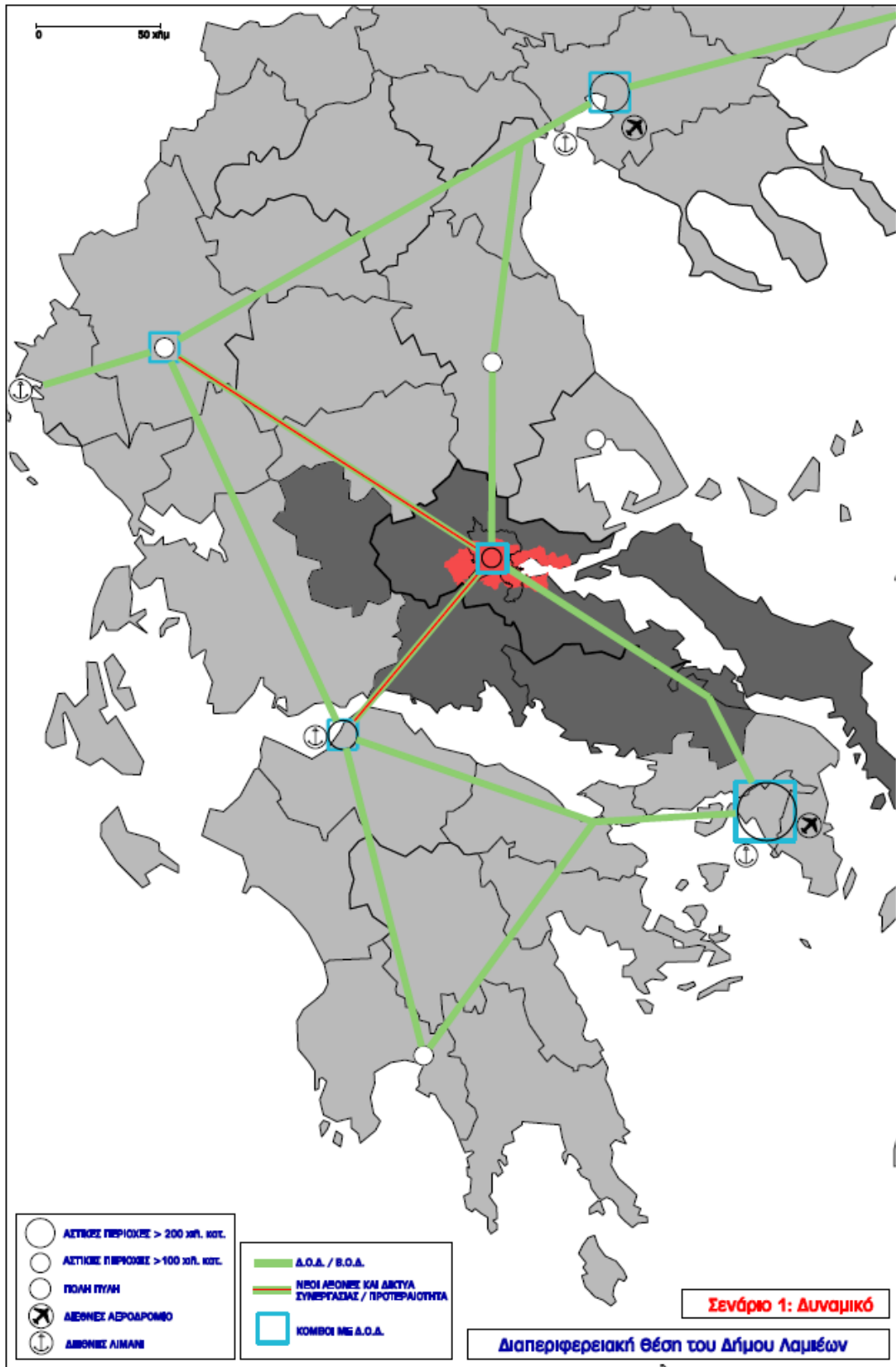
επιχειρήσεων και διασύνδεση με τον προηγούμενο εκπαιδευτικό πόλο.

- Χωροθέτηση και λειτουργία Εμπορευματικού Κέντρου συνδυασμένων μεταφορών εξυπηρετούμενο από τους άξονες ΒΟΔ / ΔΕΠ της περιοχής του Δήμου, τον ΟΣΕ και τα Λιμάνια Στυλίδας και Άμφισσας και συνδεδόμενο με την ΒΙΠΕΛ Λαμίας.

- Χωροθέτηση και λειτουργία Επιχειρηματικού Πάρκου «τριτογενούς τομέα» που θα υποδέχεται υπερτοπικής εμβέλειας επιχειρήσεις και δραστηριότητες στην περίμετρο της πόλης.

- Ανασχεδιασμό της χωροθέτησης της βιομηχανίας και συγκέντρωση στο βιομηχανικό πόλο της ΒΙΠΕΛ σε ικανοποιητικές οργανωμένες διαφόρων τύπων ζώνες στον άξονα Λαμία-Στυλίδα

- Ανάδειξη Ιστορικού Κέντρου αναγνωρισμένου και προωθούμενου από τις εθνικές/ κοινοτικές πολιτικές με προστατευμένη την πολιτιστική κληρονομιά του και εμπλουτισμένο με πολιτιστικές σύγχρονες υποδομές, στεγαζόμενες σε μεγάλα αξιόλογα υπάρχοντα ή εγκαταλελειμμένα κτίρια-συγκροτήματα όπως Μύλοι Μουζέλη – Δικαστικό Μέγαρο - Δημοτικό Θέατρο ενισχυμένο με το Θερινό Θέατρο / Πέτρινο Γυμνάσιο, στο τομέα του θεάτρου, της μουσικής και των εικαστικών τεχνών και εκθέσεων.
- Προστασία και Οργάνωση δικτύου όλων των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων με κυρίαρχο πυρήνα αρχαιολογικό πάρκο στις Θερμοπύλες που θα συνδέεται με το χώρο των πηγών σ' ένα χώρο πολιτισμού-αναψυχής.
- Προστασία της φύσης και των τοπίων και Οργάνωση διαδρομών φυσιολατρικού, εναλλακτικού τουρισμού και περιπάτων γύρω από την πόλη.

26

²⁶ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

6.6.3 ΣΕΝΑΡΙΟ Β: «ΉΠΙΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ – ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟ 2020+»

Το σενάριο στοχεύει στην ίδια δυνατή διαπεριφερειακή θέση με το πρώτο σενάριο την οποία όμως επιδιώκει σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου διατηρώντας βραχυπρόθεσμα τις τρέχουσες πολιτικές και με επιδίωξη για παράλληλη υλοποίηση διαπεριφερειακών στόχων με τη βεβαιότητα ότι η γεωπολιτική θέση της πόλης ως διοικητική έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας της εξασφαλίζει αφ' ενός μια σταθερή ελκτικότητα αφ' ετέρου τη δυνατότητα για πιο μακροπρόθεσμο, πέρα της περιόδου 2006-2013, προγραμματισμό των ίδιων απαραίτητων διαπεριφερειακών υποδομών του πρώτου σεναρίου.

Οι κύριες διαφοροποιήσεις του σεναρίου είναι:

- Προώθηση δημόσιων πολεοδομικών παρεμβάσεων «κλασσικού τύπου» (πολεοδομήσεις–επεκτάσεις-υποδομές) στην πόλη και στους οικισμούς του πολεοδομικού συγκροτήματος για την παροχή αστικού οικοπέδου / κατοικίας ως βασικού παράγοντα έλξης και μεγέθυνσης της πόλης.
- Χωροθέτηση και προώθηση επιλεγμένων διαπεριφερειακών υποδομών του δυναμικού σεναρίου λόγω περιορισμένης συμμετοχής των δημοσίων /κοινοτικών πόρων και της πόλης.
- Περιορισμένη πολιτική αναβάθμισης και ανάδειξης της εικόνας της πόλης και των εξαιρετικών υποδομών ποιότητας φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Λιγότερες ευκαιρίες προώθησης μίας ευρύτερης αστικής περιοχής²⁷

²⁷ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

7. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

7.1 ΧΛΩΡΙΔΑ-ΠΑΝΙΔΑ-ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Οικοσυστήματα Δικτύου Φύση 2000 (NATURA 2000) Η περιοχή «Κοιλιάδα και εκβολές Σπερχειού – Μαλιακός κόλπος» συνολικού εμβαδού 473.000 στρ. ανήκει στο Ευρωπαϊκό δίκτυο των περιοχών προστασίας της Φύσης (Natura 2000) με τον κωδικό GR 2440005, σύμφωνα τόσο με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ όσο και με την οδηγία 79/409/ΕΟΚ (για την προστασία των πτηνών και των βιοτόπων τους). Για την περιοχή αυτή έχει εκπονηθεί ειδική μελέτη για τη διαχείριση της προστασίας της, ενώ έχει συνταχθεί σχετικό σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος. Με απόφαση του Υπ. Γεωργίας έκταση 1225 εκταρίων που καλύπτει το τμήμα των εκβολών του Σπερχειού έχει ανακηρυχθεί ως καταφύγιο άγριας ζωής (ΦΕΚ 343B/1987) Στον πυρήνα του δέλτα του Σπερχειού σε έκταση 110 εκταρίων απαγορεύεται και η βόσκηση ζώων. Εκτός από τις παραπάνω περιοχές προστασίας της φύσης και τους σχετικούς νομοθετικούς περιορισμούς και αφορούν κυρίως τα επιφανειακά νερά, σημειώνεται ότι η περιοχή μελέτης βρίσκεται στην γειτονία της περιοχής προστασίας του Εθνικού δρυμού της Οίτης και του φαραγγιού του Γοργοποτάμου. Ειδικά για τον εθνικό δρυμό της Οίτης μικρό τμήμα του οποίου είναι εντός του Δήμου (Δ.Δ. Φραντζή – Κωσταλέξη) έχει εκπονηθεί ειδική διαχειριστική μελέτη, που προβλέπει ζώνες προστασίας και σχετικά μέτρα, χωρίς ωστόσο να έχει συνταχθεί σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος. Λειτουργεί επίσης και διαχειριστικός φορέας προστασίας της περιοχής επί τόπου, με πρόεδρο τον Επιθεωρητή Δασών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος.²⁸

²⁸ . Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, 1995. «Σπερχειός 2000+ Περιβάλλον & Ανάπτυξη» Ημερίδα 4-5-95

7.2 ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ύδρευση

Η πόλη της Λαμίας διαθέτει δίκτυο ύδρευσης υδροδοτούμενο από τις πηγές του Γοργοποτάμου (υδραγωγείο Γοργοποτάμου) και της Ταράτσας (υδραγωγείο Ταράτσας). Τα δύο αυτά υδραγωγεία είναι διασυνδεδεμένα μεταξύ τους.

Αποχέτευση-επεξεργασία υγρών αποβλήτων

Δίκτυο λυμάτων διαθέτει μόνο η Λαμία (70% χωριστικό και 30% παντοροϊκό) και ο οικισμός Ροδίτσα. Προγραμματίζεται να ενταχθούν στο δίκτυο και οι οικισμοί Σταυρός, Κόμμα και Ανθήλη.

Στο Δήμο λειτουργούν δύο εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, μία της Λαμίας (Δ.Ε.Υ.Α.Λ) , που δέχεται τα λύματα του αποχετευτικού δικτύου της Λαμίας και της Ροδίτσας καθώς και ορισμένα βοθρολύματα και μία της ΕΤΒΑ που εξυπηρετεί την ΒΙ.ΠΕ Λαμίας.

ΧΥΤΑ – Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Ο νέος ΧΥΤΑ Λαμίας έχει προταθεί για χωροθέτηση στη θέση Νευρόπολη στην άμεση γειτονία της λατομικής ζώνης Β.Α. του οικισμού της Λαμίας. Ένα πολύ μικρό τμήμα του οικοπέδου του ΧΥΤΑ ευρίσκεται εντός της λατομικής ζώνης αλλά είναι ήσσονος σημασίας. Ο ΧΥΤΑ αυτός αφορά επέκταση του παλαιού ΧΑΔΑ που λειτουργούσε στην ίδια θέση. Για την πρόταση αυτή δεν εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι, κυρίως διότι δεν πληροί έναν από τους όρους των νέων σχετικών κοινοτικών οδηγιών (απόσταση 1000μ. από λατομικές περιοχές) . Ο Δήμος Λαμιέων εφαρμόζει πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Αντιπλημμυρικά έργα

Τα πρώτα αντιπλημμυρικά έργα του Σπερχειού άρχισαν να εκτελούνται λίγα χρόνια πριν από το 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο (1940). Τα έργα αυτά περιελάμβαναν κυρίως την κατασκευή της τάφρου Λαμίας και τη διάνοιξη της νέας τεχνητής κοίτης του Σπερχειού.²⁹

7.3 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ο ΠΑΘΕ, ο Ε65 και η νέα σιδηροδρομική γραμμή τέμνουν την περιοχή προστασίας του Σπερχειού σε μικρή απόσταση από τις εκβολές, στην περιοχή του Δέλτα. Παρά την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου, άποψη μας είναι ότι θα μπορούσε να ελαχιστοποιηθεί η αρνητική περιβαλλοντική επίπτωση του Ε65 με απόκτηση κοινού τμήματος ΠΑΘΕ και Ε65 μεταξύ των κόμβων Ηγουμενίτσας και Ροδίτσας, με κατάργηση του κόμβου Λαμίας. Το γεγονός ότι υπάρχει ήδη η νέα χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής παράλληλα με την χάραξη του Ε65, δεν σημαίνει ότι δεν θα επιταθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, δεδομένου ότι θα προστεθεί διάνοιξη παράλληλη και πολύ μεγαλύτερης διατομής. Η νέα σιδηροδρομική γραμμή του ΟΣΕ (Τιθορέα-Λιανοκλάδι) έχει ήδη περιβαλλοντικά αδειοδοτηθεί με την ΚΥΑ 45208/96 της 17-1-1997, την ΚΥΑ 140939/4.2.05 και τις 73422/15.9.1997, 122974/28.7.2004 (σχετικά αντιπλημμυρικά έργα). Το έργο βρίσκεται σε φάση κατασκευής. Σύμφωνα με τους αρχικούς περιβαλλοντικούς όρους προβλέπονταν 3 γεφυρώσεις του Αλαμάνου (μία κοντά στις Θερμοπύλες και 2 κοντά στην Ανθήλη), έτσι ώστε να διατηρηθούν οι μαιανδρισμοί του Σπερχειού, καθώς επίσης και μία

²⁹ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

γεφύρωση της νέας κοίτης Σπερχειού. Η διατήρηση του Σταθμού του Λιανοκλαδίου με σχετική αναβάθμιση, υπαγορεύτηκε από οικονομικούς κυρίως λόγους (ο ΟΣΕ κατέχει ήδη επαρκείς εκτάσεις στην περιοχή αυτή για τα συμπληρωματικά κτήρια που απαιτούνται) . Ωστόσο η ανάγκη πρόσβασης του σταθμού από την πόλη απαιτεί διαφοροποίηση των διαδρομών προσέγγισης, ώστε να μη διασχίζεται αστικός ιστός. Κατά πόσον κατόπιν αυτού οι εναπομένουσες παροχές του Ασωπού προς την κοίτη της Αλαμάνας διασφαλίζουν την βιωσιμότητα του υδροβιότοπου στο δέλτα της, είναι ένα πολύ σοβαρό ερώτημα για το οποίο προφανώς η ΕΥΠΕ απήντησε καταφατικά. Η άποψή μας είναι ότι το θέμα πρέπει να εξετασθεί εκ νέου, παρά το τετελεσμένο των εγκρίσεων περιβαλλοντικών όρων, όσο διάστημα μάλιστα δεν έχουν ακόμα κατασκευασθεί τα προβλεπόμενα τεχνικά έργα επί τόπου.³⁰

³⁰ ΓΠΣ Λαμίας α' φάση

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Απ' την καταγραφή των δεδομένων του φυσικού χώρου αλλά και της πολεοδομικής οργάνωσης της πόλης, προέκυψε το συμπέρασμα ότι αρκετά προβλήματα πηγάζουν απ' τις ελλείψεις του θεσμικού πλαισίου που αφορά στη διαχείριση και λειτουργία του Δήμου Λαμιέων, όπως για παράδειγμα, η έλλειψη ολοκληρωμένου θεσμικού καθεστώτος προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, καθώς και η έλλειψη κήρυξης «ιστορικού κέντρου» στην πόλη της Λαμίας. Εκτός αυτού, η έλλειψη κοινωνικών υποδομών στο κέντρο και η διασπορά των υπηρεσιών, σε συνδυασμό με τη κυκλοφοριακή συμφόρηση και την έλλειψη δυνατότητας στάθμευσης στο κέντρο τείνουν να αποδιοργανώσουν την αστική δομή της πόλης. Στον τομέα της πολεοδομίας, λόγω της μη έγκαιρης τροποποίησης των όρων δόμησης και των μεγάλων υψών, έχει υποβαθμιστεί η φυσιογνωμία της πόλης.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων κρίνεται σκόπιμη η συνεργασία δημόσιων, κοινωνικών και παραγωγικών φορέων σε συνδυασμό με τη συντονισμένη δράση της τοπικής αυτοδιοίκησης, έτσι ώστε να αποβούν σωστά και συνολικά σχεδιασμένες οι επιλογές των μεγάλων έργων και των παρεμβάσεων.

Έπειτα, λοιπόν, από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην πόλη, συμπεραίνουμε ότι η Λαμία είναι μια πόλη με αρκετές δυνατότητες ανάπτυξης. Αν και το θεσμικό καθεστώς δόμησης των περιοχών με σχέδια πόλης (ΓΠΣ του 1986), το οποίο περιέχει απλά ρυμοτομικά σχέδια και η τροποποίηση λόγω ΓΟΚ του 85 παλαιού πλαισίου δόμησης της πόλης (ύψη, όροφοι) μαρτυρούν ότι πριν από

αυτή την τροποποίηση η Λαμία υστερούσε ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου.

Αν λοιπόν συμπληρωθούν αυτές οι ελλείψεις του θεσμικού πλαισίου και συνεχίσουν να τηρούνται οι ΚΥΑ Περιβαλλοντικών Όρων και το θεσμικό καθεστώς των περιοχών NATURA, τότε υπάρχει η δυνατότητα εξέλιξης της Λαμίας σε μεσαία πόλη στο δίκτυο των ελληνικών και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών πόλεων, η οποία θα στηρίζεται και θα ενισχύεται από μια ευρύτερη αστική περιοχή που θα της προσδώσει «μητροπολιτικό χαρακτήρα».

Αυτή η προοπτική μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή του Δυναμικού σεναρίου. Σύμφωνα με αυτό, η Λαμία αποκτά κρίσιμο μέγεθος μεσαίας πόλης με την ολοκλήρωση του πολεοδομικού συγκροτήματος της ως πυρήνα της αστικής περιοχής με πληθυσμιακό μέγεθος της τάξης των 100.000 κατοίκων και κατοχυρώνεται με την ανάδειξη μιας εικόνας της πόλης «ελκυστικής» με χαρακτηριστικά σύγχρονης ευρωπαϊκής μεσαίας πόλης.

Αυτή είναι λοιπόν, κατά τη γνώμη μου, η λύση που θα βγάλει τη Λαμία από το αδιέξοδο των προβλημάτων της και θα την κάνει να επιβιώσει στη ζούγκλα του ανταγωνισμού των ευρωπαϊκών προτύπων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βασικά Θεσμικά Κείμενα:

- Νόμος 1650/86 “περί Προστασίας του Περιβάλλοντος”
 - Νόμος 2508/97 “Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις”
 - Νόμος 2539/97 “Πρόγραμμα Ι.Καποδίστριας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση”
 - Νόμος 2742/99 “Χωροταξικός Σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις”
 - Νόμος 998/79 “περί Δασών”
2. Δήμος Λαμιέων, 2006 «Πεπραγμένα 2003 - 2005»
 3. Δήμος Λαμιέων, 1994 «Στρατηγικό Σχέδιο Λαμίας – Η πόλη στην πρόσκληση του 2000+» Ένωση Δήμων & Περιφερειών της Ευρώπης RECITE:Δίκτυο “Στρατηγική Μεσαίων Πόλεων”
 4. Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών – Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΙΠΑ), 2005. «Αναβάθμιση του Εκθεσιακού Κέντρου Λαμίας»
 5. Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΙΠΑ), 1998. «Μελέτες Προγράμματος RIS Στερεάς Ελλάδος»
 6. Μάργαρης Α. Βασίλης «Φθιώτιδα-Λαμία Πολυοδηγός» ISDN 960-91438-0-6
 7. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, 1988. «Σπερχειός-Βοιωτικός Κηφισσός» Ημερίδα 30-3-88, 1ο Αναπτυξιακό Συνέδριο
 8. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, 1995. «Σπερχειός 2000+ Περιβάλλον & Ανάπτυξη» Ημερίδα 4-5-95
 9. ΥΠΕΧΩΔΕ, 1995. «Εκτίμηση και διαχείριση των υδάτινων πόρων της Στερεάς Ελλάδας» Φάση Β', ΕΜΠ Τομέας Υδατικών Πόρων-Υδραυλικών & Θαλάσσιων Έργων
 10. Πρακτικά Διημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Εκτίμηση της ρύπανσης περιοχής Σπερχειού ποταμού – Μαλιακού». Μ. Δασενάκης κ.ά. (Σύλλογος Ελλήνων Ωκεανογράφων / Τμήμα Χημείας Πανεπιστημίου Αθηνών)
 11. Πρακτικά Διημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Τα παραποτάμια δάση του Σπερχειού» Δ. Γώγουλος (Δασάρχης Σπερχειάδας)
 12. Πρακτικά Διημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Ορνιθοπανίδα και λοιπή πανίδα περιοχής Σπερχειού Μαλιακού» Χ. Αποστόλου (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία)
 13. Πρακτικά Διημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Το Γεωπεριβάλλον του

Σπερχειού ποταμού». Σ. Πούλου κ.ά (Τμήμα Γεωλογίας -Πανεπιστήμιο Αθηνών)

14. Πρακτικά Δημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Βιολογικές καλλιέργειες προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και παραδοσιακά προϊόντα της κοιλάδας του Σπερχειού» Ρ. Βενεδίκτη. (Δ/νση Αργοτικής ανάπτυξης)

15. Πρακτικά Δημερίδας «NATURA Σπερχειού Μαλιακού – πράσινη αμφικτυονία», 2004. Εισηγητική ομιλία : «Ανίχνευση ανθρωπολογικών δραστηριοτήτων στο Μαλιακό κόλπο και προτάσεις διαχείρισης». Χρ. Αναγνώστου, Ε. Καμπέρη (ερευνητές Ε.Κ.Θ.Ε)

16. Π.Δ. 67 (ΦΕΚ 23/Α/30-1-1981). Περί προστασίας της αυτοφυούς Χλωρίδος και Αγρίας Πανίδος και καθορισμού διαδικασίας συντονισμού και Ελέγχου της Ερεύνης επ'αυτών.

17. Π.Δ. 144 (ΦΕΚ 53/Α/24-4-1986). Περιορισμοί αλιείας και εμπορίας των χταποδιών (OCTOPUS VULGARIS) και απαγόρευση της αλιείας στη θαλάσσια περιοχή «Λιβάρι»

18. Δαβανέλλος Ν. – Σταυρόπουλος Γ., Λαμία. Μ_τ_γραφ_δα_τ_ν περιηγητ_ν (1159–1940), Λαμία 2005.

19. Δακορώνια Φ., Λαμιακά Ι, ΑΑΑ, XV, 2, 1982, 261–266.

20. Dakoronia F., Spercheios Valley and the Adjacent Area in Late Bronze Age and Early Iron Age, Θεσσαλία: Δεκαπέντε χρόνια αρχαιολογικής έρευνας, 1975–1990. Αποτελέσματα και Προοπτικές, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Λυών 17–22 Απριλίου 1990, 233–242.

21. Δακορώνια Φ., Το έργο της ΙΔ'Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων από το 1990 έως το 1998, εις Το Έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων και Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠΠΟ στη Θεσσαλία και την ευρύτερη περιοχή της (1990–1998), 1η Επιστημονική Συνάντηση, Βόλος 2000, 13–21.

22. Καστριώτης Π., Ανασκαφικά έρευναι εν Θερμοπύλαις, ΠΑΕ 1899, Αθήνα 1900, 76-97.

23. Marinatos N., Thermopylae. An Historical and Archaeological Guide, Αθήνα 1951.

24. Παναγιωτόπουλος Τρ., Ιστορία και Μνημεία της Φθιώτιδος, Λαμία 1973.

25. Παπακωνσταντίνου Μ.Φ., Το Κάστρο της Λαμίας, Αθήνα 1994.

26. Παπακωνσταντόντου Μ.Φ. – Πάντος Π. –Χαραμή Αλ., Από την ανασκαφική δραστηριότητα της ΙΔ'ΕΠΚΑ στο νότιο τμήμα της Θεσσαλίας, Θεσσαλικό Ημερολόγιο 30, 1996, 287–314.

27. Παπακωνσταντίνου Μ.–Φ., Αρχαιολογικά ευρήματα από την κοιλάδα του Σπερχειού, εις Α' Διεθνές Συνέδριο Ρούμελης, Λαμία 14–17 Σεπτεμβρίου 2001, Για τον Πολιτισμό και την Ανάπτυξη, Λαμία 2001, 340–342.

28. Stählin F., Λαμία 1920/1921, Φθιωτικά Χρονικά 24, Λαμία 2003, 82–93 (μετάφραση από Α. Καρανάσιου).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας: Θεσμικό καθεστώς - Όρια και Όροι Δόμησης οικισμών με ρυμοτομικό σχέδιο ή διανομή

Α/Α	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΤΥΠΟΣ / ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	ΦΕΚ ΟΡΙΘ.	ΑΠΟΦ. ΝΟΜ.	Αρτιότητα		% Κάλυψης	Σ.Δ.	Μακ επιφ. Ορόφων-κατοικία	Ύψος	Άλλοι όροι
					πρόσωπο	εμβαδό m2					
01	Ανθήλη	Ζώνη Α	ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΕΩΣ (Ν.Δ. 1923)			10	200	70%	2.1	3	
		Ζώνη Β				13	300	80%	1.2	2	7.5
		Ζώνη Γ				13	400	50%	1.0	2	7.5
02	Θερμοπύλες	ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΕΩΣ				14	250	80%	1.2	2	7.5
03	Μεγάλη Βρύση	ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΕΩΣ (Ν.Δ. 1923)				14	300	80%	1.2	2	7.5
04	Σταυρός - Βράχα	ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΕΩΣ (Ν.Δ. 1923)					600	80%		2	7.5
05	Σταυρός - Σ.Σ. Λειανοκλαδίου	ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΕΩΣ (Ν.Δ. 1923)				14	250	80%	1.2	2	7.5
08	Φραντζής	ΔΙΑΝΟΜΗ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ Υπ. Γεωργίας ή όχι									

Πίνακας: Θεσμικό καθεστώς - Όρια και Όροι Δόμησης οικισμών με όρια <2000κατ.

Α/Α	ΟΙΚΙΣΜΟΙ	ΤΥΠΟΣ / ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ	ΦΕΚ ΟΡΙΘ.	ΑΠΟΦ. ΝΟΜ.	Αρτιότητα		% Κάλυψης	Σ.Δ.	Μακ επιφ. Ορόφων-κατοικία	Ύψος	Άλλοι όροι
					πρόσωπο	εμβαδό					
01	Αγία Παρασκευή	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	345Δ/ 5-9-80				1000				
02	Αγροπούλα	ΜΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΣ	---				---				
03	Λιμογάρδιο	ΜΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΣ	---				---				
04	Παλαιοχώρι	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	Τ.Π. 43514/ 88				1000				
05	Δίβρη	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	691Δ/ 1994				500				
06	Καλαμάκα	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	1049Δ / 22-10-87				1000				
07	Κόμμα	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	Τ.Π. 5248/ 91				1000				
08	Κωσταλέξης	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	Τ.Π. 5279/ 91				1000				
09	Λαμία - οικισμός Ταράτσα/Αφράτη	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	94Δ/ 1990				1000				
10	Λυγαριά	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	130Δ/ 11-2-88				1000				
11	Αγριλιά	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	454Δ / 30-8-89				1000				
12	Ροδίτσα	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	1580Δ/ 31-12-93				1000				
13	Σταυρός - οικισμός	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	347Δ/ 5-6-89				800				
14	Φραντζής	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ					1000				
15	Ζακαίικα	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	247Δ / 24-3-88				1000				
16	Υδρόμυλος	ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ					1000				

ΦΕΚ 181Δ / 85 & ΦΕΚ 183Δ / 87

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ / ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ

ΚΗΡΥΓΜΕΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΠΛΗΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΥΠΠΟ / ΥΠΕΧΩΔΕ

A/A	Όνομα	Θέση	Απόφαση κήρυξης	Φορέας προστασίας	Παρατηρήσεις
1	Κτίριο Ιδιοκτησίας Εγκολφόπουλου	Ησαΐα 5	ΦΕΚ 509αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασική οικία - 1890
2	Κτίριο Ιδιοκτησίας Α. Κατσαντώνη	Ησαΐα 9	ΦΕΚ 509αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	κατοικία - 1900
3	Κτίριο Ιδιοκτησίας Β. Παπαγιάννη	Ησαΐα και Αριστοτέλους 3	ΦΕΚ 529αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασική οικία - 1880
4	Κτίριο Ιδιοκτησίας Αναγνωστόπουλου	Καραϊσκάκη 2θ	ΦΕΚ 509αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1900 (κατάστημα)
5	Κτίριο Ιδιοκτησίας Γαλάνη	Καραϊσκάκη και Πλατεία Λαού	ΦΕΚ 509αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	κτίσμα με νεοκλασικά στοιχεία - 1910 (κατοικία & κατάστημα)
6	Κτίριο Ιδιοκτησίας Αναστασίου	Κολοκοτρώνη	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
7	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Κολοκοτρώνη και Δημολιούλια	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
8	Κτίριο Ιδιοκτησίας Πλατή	Μακροπούλου και Δουβουνιώτη 5	ΦΕΚ 329αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασική οικία - 1880
9	Κτίριο Ιδιοκτησίας Α. Ιωσήφ	Όθωνος 87	ΦΕΚ 633αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασική οικία - 1920
10	Κτίριο Ιδιοκτησίας Συνοδιού	Πλατεία Διάκου και οδός Δώκου	ΦΕΚ 329αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1900 (κατοικία & κατάστημα)
11	Κτίριο Ιδιοκτησίας Πετρόπουλου	Πλατεία Λαού	ΦΕΚ 511αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1890
12	Κτίριο Ιδιοκτησίας Ταξιαρχόπουλου-Τομαρά-Αθανασίου	Πλατεία Πάρκου & Καραγιαννοπ. 2	ΦΕΚ 329αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1890 (κατοικία & κατάστημα)
13	Κτίριο Ιδιοκτησίας Α. Παπαντωνίου-Π. Τρύφωνος	Πλατεία Πάρκου 5	ΦΕΚ 329αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1900 (κατοικία & κατάστημα)
14	Κτίριο Ιδιοκτησίας Β. Καρανάσιου	Πλατεία Πάρκου και Καποδιστρίου	ΦΕΚ 329αΔ/89	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1910 (κατοικία & κατάστημα)
15	Κτίριο Ιδιοκτησίας Αθανασίου	Πλατεία Πάρκου και Καραγιαννοπ. 1	ΦΕΚ 329αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό κτίσμα - 1900 (κατοικία & κατάστημα)
16	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
17	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
18	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
19	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
20	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
21	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
22	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
23	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
24	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
25	Κτίριο Ιδιοκτησίας	Ρήγα Φεραίου	ΦΕΚ 348αΔ/87	ΥΠΕΧΩΔΕ	
26	Κτίριο Ιδιοκτησίας Βακαλόπουλου	Σατωμβριάνδου και Πατρόκλου 14	ΦΕΚ 329αΔ/88	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασική οικία - 1890
27	Κτίριο Ιδιοκτησίας Ξηρού	Σατωμβριάνδου και Πατρόκλου 15	ΦΕΚ 329αΔ/89	ΥΠΕΧΩΔΕ	νεοκλασικό μεταγενέστερο - 1920 (κατοικία & κατάστημα)
28	Κτίριο Ιδιοκτησίας Παπαθανασίου	Σκληβανιώτου & Μακροπούλου	ΦΕΚ 599αΔ/2006	ΥΠΕΧΩΔΕ	

Καταγραφή Μνημείων και Αρχαιολογικών Χώρων

1. Αρχαία Μνημεία & Αρχαιολογικοί Χώροι – Προϊστορικά & Κλασικά

A/A	Όνομα & θέση	Κηρυγμένος & οριοθετημένος	Κηρυγμένος & μη οριοθετημένος	Απόφαση κήρυξης (ΦΕΚ)	Φορέας προστασίας
1.	Αρχαιολογικός Χώρος Ναρθακίου, Δ.Δ. Αγίας Παρασκευής, λόφος υψομ.880μ και 850μ βορείως του χωρίου Λιμογάρδι (Ναρθάκιον) και προς Ν. της θέσεως «Παλιο-Λιμογάρδι»	-	ΝΑΙ	ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964	ΙΔ' ΕΠΚΑ
2.	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίας Πρας στο Δ.Δ. Δίβρης (θέση Ξεροβούνι)	-	ΝΑΙ	ΦΕΚ 578/Β /26.6.1980	ΙΔ' ΕΠΚΑ
3.	Λόφος «Καστράκι» Θερμοπυλών. Αρχαιολογικός Χώρος (αρχ. Ροδουντία). Λόφος Καστράκι, Θέση «Χαλκώματα». ΔΔ Θερμοπυλών	ΝΑΙ	-	ΦΕΚ 468/Β /9.6.1997	ΙΔ' ΕΠΚΑ
4.	Αρχαιολογικός Χώρος Αλτηνών στις Θερμοπύλες, ΔΔ Θερμοπυλών	ΝΑΙ	-	ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964 ΦΕΚ 478/Β /11.6.1997	ΙΔ' ΕΠΚΑ
5.	Αρχαιολογικός Χώρος Θερμοπυλών Θέση: «Κολωνός», «Μνημείο Λεωνίδα»	ΝΑΙ Ως σημείο αναφοράς τα ριζά του λόφου	-	ΦΕΚ 732/Β /21.12.83 (Τροποποίηση του ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963)	ΙΔ' ΕΠΚΑ
6.	Λείψανα Τείχους ανατολικά του οικισμού Λυγαριά (Τσοπανλάτες), Δ.Δ. Λυγαριάς	-	ΝΑΙ	ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964	ΙΔ' ΕΠΚΑ

A/A	Όνομα & θέση	Κηρυγμένος & οριοθετημένος	Κηρυγμένος & μη οριοθετημένος	Απόφαση κήρυξης (ΦΕΚ)	Φορέας προστασίας
7.	Προϊστορικός Οικισμός στη Μεγάλη Βρύση Θέση: «Πλατάνια», κόμβος Παλαιάς και Νέας Εθνικής Οδού Αθηνών –Λαμίας, Δ.Δ. Μεγάλης Βρύσης.	ΝΑΙ (Ζώνες Προστασίας Α΄και Β΄) και κήρυξη	-	ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964 ΦΕΚ 645/Β /26.8.1994	ΙΔ'ΕΠΚΑ
8.	Ερείπια αρχαίου τείχους επί υψώματος προς Β του Σταυρού (τέως Μπεκή), Δ.Δ.Σταυρού.	-	ΝΑΙ	ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964	ΙΔ'ΕΠΚΑ
9.	Ιερό Δήμητρας Αμφικτυονίδος ή Ζαστανόρεμα, Αρχαία Ανθήλη, Δ.Δ. Ανθήλης	ΝΑΙ	-	ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964 ΦΕΚ 468/Β /9.6.1997	ΙΔ'ΕΠΚΑ

2. Μνημεία & Αρχαιολογικοί Χώροι – Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά

A/A	Όνομα & θέση	Κηρυγμένος & οριοθετημένος	Κηρυγμένος & μη οριοθετημένος	Απόφαση κήρυξης	Φορέας προστασίας
1.	Κάστρο- Ακρολαμία, Δ. Λαμιέων.	-	ΝΑΙ	ΒΔ 25-2-1922 ΦΕΚ 28/Α /26.2.1922 ΦΕΚ 389/Β /3.9.1963 ΦΕΚ 91/Β /19.3.1964	ΙΔ'ΕΠΚΑ 24 ^η ΕΒΑ

3. Νεώτερα Μνημεία - Μεταγενέστερα του 1830

A/A	Όνομα & θέση	Κηρυγμένα	Απόφαση κήρυξης	Φορέας προστασίας
1.	Οικία Δήμου Λούλια, αγωνιστή της Επανάστης, στο Λιμογάρδι, ιδιοκτησίας Νικ. Καραγεώργου.	ΝΑΙ	ΦΕΚ 1045/Β /4.6.1999	5 ^η ΕΝΜ

A/A	Όνομα & θέση	Κηρυγμένα	Απόφαση κήρυξης	Φορέας προστασίας
2.	Παλαιό Υδραγωγείο (συμπεριλαμβανομένου και του λιθόκτιστου αγωγού από τις πηγές μέχρι και την δεξαμενή του κυκλικού φρεατίου στη θέση Αγία Παρασκευή Ταράτσας στη Λαμία. (Ορίζεται περιβάλλον χώρος 100 μέτρων περιμετρικά του υδραγωγείου και 25 μέτρων εκατέρωθεν του αγωγού μεταφοράς ύδατος.)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 111/Β /31.1.2002	5 ^η ΕΝΜ
3.	Λαμία. Κτήριο στις οδούς Σκληβανιώτου 5 και Μακροπούλου, Ιδιοκτησία <u>Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδας</u>	ΝΑΙ	ΦΕΚ 430/Δ /15.6.1999 ΦΕΚ 403/Δ /20.5.2002	ΥΠΕΧΩΔΕ
4.	Λαμία. <u>Ιερός Ναός Ευαγγελιστού Λουκά</u>	ΝΑΙ	ΦΕΚ 483/Β /14.7.1988	24η ΕΒΑ
5.	Λαμία. <u>Αρχοντικό Δημητριάδη</u> επί της οδού Αινιάνων της Λαμίας	ΝΑΙ	ΦΕΚ 183/Β /16.3.1967	5 ^η ΕΝΜ
6.	Κτίριο επί της <u>οδού Αμαλίας 18</u> , στην Λαμία Ιδιοκτησίας Β. και Α. Καλντιμπάνη και Αικ. Μητσοπούλου (νεοκλασική οικία)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 634/Δ /3.7.1987	ΥΠΕΧΩΔΕ ΥΠΠΟ(5 ^η ΕΝΜ)
7.	Λαμία. Κτίριο επί της οδού Καραϊσκάκη, ιδιοκτησίας κληρονόμων Κ. Μουτάφη (νεοκλασική οικία - 1900)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 628/Δ /3.7.1987	ΥΠΕΧΩΔΕ ΥΠΠΟ(5 ^η ΕΝΜ)
8.	Λαμία. Κτίριο ιδ. Π. <u>Κατσούδα</u> , στις οδούς Κοντοπούλου και Ευαγγελιστριάς	ΝΑΙ	ΦΕΚ 66/Β /21.2.1986	5η ΕΝΜ
9.	Λαμία. Κτίριο <u>Δικαστικού Μεγάρου</u> , επί των οδών Λεωνίδα Καποδιστρίου και Χατζοπούλου (νεοκλασικό κτίριο - 1920)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 342/Β /2.4.1980 ΦΕΚ 329/Δ /4.5.1988	5 ^η ΕΝΜ ΥΠΕΧΩΔΕ
10.	Λαμία. Κτίριο επί των οδών Μακροπούλου και Αινιάνων, ιδιοκτησίας Αθανασίου Μίχου. (νεοκλασική οικία - 1930)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 634/Δ /3.7.1987	ΥΠΕΧΩΔΕ ΥΠΠΟ(5 ^η ΕΝΜ)
11.	Λαμία. Κτίριο <u>6^{ου} Γυμνασίου</u> Λαμίας, επί των οδών Υψηλάντου και Τσιριμώκου, φερόμενο ως ιδιοκτησίας του Ελληνικού Δημοσίου (νεοκλασικό κτίριο - 1910)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 120/Β /22.3.1982 ΦΕΚ 628/Δ /3.7.1987	ΥΠΠΟ(5 ^η ΕΝΜ) ΥΠΕΧΩΔΕ

Α/Α	Όνομα & θέση	Κηρυγμένα	Απόφαση κήρυξης	Φορέας προστασίας
12.	Λαμία. <u>Πρώην Γυμνάσιο Αρρένων</u> , στην οδό Υψηλάντου. Θεμελιώθηκε από τον Όθωνα και υπήρξε το πρώτο Γυμνάσιο της πόλης.	ΝΑΙ	ΦΕΚ 120/Β/22.3.1982 ΦΕΚ 629/Δ/3.7.1997	ΥΠΕΧΩΔΕ ΥΠΠΟ (5 ^ο ΕΝΜ)
13.	Λαμία. Κτίριο και περιβάλλον χώρος στα όρια της Ιδ. Δ. <u>Ελασσόνα</u> στην Πλατεία Αθανασίου Διάκου και οδός Καραγιαννοπούλου 12. (νεοκλασική οικία - 1890)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 329/Β/31.3.1980 ΦΕΚ 935/Β/14.11.1991 ΦΕΚ 329/Δ/89	5 ^ο ΕΝΜ Ανακ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/ Γ/355/4824/22. 1.1992 ΥΠΕΧΩΔΕ
14.	Λαμία. <u>Κτίριο Τραπεζίης της Ελλάδος</u> Πλ. Αθανασίου Διάκου και οδός Δυοβουνιώτη (νεοκλασικό νεώτερο - 1927)	ΝΑΙ	ΦΕΚ 805/Β/31.12.1985 ΦΕΚ 329/Δ/89	5 ^ο ΕΝΜ ΥΠΕΧΩΔΕ
15.	Λαμία. <u>Κτίριο Νομαρχιακού Μεγάρου</u> Πλ. Ελευθερίας και Υψηλάντου γωνία Ιδιοκτησία Νομαρχίας Φθιώτιδος	ΝΑΙ	ΦΕΚ 132/Β/8.3.1991	5 ^ο ΕΝΜ
16.	Λαμία. Αρχοντικό Χατζηχρήστου επί της πλατείας Ελευθερίας και Σκληβανιώτου. Ιδιοκτησίας Καλλιόπης Μανούκα και Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος.	ΝΑΙ	ΦΕΚ 883/Β/2.7.2003	5 ^ο ΕΝΜ

ΚΥΑ Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Μεγάλων Έργων

1. ΚΥΑ 131550, 2003. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για το έργο «Αναβάθμιση της Εθνικής οδού (ΕΟ) σε Αυτοκινητόδρομο ΠΑΘΕ στο τμήμα Σκάρφεια – Λαμία, υπομήμη από αρχή ανισόπεδου κόμβου (ΑΚ) Θερμοπυλών έως Νέα Κοίτη Σπερχειού».
2. ΚΥΑ 130665, 2003. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για το έργο «Αναβάθμιση της Εθνικής οδού (ΕΟ) Αθήνας – Θεσσαλονίκης σε αυτοκινητόδρομο Πάτρας – Αθήνας – Θεσσαλονίκης – Ευζώνων (ΠΑΘΕ), τμήμα Λαμία – Ράχες, υπομήμη από χιλιομετρική θέση (ΧΘ) 3+500 έως Χ.Θ. 12+000».
3. ΚΥΑ 146109, 2005. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου «Αναβάθμιση της Εθνικής Οδού σε Αυτοκινητόδρομο ΠΑΘΕ, τμήμα από Νέα Κοίτη Σπερχειού έως και τον ανισόπεδο κόμβο Ροδίτσας»
4. ΚΥΑ 144504, 2005. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου Ήοδικός Άξονας Κεντρικής Ελλάδας (Ε65) τμήμα Μακρυχώρι – Λαμία.
5. ΚΥΑ 73422, 1997. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων Σπερχειού
6. ΚΥΑ 122974, 2004. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου «τροποποίηση αντιπλημμυρικών έργων Σπερχειού ποταμού» Ν. Φθιώτιδας
7. ΚΥΑ 135418, 2003. Ανανέωση Έγκρισης περιβαλλοντικών όρων «Κατασκευής και λειτουργίας εγκατάστασης θερμικής επεξεργασίας μολυσματικών απορριμμάτων του Γενικού Νοσοκομείου Λαμίας
8. ΚΥΑ 146113, 2005. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του υπομημηματος Σκάρφεια – Θερμοπύλες στο τμήμα Σκάρφεια – Λαμία του Αυτοκινητοδρόμου ΠΑΘΕ
9. ΚΥΑ 82663, 2002. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου «Κατασκευή νέου εξωτερικού υδραγωγείου στο διευρυμένο Δήμο Λαμίας» Ν. Φθιώτιδας
10. ΚΥΑ 106759, 2000. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την εγκατάσταση επεξεργασίας και καθαρισμού λυμάτων του Δήμου Λαμίας, που βρίσκεται στη θέση Μπούφης του Νομού Φθιώτιδας
11. ΚΥΑ 100810, 2006. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για το έργο : «Γέφυρα Σπερχειού στην περιοχή Καστρίου» Ν. Φθιώτιδας
12. ΚΥΑ 140939, 2005. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου «Νέα σιδηροδρομική γραμμή μεταξύ Σ.Σ. Λιανοκλαδίου – Σ.Σ. Δομοκού
13. ΚΥΑ 132057, 2003. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου : «Αναβάθμιση και λειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής Λιανοκλαδίου – Στυλίδας»
14. ΚΥΑ 45208/96, 1997. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία της νέας διπλής σιδηροδρομικής γραμμής Τιθορέας – Λιανοκλαδίου
15. ΚΥΑ 100792, 2006. Τροποποίηση της υπ' αρ. 45208/96/17.01.1997 ΚΥΑ Έγκρισης περιβαλλοντικών Όρων για την κατασκευή και λειτουργία της νέας διπλής σιδηροδρομικής γραμμής Τιθορέας – Λιανοκλαδίου

Α/Α	ΓΕΝΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	Δ. ΛΑΜΙΕΩΝ	
		Έκταση (στρ.)	%
1	Μικτή κατοικία	16,607	4.0%
2	ΒΙ.ΠΕ.	1,593	0.4%
3	Λατομεία	1,027	0.2%
4	ΧΥΤΑ - ΒΙΟΚΑ	210	0.1%
5	Χονδρεμπόριο-Γραφεία-Υπηρεσίες	724	0.2%
6	Βιομηχανία-Βιοτεχνία	1,487	0.4%
7	Περιαστικό πράσινο	260	0.1%
8	Τουρισμός - Αναψυχή	208	0.1%
9	Κοινοφελείς χρήσεις	429	0.1%
10	Ιδιαίτερες χρήσεις	859	0.2%
ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ-ΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΧΩΡΟΣ		23,404	5.7%
11	Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας	78,109	18.9%
12	Λοιπή γεωργική γη	83,612	20.2%
ΥΠΑΙΘΡΟΣ - ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ		161,721	39.1%
13	Δασικές εκτάσεις - Βοσκότοποι	193,772	46.9%
14	Δάση	23,601	5.7%
15	Υγρότοποι	10,707	2.6%
ΥΠΑΙΘΡΟΣ - ΦΥΣΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ		228,080	55.2%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		413,205	100.0%

Πηγή: Land use Corine & Ορθοφωτοχάρτες Υπ. Γεωργίας 1998 πλην Οικιστικών χρήσεων

Πίνακας 1 / Α4: Γενικές Χρήσεις γης εντός Γ.Π.Σ./Ν.1337/83

ΧΡΗΣΕΙΣ		ΕΜΒ. (στρ.)	%	ΕΜΒ. (στρ.)	%
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΗΣ		857	9.4%	914	10.0%
ΤΟΠΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ		57	0.6%		
ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΓΕΝΙΚΗ		115	1.3%	3,978	43.5%
ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΜΙΓΧΣ		3,862	42.3%		
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ-ΑΝΑΨΥΧΗ		10	0.1%	10	0.1%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ		26	0.3%	182	2.0%
ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟ		156	1.7%		
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	143	1.6%		
	ΠΡΟΝΟΙΑ	26	0.3%		
	ΔΙΟΙΚΗΣΗ	71	0.8%	487	5.3%
	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	5	0.1%		
	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	241	2.6%		
ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ		763	8.4%	763	8.4%
ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ		156	1.7%	156	1.7%
ΑΔΙΑΜΟΡΦΩΤΑ ΓΗΠΕΔΑ		225	2.5%	225	2.5%
ΣΥΝΟΛΟ		6,715		6,714	
ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ/Ο.Σ.Ε.		2,419	26.5%	2,419	26.5%
ΣΥΝΟΛΟ		9,134	100%	9,134	100%

Πίνακας 2 / Α4: Γενικές Χρήσεις γης οικισμών Πολεοδομικού Συγκροτήματος

ΧΡΗΣΕΙΣ	ΣΤΑΥΡΟΣ		ΑΓΡΙΑ		ΡΟΔΙΤΣΑ		ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΕΜΒ. (στρ.)	%	ΕΜΒ. (στρ.)	%	ΕΜΒ. (στρ.)	%	ΕΜΒ. (στρ.)	%	ΕΜΒ. (στρ.)	%
ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	1,366	96.4%	439	99.7%	734	98.5%	291	88.6%	2,858	96.1%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	0	0.0%	0	0.0%	6	0.8%	0	0.0%	6	0.2%
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	6	0.4%	0	0.0%	5	0.7%	23	7.0%	34	1.1%
ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ	61	4.2%	1	0.3%	0	0.0%	14	4.4%	77	2.6%
ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%
ΣΥΝΟΛΟ	1,462	100%	440	100.0%	745	100.0%	328	100.0%	2,975	100.0%

Φωτογραφία 1: Αγ. Παρασκευή

Φωτογραφία 2: Αγραδούλα

Φωτογραφία 3: Ανθήλη

Φωτογραφία 4: Δίβρη

Φωτογραφία 5: Δίβρη

Φωτογραφία 6: Θερμοπύλες

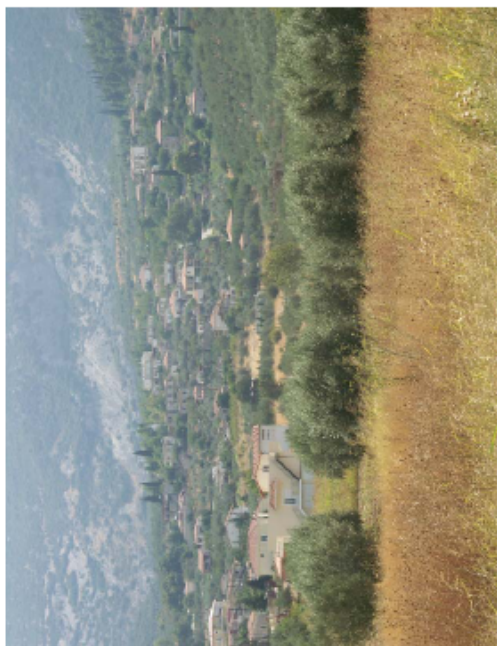
Φωτογραφία 7: Καλαμάκι

Φωτογραφία 8: Κόμμα

Φωτογραφία 9: Κωσταλέξης

Φωτογραφία 10: Κωσταλέξης

Φωτογραφία 11: Κωσταλέξης

Φωτογραφία 12: Λιμογάρδο

Φωτογραφία 13: Λιμογάρδο

Φωτογραφία 14: Λυγαριά

Φωτογραφία 15: Παλαιοχώρι

Φωτογραφία 16: Υδρόμυλος

Φωτογραφία 17: Υδρόμυλος

Φωτογραφία 18: Φραντζής

Μέγεθος Γραμμάτων

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (INTRACOM IT SERVICES)

ΠΔ 13-//1989 (ΠΔ ΦΕΚ Δ 252 1989): Εγκριση πολεοδ. μελέτης πολ.ενοτήτων Αμπλιανής Παγκρατίου & Καλυβίων Ρεβενίων Δ.Λαμίας (395983)

Αρθρο :0

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ.Αριθμ. 2672 (ΦΕΚ ΑΑΠ 148/23.4.2007)

"Τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας που αφορά τον

χαρακτηρισμό οικοπέδου ως κοινόχρηστο χώρο, ιδιοκτησίας Καλλιόπης Χατζηαλεξίου - Παπαγεωργίου στο Ο.Τ. Π.78, περιοχής επέκτασης Παγκρατίου, Λαμίας".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ.Αριθμ. 10095 ΦΕΚ ΑΑΠ 17/24.1.2007

"Τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας, ως προς τον

καθορισμό περιγράμματος (ερυθρό περίγραμμα), για την ανέγερση του 20ου

Νηπιαγωγείου στο Ο.Τ. 48Α στην επέκταση της πολεοδομικής ενότητας περιοχής

Αν. Αμπλιανης του Δήμου Λαμίας".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ.και Αριθ. 8647 (ΦΕΚ Δ 1259 22.11.2005)

"Τροποποίηση σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας που αφορά τον χαρακτηρισμό

οικοπέδων ως κοινόχρηστα, την αλλαγή χάραξης των οικοδομικών γραμμών στα όρια

των οικοπέδων ιδιοκτησίας Θεοφάνη και Βασιλικής Χριστοδούλου και τη δημιουργία διεύρυνσης στην οδό Αγίου Ηρωδίωννα στα Άνω Ρεβένια, στα Ο.Τ. 184

και Ο.Τ. 186."

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ. και Αριθ. 8648 (ΦΕΚ Δ 1259 22.11.2005)

"Τροποποίηση σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας που αφορά τον χαρακτηρισμό

οικοπέδου ως κοινόχρηστο, την αλλαγή χάραξης των οικοδομικών γραμμών στα όρια

του οικοπέδου ιδιοκτησίας Βασιλικής Υφαντή και τη δημιουργία διεύρυνσης στη

Δημοτική οδό πλάτους 3,00 μ. στο Παγκράτι, στο Ο.Τ. Π68."

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΦΕΚ Δ 252/3.5.1989

Εγκριση πολεοδομικής μελέτης των πολεοδομικών ενοτήτων Αμπλιανής Παγκρατίου

και Καλυβιών Ρεβενιών του Δήμου Λαμίας (Ν. Φθιώτιδας).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 6 (παρ. 1, 4, 5 και 6) και 7 (παρ. 1, 2 και 4) του Ν. 1337/83 "Επέκταση πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις" (ΦΕΚ 33/Α), όπως το άρθρο 6 τροποποιήθηκε με την παρ. 2

του άρθρου 8 του Ν. 1512/1985 "Τροποποίηση και συμπλήρωση πολεοδομικών

διατάξεων, ρύθμιση συναφών θεμάτων και θεμάτων του Ταμείου Νομικών" (ΦΕΚ

4/Α).

2. Τις διατάξεις των άρθρων 3 και 70 του Ν.Δ/τος της 17.7.1923 "Περί σχεδίων

πόλεων κ.λπ.", (228/Α") όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν.

3. Τις διατάξεις των άρθρων 6 (παρ. 1), 7, 8, 9 και 16 του Ν. 1577/1985 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" (ΦΕΚ 210/Α) όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 13 (παρ. 1, 2, 3) του Ν. 1647/1986 "Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ)" (ΦΕΚ 141/Α) και το άρθρο 1 (παρ. 3, 4) του Ν. 1772/1988 "Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 1577/1985 "Γ.Ο.Κ." και άλλες σχετικές διατάξεις" (91/Α').

4. Τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν. 1558/1985 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (ΦΕΚ 137/Α).

5. Την υπ' αριθ. 69566/2999/8.10.1986 κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων έργων "Έγκριση γενικού πολεοδομικού σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Λαμίας" (Δ' 955/15.10.1986) όπως τροποποιήθηκε

με την υπ' αριθ. 347/32/ 8.11.1988 απόφαση (Δ1 16/1989).

6. Την αριθ. 19523/833/3.3.88 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος,

Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων "Παράταση προθεσμίας έγκρισης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Δ'208).

7. Την υπ' αριθ. 87627/5004/1988 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων "Χαρακτηρισμός ως πυκνοδομημένων

τμημάτων των πολεοδομικών ενοτήτων Καλυβιών Ρεβενιών και Παγκρατίου του Δήμου

Λαμίας (Ν. Φθιώτιδας).

8. Την αριθ. 87628/5005/1988 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος,

Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων "Έγκριση Πολεοδομικής προμελέτης τμήματος της πολεοδομικής ενότητας Καλυβιών Ρεβενιών και Παγκρατίου του Δήμου Λαμίας (Ν.Φθιώτιδας).

9. Τις υπ' αριθ. 306 και 409/87 και 7, 8, 139, 211, 214 και 253/88 γνωμοδοτήσεις του δημοτικού συμβουλίου Λαμιέων.

10. Τις υπ' αριθ. 10/88, 22/88 και 26/88 γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος Ν. Φθιώτιδας.

11. Την υπ' αριθ. 94/1989 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο :1

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ.Αριθμ. 2672 (ΦΕΚ ΑΑΠ 148/23.4.2007)
"Τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας που αφορά τον χαρακτηρισμό οικοπέδου ως κοινόχρηστο χώρο, ιδιοκτησίας Καλλιόπης Χατζηαλεξίου - Παπαγεωργίου στο Ο.Τ. Π.78, περιοχής επέκτασης Παγκρατίου, Λαμίας".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ.Αριθμ. 10095 ΦΕΚ ΑΑΠ 17/24.1.2007
"Τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας, ως προς τον καθορισμό περιγράμματος (ερυθρό περίγραμμα), για την ανέγερση του 20ου Νηπιαγωγείου στο Ο.Τ. 48Α στην επέκταση της πολεοδομικής ενότητας περιοχής Αν. Άμπλιανης του Δήμου Λαμίας".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ.και Αριθ. 8647 (ΦΕΚ Δ 1259 22.11.2005)

"Τροποποίηση σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας που αφορά τον χαρακτηρισμό

οικοπέδων ως κοινόχρηστα, την αλλαγή χάραξης των οικοδομικών γραμμών στα όρια

των οικοπέδων ιδιοκτησίας Θεοφάνη και Βασιλικής Χριστοδούλου και τη δημιουργία διεύρυνσης στην οδό Αγίου Ηρωδίωννα στα Άνω Ρεβένια, στα Ο.Τ. 184

και Ο.Τ. 186."

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Βλ. και Αριθ. 8648 (ΦΕΚ Δ 1259 22.11.2005)

"Τροποποίηση σχεδίου πόλης Λαμίας Ν. Φθιώτιδας που αφορά τον χαρακτηρισμό

οικοπέδου ως κοινόχρηστο, την αλλαγή χάραξης των οικοδομικών γραμμών στα όρια

του οικοπέδου ιδιοκτησίας Βασιλικής Υφαντή και τη δημιουργία διεύρυνσης στη

Δημοτική οδό πλάτους 3,00 μ. στο Παγκράτι, στο Ο.Τ. Π68."

Άρθρο 1

Εγκρίνεται το πολεοδομικό σχέδιο των πολεοδομικών ενότητων Αμπλιανής και

Παγκρατίου και τμήματος της πολεοδομικής ενότητας Καλυβιών Ρεβενιών του Δήμου

Λαμίας (Ν. Φθιώτιδας με τον καθορισμό οικοδομήσιμων χώρων, οδών, πεζοδρόμων,

κοινόχρηστων χώρων, χώρων παιδικών σταθμών, δημοτικών σχολείων, νηπιαγωγείων,

στάθμευσης, πολιτιστικών κέντρων, γυμνασίου λυκείου, εκκλησίας, αθλητικών

εγκαταστάσεων, βρεφονηπιακών σταθμών, χώρου ορφανοτροφείου, διοίκησης,

γηροκομείου, βρεφοκομείου, κέντρου υγείας σταθμού υπεραστικών λεωφορείων,

σταθμού φορτηγών αυτοκινήτων και περιφερειακού Ιατρείου, όπως οι παραπάνω χώροι φαίνονται στα χρωματισμένα δεκαπέντε (15) σχετικά πρωτότυπα διαγράμματα

σε κλίμακα 1:1000 που θεωρήθηκαν από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης

Τοπογραφικών Εφαρμογών με την αριθ. 25484/1989 πράξη του και συνοπτικά του

αντίτυπα δημοσιεύονται εμ το παρόν διάταγμα.

Άρθρο :2

Άρθρο 2

Εγκρίνεται, όπως διατυπώνεται στα επόμενα άρθρα, ο πολεοδομικός κανονισμός

των πολεοδομικών ενοτήτων Αμπλιανής και Παγκρατίου και τμήματος της πολεοδομικής ενότητας Καλυβιών Ρεβενιών του δήμου Λαμίας (Ν. Φθιώτιδας) των

οποίων το πολεοδομικό σχέδιο εγκρίνεται με το άρθρο 1 του παρόντος

Άρθρο :3

Άρθρο 3

Στα οικοδομικά τετράγωνα που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα με στοιχείο

Ο.Τ. καθορίζονται χρήσεις αμιγούς κατοικίας όπως προσ` διορίζονται στο άρθρο

2 του από 23.2.1987 Π.Δ/τος (Δ* 166).

2. Στα οικοδομικά τετράγωνα που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα με στοιχείο

Ο.Τ.Κ. καθορίζονται χρήσεις τοπικού κέντρου συνοικίας γειτονιάς όπως

προσδιορίζονται στο άρθρο 4 του παραπάνω Π.Δ/τος. Στο ισόγειο των οικοδομών

των παραπάνω χώρων δεν επιτρέπονται οι χρήσεις κατοικίας, επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης και κτιρίων, γηπέδων στάθμευσης.

3. Στα οικοδομικά τετράγωνα που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα με στοιχείο

Ο.Τ.Α. καθορίζονται χρήσεις γενικής κατοικίας όπως προσδιορίζονται στο άρθρο

3 του παραπάνω Π.Δ. πλην των επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης και των πρατηρίων βενζίνης.

4. Στα οικοδομικά τετράγωνα που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα με στοιχείο

Ο.Τ.Β, καθορίζονται χρήσεις γενικής κατοικίας όπως προσδιορίζονται στο άρθρο

3 του παραπάνω Π.Δ/τος και μη οχλούσας βιομηχανίας βιοτεχνίας όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 5 του ίδιου διατάγματος πλην των βιομηχανικών

βιοτεχνικών και επαγγελματικών εργαστηρίων μέσης όχλησης.

5. Στα οικοδομικά τετράγωνα που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα με στοιχείο

ΟΤΧ καθορίζονται χρήσεις χονδρεμπορίου όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 7 του

παραπάνω Π.Δ/τος.

6. Στα οικοδομικά τετράγωνα που χαρακτηρίζονται στα διαγράμματα με στοιχείο

ΟΤΤ καθορίζονται χρήσεις τουρισμού ? αναψυχής όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 8

του παραπάνω Π.Δ/τος πλη των εγκαταστάσεων μέσων μαζικών μεταφορών.

Άρθρο :4

Αρθρο 4

Στο πρόσωπο των οικοπέδων οικοδομημένων ή μη επιβάλλεται προκήπιο πλάτους

3,4,10,6,8,12 και 17 μέτρων όπως φαίνεται στα ίδια διαγράμματα και μεταβλητού

πλάτους από 1 έως 4 μέτρα.

Αρθρο :5

Αρθρο 5

A. Τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου καθώς και οι λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης καθορίζονται κατά τομείς I, II και III όπως φαίνονται στα

ίδια διαγράμματα.

A. Τομέας I.

1. Ελάχιστο πρόσωπο: δεκαέξι (16) μέτρα.

Ελάχιστο εμβαδόν: εξακόσια (600) τ.μ.

2. Συντελεστής δόμησης: έξι δέκατα (0,6).

3. Μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων σαράντα τοις εκατό (40%) της επιφανείας τους.

4. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων: οκτώ (8) μέτρα.

5. Σε περίπτωση κατασκευής στέγης το ύψος αυτής δύναται να φθάσει μέχρι δύο μέτρα.

6. Σε περίπτωση κατασκευής των κτιρίων επί υποστηλωμάτων (PILOTIS) το ύψος αυτών προσαυξάνεται κατά ένα (1) μέτρο.

B. Τομέας II.

1. Ελάχιστο πρόσωπο: δεκατέσσερα (14) μέτρα.

Ελάχιστο εμβαδόν: πεντακόσια (500) τ.μ.

2. Συντελεστής δόμησης: οκτώ δέκατα (0,8).

3. Μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων σαράντα τοις εκατό (40%) της επιφανείας τους.

4. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων: οκτώ (8) μέτρα.

5. Σε περίπτωση κατασκευής στέγης το ύψος αυτής δύναται να φθάσει μέχρι δύο μέτρα.

6. Σε περίπτωση κατασκευής των κτιρίων επί υποστηλωμάτων (PILOTIS) το ύψος αυτών προσαυξάνεται κατά ένα (1) μέτρο.

Γ. Τομέας III.

1. Ελάχιστο πρόσωπο: δεκαέξι (16) μέτρα.

Ελάχιστο εμβαδόν: πεντακόσια (500) τ.μ.

2. Συντελεστής δόμησης: οκτώ δέκατα (0,8).

3. Μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων πενήντα τοις εκατό (50%) της επιφανείας τους.

4. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων: οκτώ (8) μέτρα.

5. Σε περίπτωση κατασκευής στέγης το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος αυξάνεται κατά δύο (2) μέτρα.

6. Σε περίπτωση κατασκευής των κτιρίων επί υποστηλωμάτων (PILOTIS) το ύψος αυτών προσαυξάνεται κατά ένα (1) μέτρο.

ΔΙ. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 των ενοτήτων Α, Β, Γ θεωρούνται άρτια

και οικοδομήσιμα: α) τα οικόπεδα τα οποία κατά τη δημοσίευση του παρόντος

διατάγματος έχουν:

Ελάχιστο πρόσωπο: οκτώ (8) μέτρα.

Ελάχιστο εμβαδόν: διακόσια πενήντα (250) τ.μ.

β) τα οικόπεδα τα οποία προκύπτουν από την οριστική πράξη εφαρμογής της

πολεοδομικής μελέτης ή προέρχονται από τις εισφορές σε γη σύμφωνα με το άρθρο

8 του Ν. 1337/1983 εφόσον έχουν:

Ελάχιστο πρόσωπο: έξι (6) μέτρα.

Ελάχιστο εμβαδόν: εκατόν είκοσι (120) τ.μ.

2. Επιπλέον των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και των παραγράφων

1 και των ενοτήτων Α, Β, Γ τα οικόπεδα θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα

εφόσον μέσα στο οικοδομήσιμο τμήμα τους εγγράφεται κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη

επιφάνεια πενήντα (50) τ.μ. και ελάχιστη πλευρά πέντε (5) μέτρα.

Ε. Κατ' εξαίρεση των παραγράφων 2 και 3 των ενοτήτων Α, Β, Γ ορίζεται συντελεστής δόμησης 1,2 και μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων εξήντα τοις

εκατό (60%) της επιφανείας τους για οικόπεδα εμβαδού μικρότερου των 150 τ.μ.

που βρίσκονται εντός των πυκνοδομημένων τμημάτων των πολεοδομικών ενοτήτων

Παγκρατίου και Καλυβιών Ρεβενιών, εφόσον η συνολική επιφάνεια των ορόφων δεν

υπερβαίνει τα 120 τ.μ. Η εξαίρεση αυτή έχει εφαρμογή μόνο σε οικόπεδα που

έχουν προκύψει από κατάτμημη μέχρι την 10.3.1982 αφού αφαιρεθεί το εμβαδόν

της εισφοράς σε γη που καθορίζεται στο νόμο 1337/ 1983.

ΣΤ1. Στην περιοχή της Ανατολικής Αμπλιανης πάνω από την οδό Αλατόστρατα και

μέχρι το στρατόπεδο Τσαλτάκη, όπως φαίνεται με εστιγμένη γραμμή στα ίδια ως

άνω διαγράμματα επιβάλλεται η κατασκευή στέγη ύψους μέχρι δύο (2) μ.

2. Στην περιοχή πάνω Ρεβένια Καλύβια, όπως φαίνεται με μαύρη διαγράμμιση στα

ίδια διαγράμματα επιβάλλεται η κατασκευή στέγης ύψους μέχρι δύο (2) μέτρα και

απαγορεύεται η ανέγερση κτιρίων επί υποστηλωμάτων (PILOTIS).

Αρθρο :6

Αρθρο 6

Οι όροι και περιορισμοί δόμησης των χώρων ειδικών χρήσεων που καθορίζονται

στο άρθρο 1 του παρόντος ορίζονται ως εξής:

α) Χώροι βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομικών σταθμών, παιδικών σταθμών

σταθμού λεωφορείων και σταθμού φορτηγών αυτοκινήτων.

Συντελεστής δόμησης: τέσσερα δέκατα (0,4).

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων: σαράντα τοις εκατό (40%) της

επιφανείας τους.

Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων τέσσερα και μισό (4,5) μ'Ετρα.

β) Χώροι δημοτικών σχολείων, γυμνασίων, λυκείων, ορφανοτροφείου, κέντρο

υγείας, περιφερειακού ιατρείου, πολιτιστικών κέντρων, γηροκομείου και διοίκησης.

Συντελεστής δόμησης: οκτώ δέκατα (0,8).

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων: σαράντα τοις εκατό (40%) της

επιφανείας τους.

Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων: οκτώ (8) μέτρα,

γ) Χώροι αθλητικών εγκαταστάσεων:

Συντελεστής δόμησης: δύο δέκατα (0,2).

Μέγιστο ποσοστό κάλυψης των οικοπέδων: είκοσι τοις εκατό (20%) της επιφανείας τους.

Αρθρο :7

Αρθρο 7

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,
αναθέτουμε τη
δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 13 Απριλίου 1989

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ

ΜΑΝΟΛΗΣ ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΙΣ

[ΠΑΡΑΛΕΙΠΕΤΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ]